

KONINKLIJKE
BELGISCHE VOETBALBOND
Zetel : Wetstraat 43 - 1040 Brussel

BONDSSCHOOL VOOR OEFENMEESTERS
CURSUS TAKTIEK & METHODE

3de jaar

Uitgegeven op 1 oktober 1984

Nadruk verboden
Alle rechten voorbehouden

KONINKLIJKE
BELGISCHE
VOETBALBOND

Cursus

T A C T I E K & M E T H O D E

3de jaar

Opgesteld door de

FEDERALE SCHOOL DER OEFENMEESTERS

Uitgegeven op 1 oktober 1984

Nadruk verboden
Alle rechten voorbehouden

Wettelijk depot

D/1984/2646/12

+++++
 + INHOUDSOPGAVE +
 +++++

Hoofdstuk I : C R I T E R I O L O G I E Blz.

1.	Totale training.....	1
2.	De mens als centraal gegeven.....	4
3.	De morele kwaliteiten.....	9
4.	Psychologische functie-begeleiding.....	12
5.	De ploeg = een coöperatief systeem.....	19
6.	De veelzijdigheid.....	23
6.1	Analyse van de taak.....	26
6.2	Veelzijdigheid en didactiek.....	30
6.3	Voorbeeld van automatisme.....	32
7.	De verschillende stijlen.....	34
8.	Penetratievermogen.....	36
9.	Doelinstinct.....	39

Hoofdstuk II : D E T A C T I E K

A.	De elementen van een spelopvatting.....	42
B.	De constanten in het spel.....	45
C.	Evolutie van het spel.....	47
1.	<u>Tactieken in verdediging</u>	
-	orthodox voetbal.....	48
-	Engels 3de backspel.....	49
-	de Continentale "M".....	53
-	de betonopstelling.....	55
-	de Zwitserse grendel.....	56
-	de Zuid-Amerikaanse diagonaal.....	58
-	de "4" in verdediging.....	60
-	de "5" in verdediging.....	66
-	de buitenspelval als verrassend element.....	71
-	de mandekking.....	79

2. Tactieken in het middenveld

- orthodox voetbal.....	87
- Engels 3de backspel.....	88
- Continentale "M".....	88
- in de 4-2-4.....	89
- in de verdedigingen met "5".....	90
- in de 4-3-3.....	91
- middelen om de overbezetting tegen te gaan.....	92

3. Tactieken in de aanval

- orthodox of klassiek.....	96
- de "W"-formatie.....	97
- de opstellingen in "V" en in "M".....	98
- de zwerver.....	99
- de halve-maan - de offensieve "4".....	100
- aanvallen in numerieke minderheid.....	102
. in balbezit.....	106
. in balverlies.....	115
. overschakeling.....	118

4. De "5-5".....	120
------------------	-----

5. Broosheid van elk systeem.....	124
-----------------------------------	-----

D. Het probleem van de terreinbezetting..... 129

- rol van de automatismen.....	132
- verouderde automatismen aanpassen.....	133
- ontleding van de tegenstrever.....	137
- spelopvatting gesteund op veelzijdigheid.....	138
- praktische wenken.....	141

* * *

HOOFDSTUK I

C R I T E R I O L O G I E

normgevende studie
van de speler

HOOFDSTUK I

CRITERIOLOGIE

norwegianische studie
van de speker

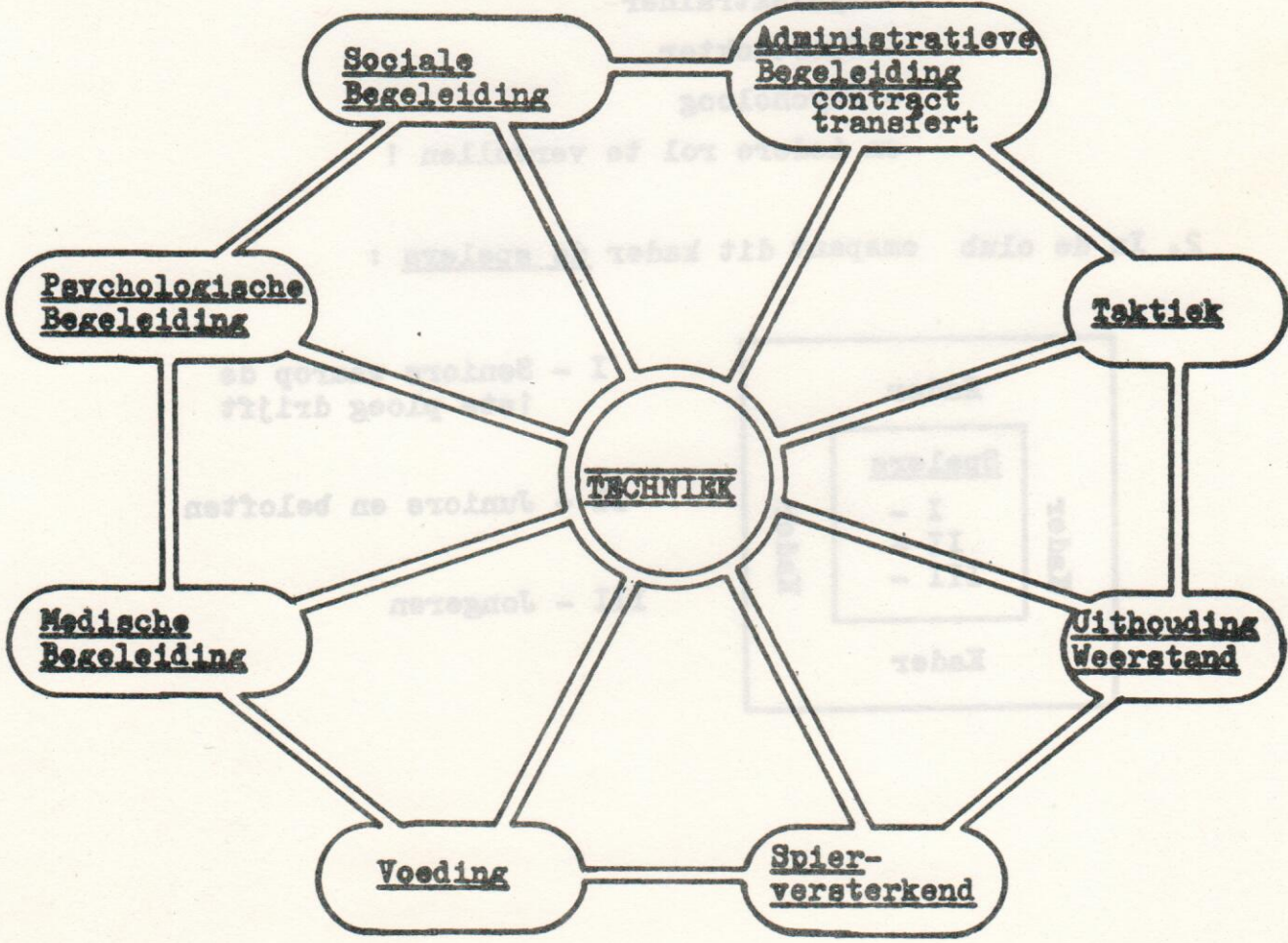
TOTALE TRAINING

In voorgaande jaren werd het "voetbalspel" ontleed in al zijn facetten. Men sprak U over basistechniek, speltechniek, strategie en taktiek. In onze huidige voetbalwereld volstaat dit echter niet meer : individuele en collectieve training zijn overal min of meer gelijkwaardig, zodat naar een ander domein moest overgestapt worden om nog verder vooruitgang te boeken.

Méér en méér ging men zich bezighouden met de MENS die het spel moest uitvoeren : DE SPELER !

Op het gebied van de training heeft zich de laatste jaren een verschuiving voorgedaan : van een eenvoudige training op technisch en taktisch vlak, komt men méér en méér tot de

- Totale Training -

Hierin onderscheiden we :

1. de zichtbare training :

- documenten ter controle - jaarplan
- weekplan
- lesschema

2. de onzichtbare training :

- documenten ter controle - individueel trainingsboekje
- individuele fiches

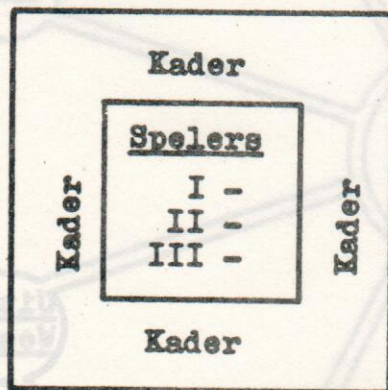
Vereisten voor een "totale training" = ORGANISATIE.

1. Het is duidelijk dat deze verschillende taken onmogelijk nog kunnen uitgevoerd worden door één mens, de trainer.

In de organisatie van de club zal bijgevolg gestreefd worden naar een KADER dat kan bestaan uit :

- Administratief secretaris (manager ?)
  - Trainer
  - Fysiektrainer
  - Sportdokter
  - Psycholoog
- om iedere rol te vervullen !

2. In de club omspant dit kader de spelers :

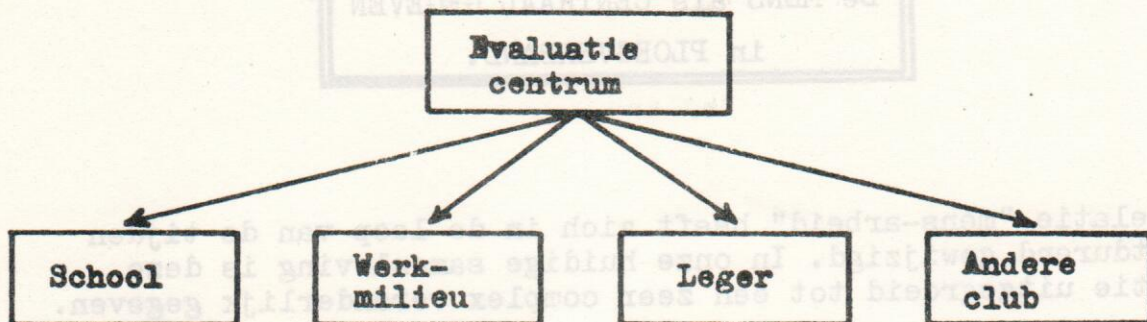
I - Seniors waarop de 1ste ploeg drijft

II - Juniors en beloften

III - Jongeren

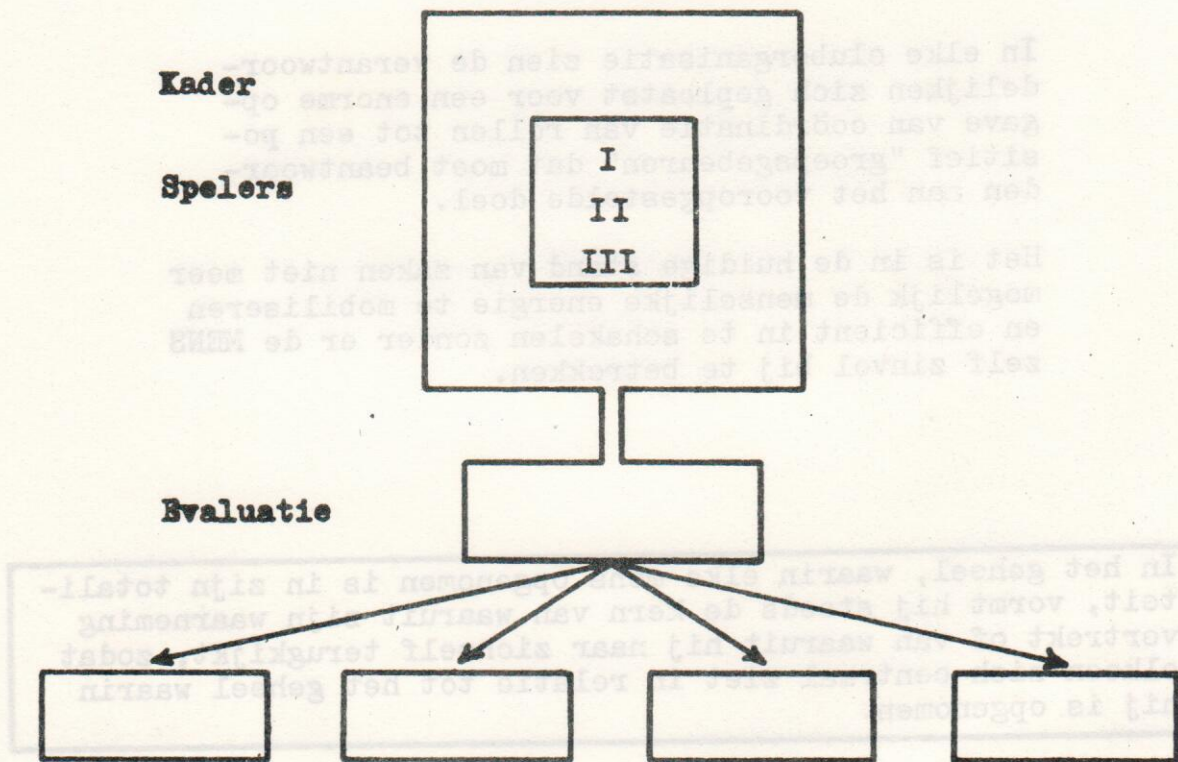

3. Jonge talenten worden gerecruteerd in verschillende milieu's (scouting)

Inlijving in één van de drie clubkernen voor verdere scholing.

Ganze sportorganisatie van de club :

Recrutering

Het effect is een samenwerking, een bij elkaar in de afzet van spelers die er in opgenomen zijn, waarin het noodzakelijk is steeds een optimale grad van harmonisatie te betrekken tussen het algemeen belang en het individueel belang.

De MENS als CENTRAAL GEGEVEN
in PLOEGVERBAND.

De relatie "mens--arbeid" heeft zich in de loop van de tijden voortdurend gewijzigd. In onze huidige samenleving is deze relatie uitgegroeid tot een zeer complex veranderlijk gegeven.

Op dit ogenblik kennen wij een steeds toenemende bewustwording i.v.m. de menselijke waarden, waardoor de mens zich méér en méér kritisch in het arbeidsproces gaat opstellen. Alles wordt in vraag gesteld of gecontesteerd !

* * *

In elke cluborganisatie zien de verantwoordelijken zich geplaatst voor een enorme opgave van coördinatie van rollen tot een positief "groepsgebeuren" dat moet beantwoorden aan het vooropgestelde doel.

Het is in de huidige stand van zaken niet meer mogelijk de menselijke energie te mobiliseren en efficiënt in te schakelen zonder er de MENS zelf zinvol bij te betrekken.

In het geheel, waarin elke mens opgenomen is in zijn totaliteit, vormt hij steeds de kern van waaruit zijn waarneming vertrekt of van waaruit hij naar zichzelf terugkijkt, zodat elkeen zich centraal ziet in relatie tot het geheel waarin hij is opgenomen.

Het elftal is een samenwerkingseenheid, een bijzonder kader voor de spelers die er in opgenomen zijn, waarin het noodzakelijk is steeds een optimale graad van harmonisatie te betrachten tussen het algemeen belang en het individueel belang.

*

*

*

(I) Invloeden op de samenwerkingseenheid.-

A. Externe factoren :

Al wat van buitenaf op deze organisatie (ploeg) ingrijpt, er druk op uitoefent, er bepalend voor is of de organisatie afbuigt, noemen we externe factoren.

- Voorbeelden :
- clubbestuur
  - pers
  - supporters
  - staat
  - wetgeving (Bond)

We stellen deze externe factoren voor door het kenteken :

E.F.

B. Interne factoren :

De ploegorganisatie wordt niet alleen deels bepaald of afgebogen door externe factoren, maar ook door talrijke invloeden en processen, die in **de samenwerkingseenheid zelf** voorkomen.

- Voorbeelden :
- de selectie van de spelers
  - de spelers onderling
  - verhouding trainer - speler(s)
  - de speler en zijn functie
  - het wegvallen van bepaalde spelers kan verschuivingen veroorzaken in de samenwerkingseenheid.

Interne factoren stellen we voor door de afkorting :

I.F.

In de elftalorganisatie, de samenwerkingseenheid, moeten we bijgevoegde of dergelijke mobiliseren naast en onder elkaar plaatsen.

(II) Bouwstenen.-

De elementairste bouwstenen van de ploegorganisatie zijn :

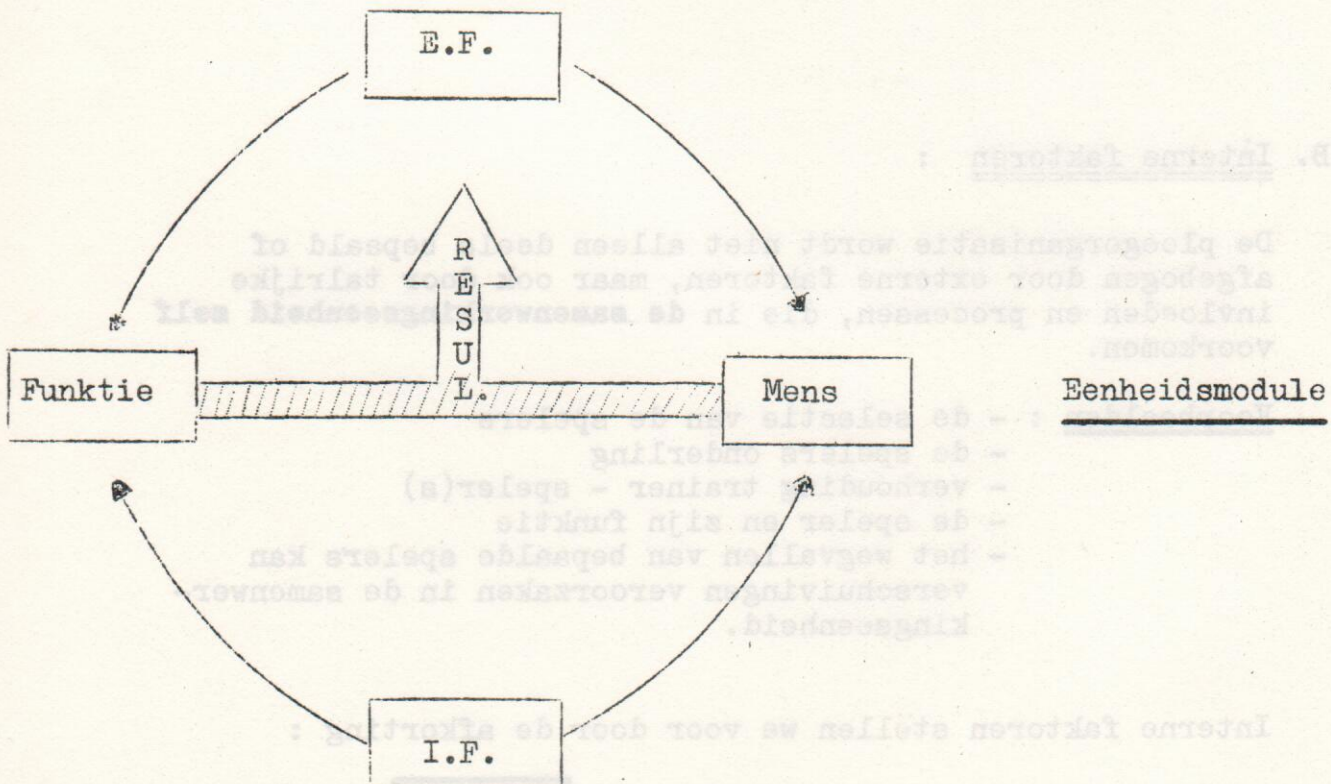
De speler-mens

en

de funktie

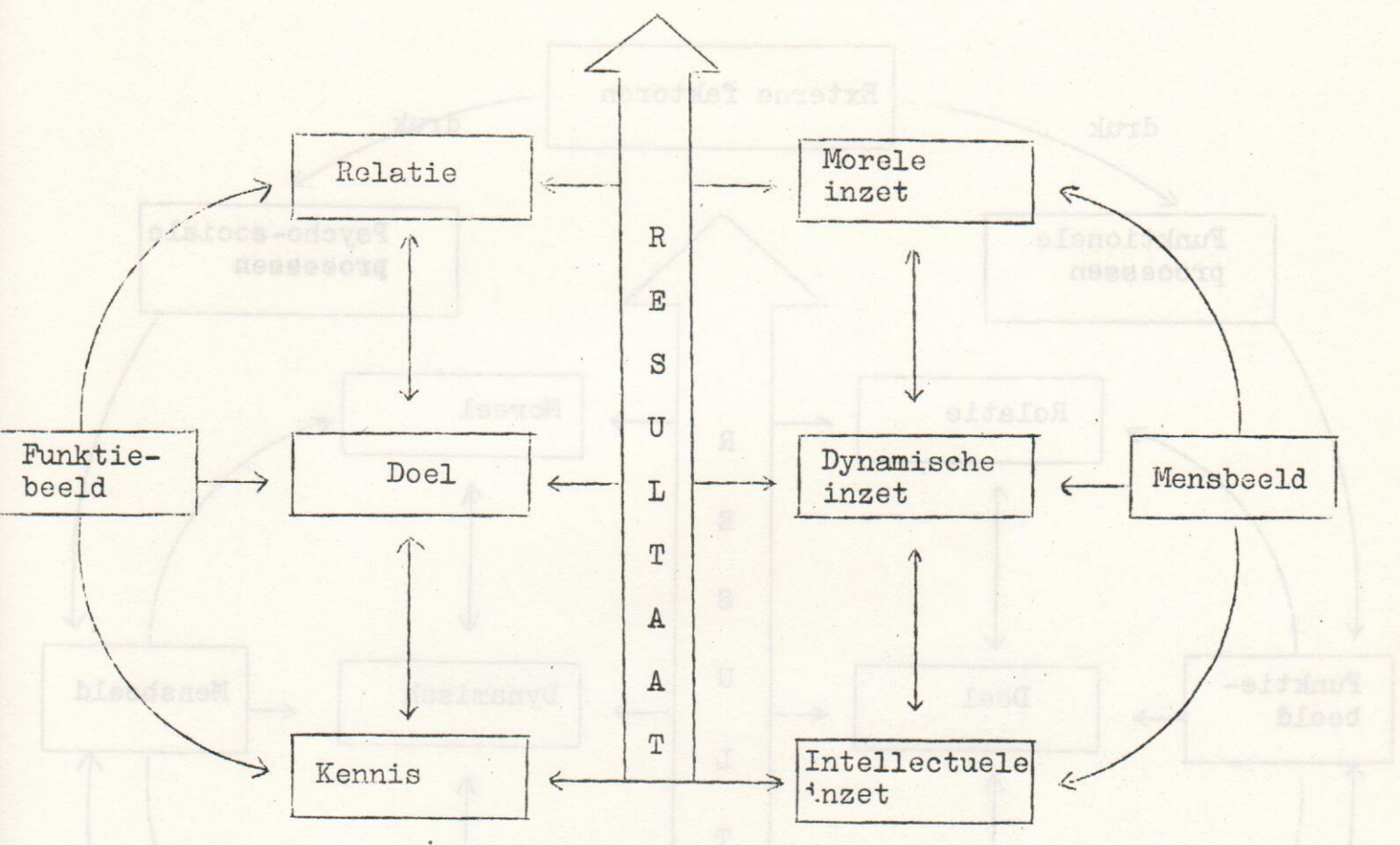
- de mens is het meest wezenlijke deel van het elftal, zonder dewelke die organisatie onbestaand zou zijn.
- de funktie is het geheel van taken die door één persoon uitgevoerd dienen te worden, binnen de structuur van de organisatie.

Deze elementaire gegevens kunnen we nu in een welbepaald schema zetten :
Externe factoren -
Interne factoren -
Funktie - Uitvoerder

In de elftalorganisatie, de samenwerkingseenheid, moeten we bijgevolg elf dergelijke modullen naast en onder elkaar plaatsen.

De som hiervan of de globale voorstelling : "Functie - Mens" zouden we kunnen uitdrukken in volgend schema :

Het functiebeeld omvat alle functies in de ploegorganisatie.

Die organisatie - heeft een doelstelling in haar geheel

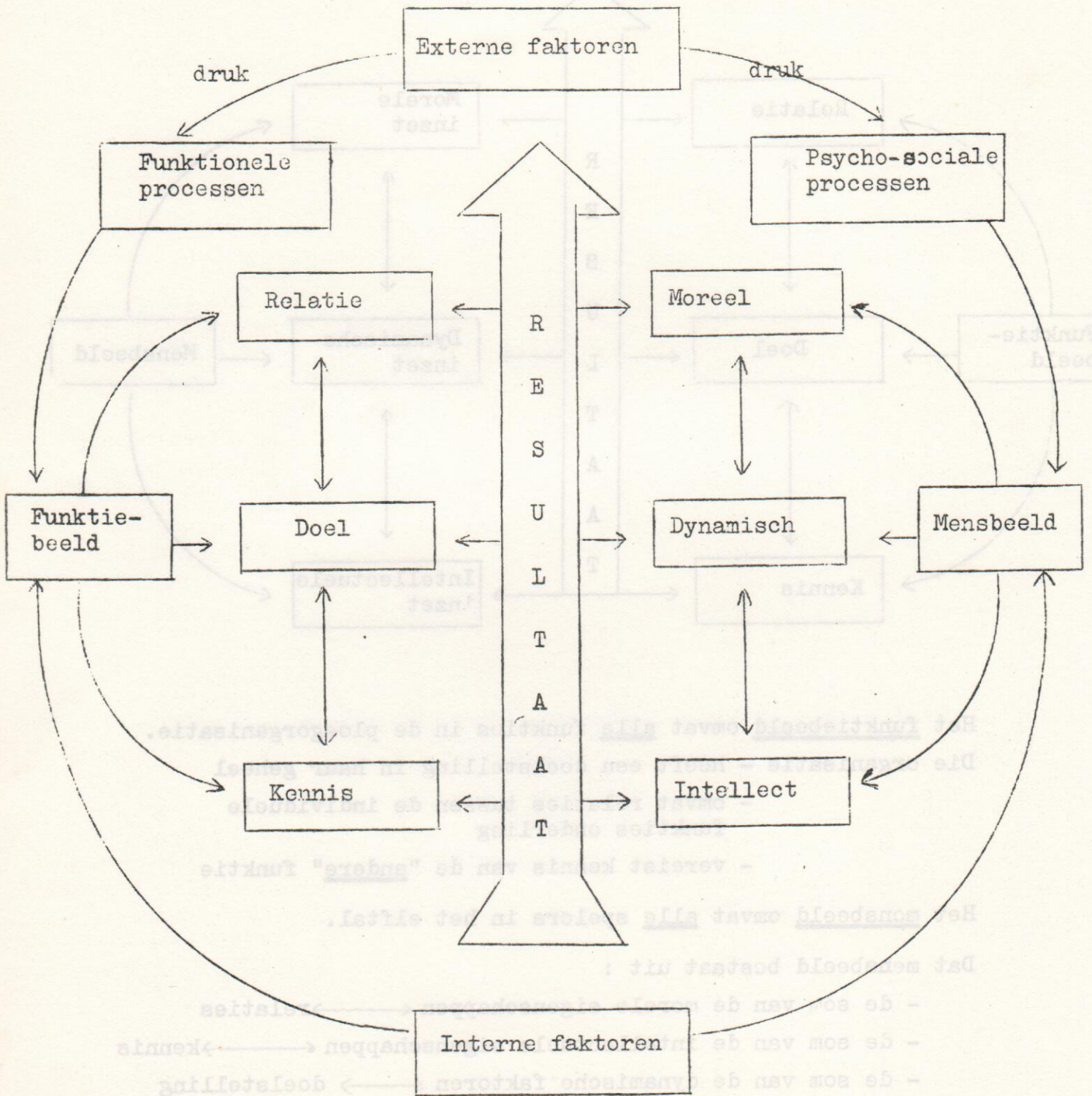
- omvat relaties tussen de individuele functies onderling
- vereist kennis van de "andere" functie

Het mensbeeld omvat alle spelers in het elftal.

Dat mensbeeld bestaat uit :

- de som van de morele eigenschappen $\longleftrightarrow$ relaties
- de som van de intellectuele eigenschappen $\longleftrightarrow$ kennis
- de som van de dynamische factoren $\longleftrightarrow$ doelstelling

(III) Voorstelling van de volledige organisatie.

Het staat onomstootbaar vast dat in ons huidig voetbal, door de veralgemening van de trainingsmethodes, op technisch, fysisch en taktisch vlak een zekere nivellering ontstaat tussen de verschillende tegenstrevers.

Daardoor wordt de grootste zorg besteed aan de psychologische voorbereiding van de spelers.

Telkens nieuwe middelen worden uitgedacht om de spelers te "motiveren"; het gedrag van de individualiteiten wordt angstvallig bewaakt; de interactie tussen de spelers gestimuleerd; de discipline verscherpt om te komen tot een grotere concentratie bij de spelers en een verhoging van de ploeggeest in het algemeen.

Het spreekt bijgevolg vanzelf dat de "morele conditie" van een ploeg de doorslag zal geven in het al of niet behalen van resultaten. (typisch voorbeeld : Anderlecht in nationale of Europese competitie !).

1. Mental-training.

Doel : De speler tot moreel evenwicht brengen en vandaar eerst naar de morele, daarna naar de fysische inzet, onafscheidelijke factoren van zijn doeltreffendheid.

Soorten voetbal :

Men mag niet verwarren : "zich gans inzetten" d.i. aanspreken van morele, fysische, intellectuele en technische kwaliteiten, en "vechten als een dwangarbeider op of voor de grens van het toelaatbare".

Het is nochtans evident dat voor iedere stijl van voetbal, andere kwaliteiten, in andere verhoudingen dienen ingezet.

bv. a) indirect (=opgebouwd) voetbal :

	-intellectuele kwaliteiten	
andere ver-	- morele kwaliteiten	= zelfbeheersing
houdingen	- technische kwaliteiten	= vaardigheid
dominanten	- fysische kwaliteiten	= snelheid, beweeg-
		lijkheid, lenigheid

b) direct voetbal :

	-intellectuele kwaliteiten	= meer bescheiden
	- morele kwaliteiten	= moed, vastberadenheid
andere ver-	- fysische kwaliteiten	stoutmoedigheid, durf
houdingen	- technische kwaliteiten	= kracht, weerstand,
dominanten		detente, snelheid
		= vaardigheid

2. Voorwaarden tot toegankelijkheid.

De toegankelijkheid voor mental-training is niet dezelfde voor de ene speler als voor de andere.

Zij staat in onmiddellijk verband met :

- zijn sociale zin
- zijn vertrouwen in anderen
- zijn verlangen om moreel verzorgd te worden
- zijn oprechtheid
- zijn concentratievermogen (aandacht)
- zijn andere intellectuele vermogens (verstand, oordeel, ideevorming)

Het is het geheel van deze goede geschiktheden die aan de trainer toelaten "in contact" te treden.

3. Mechanismen.

1) Moreel evenwicht

ontspanning
 zelfvertrouwen
 zekerheid+ autoriteit +
 zelfbeheersing
 moreel evenwicht

2) Morele inzet

3) Aanspelen van intellectuele vermogens

4) Collectieve morele inzet

H I
 e n
 t d
 i
 v
 i
 d
 u

De groep

De mental-training zal er chronologisch naar streven om

- 1° de speler te ontspannen, hem te brengen tot individuele kalme, om hem zodoende zijn moreel evenwicht te doen terugvinden.

Het is het resultaat van een kettingreactie met als vertrekpunt het zelfvertrouwen, waaruit achtereenvolgens de zekerheid en de autoriteit voortvloeien; deze laatste gepaard aan de zelfbeheersing (koelbloedigheid) draagt er toe bij om het moreel evenwicht te geven.

PSYCHOLOGISCHE FUNCTIE-BEGRIJDING VAN DE VOETBALLER

2° De speler nu aansporen om zich moreel in te zetten :

Door beroep te doen op zijn concentratievermogen, door zijn zenuwinflux aan te spreken, brengt men hem in een toestand, waarin tal van morele eigenschappen zich moeten uiten :

- de wilskracht
- de overtuiging
- de moed, durf
- het enthousiasme, de strijdlust
- de gezonde ambitie
- de volharding, de hardnekkigheid
- de regelmatigheid (begunstigd door maturiteit - ondervinding)

Die morele inzet uit zich in een fysische inzet die hem toelaat een werkelijke "tegenwoordigheid" te tonen op het terrein, op elk ogenblik en onder controle van de intellectuele vermogens en het moreel oordeel (goed en kwaad !)

3° De inzet van alle verstandelijke vermogens vragen :

- aandacht en concentratievermogen (zie hoger)
- intelligentie
- oordeel
- verbeelding
- geheugen

Waarschuwen voor zelfoverschatting en overdreven zelfvertrouwen !

4° Het gezamenlijk moreel ingang zetten :

Wanneer de trainer de spelers individueel bewerkt heeft om zich moreel in te zetten, kan hij beginnen met deze individuele stemmingen samen te bundelen en het collectief moreel in gang te zetten.

Hij zal hier wijzen op de homogeniteit van de ploeg, dank zij :

- de sociale zin
- het wederzijds vertrouwen
- de zelfverloochening
- ploeggeest en kameraadschap
- eerlijkheid

dit alles geplaatst in het teken van de vrij aanvaarde discipline.

PSYCHOLOGISCHE FUNCTIE-BEGELEIDING VAN DE VOETBALLER

1. Inleiding

We stelden reeds vast dat de mens t.o.v. zijn functie onderhevig is aan allerlei invloeden, zowel externe als interne (zie hoger).

De psychologische begeleiding van de voetballer staat nog in zijn kinderschoenen :

Veelal wordt de mening geopperd dat een begeleiding enkel dient gericht te worden naar het professionele in de voetballer en dat hun persoonlijkheid van weinig belang is voor het bereiken van het vooropgestelde doel. Anderzijds is men ook de mening toegedaan dat "hinderlijke" persoonlijke problemen kunnen opgelost worden door een passief-luisterende houding van de trainer.

Ook bij de prestatiebeoordeling komt men voor tal van problemen te staan : de beoordelingscriteria en de te volgen procedure t.t.z. het technisch aspect werden op punt gesteld. Dikwijls echter schort er iets aan het persoonlijk contact tussen trainer en speler.

Wat ontbreekt is : op welke aspecten dienen we te letten om de mogelijkheden van de speler zo optimaal mogelijk te ontplooiën, zodanig dat zijn rendement én de speler zelf én de ploeg ten goede komt.

2. Theoretische basis

Door psychologische begeleiding en prestatiebeoordeling op elkaar in te spelen, kunnen de moeilijkheden ondervangen worden.

Wij steunen hiervoor op de theorie die in de V.S. ontwikkeld werd door Mc Clelland en Atkinson.

Prestatiemotivatie

Prestatiemotivatie omschrijven we als de "geactiveerde toestand van een persoon, die een prestatiegerichte activiteit uitvoert".

Het resultaat van een prestatiegerichte activiteit wordt geëvalueerd t.o.v. een zekere norm.

Dat resultaat kan een succes of een mislukking inhouden met betrekking tot de gestelde norm.

De geactiveerde toestand van de speler (mens) wordt gekenmerkt door de verhouding :

sterkte van zijn neiging tot het bereiken van succes
sterkte van de neiging tot het vermijden van mislukking.

3.2. De motieven.

Prestatiemotief

Instelling van de speler om te streven naar prestaties die uitmuntend zijn t.o.v. eigen norm

Angstmotief

Instelling van de speler om mislukking te vermijden in taaksituaties met een zekere moeilijkheidsgraad.

Alvorens een prestatiemotief in werking kan treden en de mens zich bijgevolg positief zal inzetten t.o.v. een functie moet hij bepaalde elementen in de taaksituatie kunnen onderscheiden :

- de mogelijkheid om uit te blinken
- onzekerheid wat het resultaat betreft
- zekerheid dat het resultaat door eigen inspanningen kan beïnvloed worden
- mogelijkheid tot initiatief, verantwoordelijkheid, creativiteit
- mogelijkheid te kunnen werken op langere termijn
- regelmatige terugblik op behaalde resultaten

Wanneer we bijgevolg een wanverhouding vaststellen tussen iemands capaciteiten en diens prestatiegedrag, moeten we nagaan of voor die speler de voorwaarden in de aangeboden taaksituatie aanwezig zijn, om zijn prestatiegerichtheid op te drijven.

Indien deze voorwaarden inderdaad vervuld zijn moeten we onderzoeken of die speler niet met remmende angstgevoelens reageert en of we hem dan niet beter naar een andere taak zouden richten.

3.3. De verwachtingen.

De subjectieve verwachtingen omtrent succes of mislukking worden bepaald door de specifieke ervaringen in gelijkaardige omstandigheden.

Verwachtingen omtrent het resultaat hangen eveneens samen met het geloof in eigen mogelijkheden = zelfvertrouwen.

Dat zelfbeeld wordt zowel op basis van specifieke als van algemene ervaringen gevormd. Een voldoende mate van positieve en realistische kijk op zichzelf kan de verwachtingen aanpassen aan de situatie zoals zij is.

Bij de prestatiebegeleiding zouden we dus best nagaan of specifieke negatieve ervaringen een optimaal rendement van de capaciteiten verhinderen, ofwel dat de persoon niet-aangepaste verwachtingen koestert, te wijten aan een onvoldoend positief en realistisch zelfbeeld.

3.4. De waarden.

Het persoonlijk waardesysteem, meer bepaald de mate waarin het centrum van evaluatie zich binnen dan wel buiten de persoon bevindt, is zeer belangrijk :

Wanneer de mens zichzelf als enige of belangrijkste evaluator beschouwt van zijn activiteiten, mogen we aannemen dat hij méér gemotiveerd zal zijn om zijn doelstellingen te bereiken. Dit betekent dat we, op het gebied van de prestatiegemotiveerdheid, een stabielere inzet en een hoger rendement mogen verwachten.

De subjectieve normen die met dit waardesysteem samenhangen dienen echter verder onderzocht te worden :

Zijn de normen die de persoon zich stelt realistisch en bereikbaar ?

Indien dit niet zo is worden dikwijls allerlei argumenten naar voor gebracht om een mislukking goed te praten.

4. Aangepaste werkwijze

Tot hiertoe hebben we getracht, in een theoretisch kader, een aantal elementen naar voor te brengen, die een rol spelen in de prestatie-begeleiding. Laten we nu onderzoeken hoe deze psychologische begeleiding kan evolueren in zes fundamentele houdingen :

4.1. De positieve aanvaarding.

Het bezit van een houding van positieve aanvaarding is fundamenteel voor de persoon die dient te beoordelen.

Inderdaad : strafsystemen veroorzaken defensieve reacties, waarin de spelers, bij uitbouw van hun verdedigingsmechanisme, een hoop energie verspelen : er is weinig kans dat de mogelijkheden van het individu vergroten.

Het aanvaarden van de wijze van individueel reageren op de te beoordelen prestaties dient benadrukt (op realistische basis).

Belangrijk is echter dat de gesprekspartner deze houding van positieve aanvaarding ook op die wijze ervaart. Tegenstrijdigheden in die houding brengen hem in twijfel.

4.2. Het inleven.

Het is noodzakelijk om zich tijdens het contact met de speler in te leven in diens belevingswereld t.o.v. zijn functie.

Dit is slechts mogelijk indien we deze persoon aanvaarden. Het laat ons toe de verschillende aspecten punt voor punt te onderzoeken en een beeld te verkrijgen van de wijze waarop de speler t.o.v. de taaksituatie reageert. Pas daarna zijn we in de mogelijkheid een aan dié persoon aangepaste begeleidingstaktiek te ontwerpen.

4.3. Het verminderen van de angstgevoelens.

Zich inleven veronderstelt zich kenbaar maken. Hierbij worden zekere angsten losgewoeld.

De derde fundamentele rol zal bijgevolg zijn : de remmende angstgevoelens te verminderen.

Alhoewel de mate van de angst sterk zal verschillen van persoon tot persoon (diffuus of situatief = voor één bepaalde taak) is het noodzakelijk volgende algenene principes in acht te nemen :

- a) zoveel mogelijk verwarring vermijden omtrent de doelstelling
- b) de uitvoeringsmodaliteiten bepalen
- c) de evaluatiecriteria mededelen

Dus : duidelijke opdrachten en duidelijke afspraken. Eerlijkheid en openheid primeren !

4.4. Het verhogen van de persoonlijke normen.

Bij vele personen zijn de normen van uitmuntendheid latent aanwezig : zij dienen echter bewust gemaakt te worden over het bestaan van deze normen.

Wij kunnen dit doen door het expliciet vooropstellen van een standaardnorm, of door een vorm impliciet te formuleren, bv. :
"Ik heb het gevoel dat ge veel beter kunt, dan wat ge tot nu toe hebt laten zien."

Belangrijk is meen ik een beoordeling uit te spreken, die op zodanige wijze verschilt van de verwachtingen van de persoon, dat ze als een positieve stimulans ervaren wordt. Hierdoor gaat hij zelf in de toekomst zijn subjectieve norm verhogen.

4.5. Het openen van perspectieven.

De aspecten, waar de speler gefaald heeft t.o.v. zijn of uw normen worden best vanuit een positieve houding benaderd.

Het lijkt ons weinig zinvol om de verdiensten van een geleverde prestatie, hoe gering deze ook moge zijn, af te breken, tenzij men er zeker van is dat dit voor de persoon een stimulans zou betekenen.

Meestal is het beter om de tekortkomingen op te vatten als een nieuwe start.

Op die manier kan de positieve instelling om succes te bereiken geaktualiseerd worden en de prestatiedrang worden vergroot.

4.6. Het verhogen van de zelfwaardering.

Intrinsieke normen waarborgen een stabielere prestatiegedrag. Hierdoor wordt men minder afhankelijk van al te variabele extrinsieke beloningen (of straffen).

Het stimuleren van de zelfevaluatie betekent anderzijds ook dat men zich poogt in te leven in de beleevingswereld van de ander, dat het oordeel over zichzelf wordt gerespecteerd en dat er mee rekening wordt gehouden.

5. Samenvatting

De voorgestelde psychologische begeleiding omvat :

- een aantal uitgangspunten
- een omschreven werkerterrein
- een begeleidingstactiek

UITGANGSPUNTEN

WERKERTERREIN

BEGELEIDINGSTACTIEK

de aard en de sterkte van het doel
de aard en de sterkte van de afwijking
de aard en de sterkte van de begeleiding
de aard en de sterkte van de begeleiding

1. Realistische samenvatting
2. Het zich inleven in de beleevingswereld
3. Het zich inleven in de beleevingswereld
4. Het zich inleven in de beleevingswereld
5. Het zich inleven in de beleevingswereld

de aard en de sterkte van het doel
de aard en de sterkte van de afwijking
de aard en de sterkte van de begeleiding
de aard en de sterkte van de begeleiding

1. Realistische samenvatting
2. Het zich inleven in de beleevingswereld
3. Het zich inleven in de beleevingswereld
4. Het zich inleven in de beleevingswereld
5. Het zich inleven in de beleevingswereld

de aard en de sterkte van het doel
de aard en de sterkte van de afwijking
de aard en de sterkte van de begeleiding
de aard en de sterkte van de begeleiding

UITGANGSPUNTEN

- Speler = totaliteit als mens
- Voert taken uit die energie vereisen
- De resultaten worden geëvalueerd t.o.v. bepaalde normen
- We beschouwen in het prestatiegedrag Kapaciteitsfactor en Motivationale factor
- Door psychologische begeleiding trachten we een optimaal rendement te verkrijgen door benadering van het motivationale.
- We onderzoeken of er wanverhouding bestaat tussen capaciteiten en/of prestatiegerichtheid.
- In welke mate is deze wanverhouding dan afhankelijk van :
  - een gebrek aan capaciteiten
  - gebrek aan prestatiegerichtheid.

WERKTEREIN

- =de graad van prestatie-gemotivieerdheid
- Bepalende aspecten :
- de sterkte van het prestatie-motief
  - de aard en de sterkte van het faalangstmotief
  - de voorwaarden die in de taaksituatie moeten aanwezig zijn om het prestatie-motief te aktualiseren.
  - de mate waarin de specifieke en algemene ervaringen rechtstreeks of onrechtstreeks het rendement van de capaciteiten en het prestatiegedrag beïnvloeden.
  - het bepalen van het belangrijkste evaluatiecentrum.
  - de aard van het normenstelsel

BEGELEIDINGSTACTIEK

Voor het ontwerpen van een aangepaste begeleidingstactiek dienen volgende fundamentele houdingen bij de begeleider aanwezig te zijn :

1. Positieve aanvaarding
2. Zich inleven in de belevingswereld
3. Verminderen van remmende angstgevelens
4. Verhogen van de subjectieve normen
5. Het openen van perspectieven
6. Het verhogen van de zelfwaardering.

6. Besluit.

We wensen er de nadruk op te leggen dat een psychologische begeleiding van de spelers in hun taak-situaties, gebaseerd op de theorie van de prestatiegerichtheid, niet als een statisch geheel mag gezien worden. Zij dient echter dynamisch gericht te worden.

Immers het motivationale aspect moet gesitueerd worden t.o.v. al de factoren die het bereiken van succes beïnvloeden. Er dient verder rekening gehouden met specifieke kenmerken van bepaalde functies en met de algemene toestand in de organisatie van de ploeg en van de club.

DE PLOEG = EEN COÖPERATIEF SYSTEEM

1. Vaststellingen.

- Ploegwerk is het resultaat van een geheel van menselijke gedragingen die op elkaar inwerken (=psychologische krachten).
- Aan de basis van de "interactie" tussen verschillende gedragingen liggen sociale factoren, zodanig dat we kunnen spreken van een sociale relatie tussen de spelers.
- Het menselijk organisme is individueel fysisch en biologisch beperkt. Men wordt bijgevolg als het ware gedwongen samen te werken : wat onmogelijk is zonder hulp, wordt mogelijk met hulp.
- Door samenwerking kunnen de beperkingen overwonnen worden. De beperking wordt op dat ogenblik de samenwerking zelf :

Het succes van een coöperatief systeem zal bijgevolg afhankelijk zijn van de eenheid omtrent het nagestreefde doel !

- Die eenheid zal versterkt of verzwakt worden door volgende sociale en psychologische factoren :
  1. de relatie tussen de spelers in de groep
  2. de invloed van één speler op die groep
  3. de individuele motivatie die de efficiëntie van de samenwerking zal bepalen.

2. Basisprincipes.

1. De W I L tot samenwerking of de motivatie.
2. Het bepalen van de doeleinden.
3. Een rechtvaardige verdeling van het werk.
4. Het gezag van de verantwoordelijke (trainer).

Recente observatie en ervaring leert ons dat **het méér en méér nodig** is, bij de verwezenlijking van de doeleinden van de ploeg, rekening te houden met de individuele objectieven van de leden ervan.

De meeste van deze individuele objectieven zijn het resultaat van een evaluatie van de eigen situatie t.o.v. andere spelers (zie blz. 1 cursus !).

- a) Hoe groter het prestige van de club, hoe groter de neiging van de speler om zich met de ploeg te vereenzelvigen.
- b) Hoe groter de zekerheid van de speler dat hij instemming zal krijgen en kan rekenen op dezelfde opvattingen bij de andere spelers, betreffende zijn doelstelling, hoe sterker de tendens van die speler om zich te vereenzelvigen met de ploeg.
- c) Hoe groter het aantal aan individuele behoeften, die in de groep voldaan worden, hoe sterker de neiging om zich met de ploeg te vereenzelvigen.
- d) Hoe zwakker de graad van competitie tussen de spelers van de ploeg, hoe sterker de tendens van de enkeling om zich met de groep te vereenzelvigen.

Deze verschillende veranderlijken tonen aan hoe sterk de invloed van de motivatie kan zijn in de cluborganisatie.

Immers : 1- Ieder uitvoerder van een prestatie in de schoot van een club krijgt van deze bepaalde aansporingen of prikkels (geld, prestige, macht, voldoening ...) waarvoor hij aan de club bepaalde diensten bewijst.

2- Het individu zal zijn inspanning alleen dan verder zetten, wanneer die prikkels gelijk zijn aan of hoger liggen dan de bijdrage die men van hem verwacht.

3- De geleverde inspanningen van zijn leden, maakt het de club mogelijk zich verschillende vormen van aansporing aan te schaffen.

4- Een organisatie is bijgevolg alleen dan sterk, wanneer de geleverde inspanningen kwantitatief en kwalitatief voldoende zijn om daarna de nodige aansporingen te kunnen geven om deze bijdragen te leveren.

Al deze bedenkingen bewijzen ééns te meer hoezeer een club zal afhangen van de individuele subjectieve motivatie en van de middelen om hieraan voldoening te schenken.

3. Het gezag van de verantwoordelijke.

De mogelijkheid om een gemeenschappelijk doel te bereiken, en het bestaan van een groep mensen, die voldoende gemotiveerd zijn om bij te dragen tot de verwezenlijking van dat objectief, zijn de vaak tegengestelde polen van een coöperatief systeem.

Het is de rol van de chef (= de trainer) een efficiënte coördinatie te bekomen van de verschillende activiteiten en motivaties.

Om hierin te slagen is de "communicatie" van doorslaggevende aard :

Van boven naar beneden

Van beneden naar boven

1. <u>Overzenden</u> van materiaal van de zender naar de ontvanger.	1. <u>Overzenden</u> van materiaal van de ontvanger naar de zender.
2. <u>Ontvangen en begrijpen</u> van wat werd doorgezonden.	2. <u>Ontvangen en begrijpen</u> .
3. <u>Aanvaarden of verwerpen</u> van het doorgezondene.	3. <u>Aanvaarden of verwerpen</u> .

Wat doorzenden ?

1. Technische gegevens : - Informatie - doelstelling - feiten - fouten - huidige toestand.....
- Ideeën - suggesties - ervaringen
- Kennis betreffende speltactiek - speltechniek
2. Motiverend materiaal : - Emotioneel klimaat - atmosfeer
- Gedragingen en reacties
- Loyaliteit of vijandigheid
- Gevoelens van begrip, steun, appreciatie, goedkeuring....

Hoe doorzenden ?

1. Formeel = bewust en rechtstreeks (theorie - problemen - "uitpraten")
2. Informeel = langs een omweg : dit systeem wordt dikwijls gebruikt van onder naar boven om persoonlijke betrachtingen op de voorgrond te brengen

Ervaring wijst uit dat :

1. Indien de druk van bovenuit voor betere prestaties door de spelers als onredelijk wordt beschouwd, dit een tegenovergesteld effect heeft op de opwaartse communicatie.
2. Hoe slechter de bestaande situatie, hoe minder de spelers die feiten zullen mededelen! De meesten hebben geleerd hun baas te doorzien en alleen die dingen te zeggen die hij graag hoort.
3. Ondergeschikten spreken zelden over hun persoonlijke moeilijkheden met de man die een grote invloed kan uitoefenen over hun lot en hun bestemming.
4. Hoe groter de samenhang van de groep is (en het succes !), hoe sterker de motivatie van de individuen tot een volledige en ideale communicatie.

We kunnen bijgevolg stellen dat de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de cluborganisatie in belangrijke mate afhangt van de doeltreffendheid van het communicatiesysteem !

*

*

*

hoe doorzender?

1. Formeel = power en rechtstreekse (theorie - problemen "afpraten")

2. Informeel = langs een omweg : dit systeem wordt dikwijls gebruikt van onder naar boven en persoonlijke betrekkingen op de voorgrond te brengen

VEELZIJDIGHEID

Bepaling

Het vermogen om zich aan te passen aan een reeks welbepaalde handelingen, die in gegeven, maar veranderlijke omstandigheden vereist zijn.

Twee grote vormen

- 1) Toevallige veelzijdigheid : mogelijkheid zich aan te passen aan verschillende omstandigheden en spelvoorwaarden.
- 2) Werkelijke veelzijdigheid : mogelijkheid zich aan te passen aan verschillende rollen.

Beknopte ontleding

I. Toevallige : Zeer veel voorkomende vorm, die nochtans een voortdurend probleem stelt, gezien de spelvoorwaarden verschillend zijn van de ene match tot de andere.

De veranderlijken :

1° Klimaat : fysiologische aanpassing vereist (zie Wereldbeker Mexico)

2° Terreingesteltenis : zie de antagonisten (evenwicht - massa - gestalte - kracht ...)

3° Gewicht bal : om polyvalent te zijn "grond-bal" is het noodzakelijk een gemiddelde gestalte te hebben met een compromis tussen lenigheid en kracht

4° Moreel klimaat : aanpassing aan de sfeer

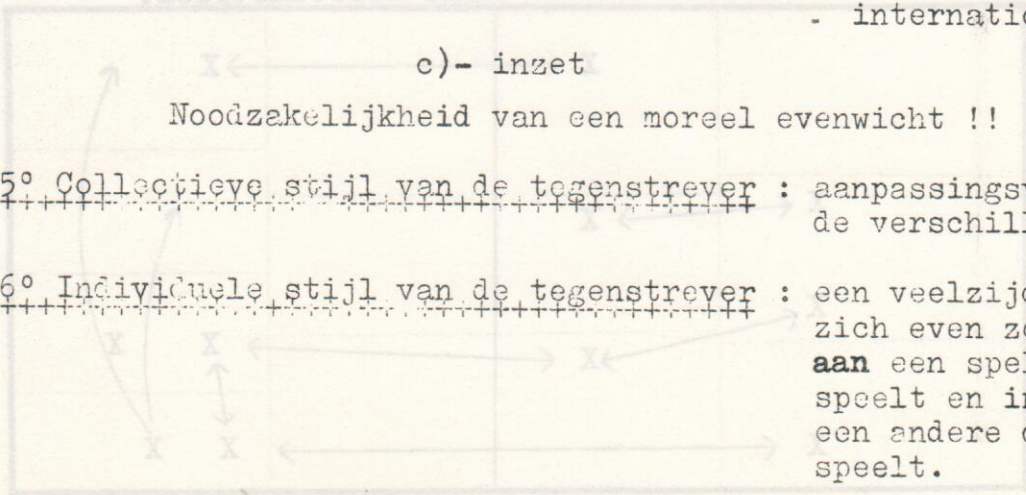
- a) - thuis
- op verplaatsing
- b) - soort competitie : kampioenschap beker
- internationaal

c) - inzet

Noodzakelijkheid van een moreel evenwicht !!

5° Collectieve stijl van de tegenstrever : aanpassingsvermogen aan de verschillende speeltranten.

6° Individuele stijl van de tegenstrever : een veelzijdig speler kan zich even zo goed aanpassen aan een speler die direkt speelt en in kracht als aan een andere die in fijnheid speelt.

7° Spelritme : vermogen om zich aan te passen aan iedere kadans

- Vereiste kwaliteiten - panoramische visie
 - snelheid van uitvoering
 - techniek, weerstand, beweeglijkheid.

8° Taktiek : de veelzijdige blijft doeltreffend, zelfs indien de speelwijze van de ploeg, om taktische redenen, of door de druk van de tegenstrever, gewijzigd wordt.

Deze vorm van toevallige veelzijdigheid benadert reeds de tweede soort.

II. Werkelijke veelzijdigheid.

Twee soorten : 1° volledige
2° gedeeltelijke

Beknopte ontleding

A. Volledige : omvat alle posten in de ploeg (behalve doelverdediger) = "all-round man".

B. Gedeeltelijke : aanpassingsvermogen aan enkele bepaalde posten

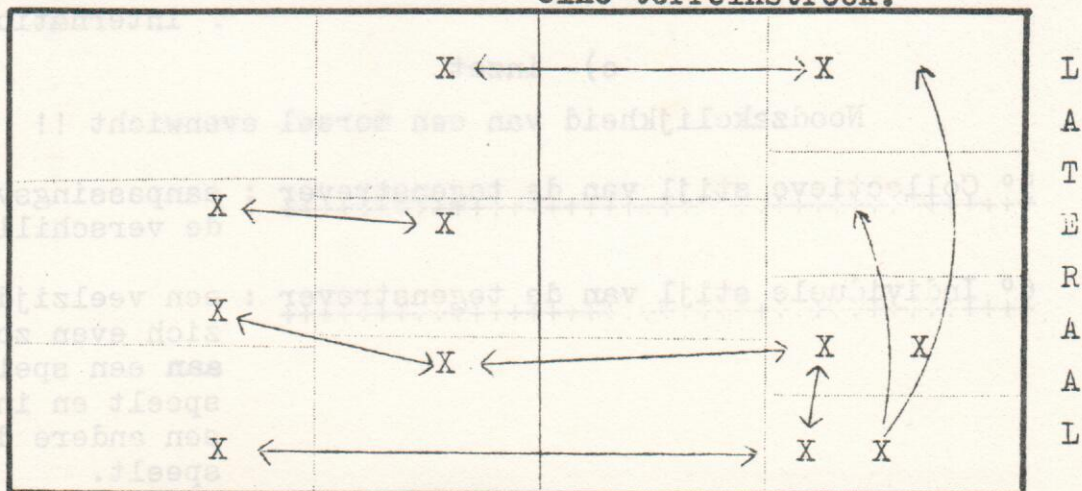
Zij kan bijgevolg zijn :

- a) Axiaal : strekt zich uit over verschillende trappen
  - volledig : alle trappen
  - gedeeltelijk : twee trappen
- b) Lateraal : strekt zich uit over verschillende zones in één trap
- c) Circulair : combinatie van beiden

Huidige types : Axiale : achterspeler die oprukt en buitenspeler wordt - buitenspeler die de rol van achterspeler vervult

Laterale : back die op de plaats komt van de stopper of omgekeerd

Circulaire : doeltreffend op iedere plaats en op elke terreinstrook.

AXIAAL

Ontleding van een rol

Zonder in details te treden kan men zeggen dat iedere rol, waaraan een reeks activiteiten eigen zijn, toch gemeenschappelijke punten bezit :

- a) Uitvoeren van bepaalde handelingen in gegeven omstandigheden
- b) Het oplossen van eigen spelsituaties
- c) In een eigen actie-ritme

Trap	Speciale handelingen	Spelsituatie	Ritme
Achterspeler	Ontzetten Tackling Charge Dekking	Verdedigen	Snel met tussenpozen
Middenspeler	Dribbling Pas Leiden van de bal	Opbouwen	Gematigd onafgebroken
Aanvaller	Demarkage Doelschot	Afwerken	Snel met tussenpozen

Dit betekent dat de aanpassing aan de axiale polyvalentie (vooral wanneer ze volledig is) zeer moeilijk is want zij vereist gelijktijdig een oplossing voor de drie grote veranderlijken :

- a) de bewegingen
- b) de spelsituaties
- c) het ritme

ANALYSE VAN DE TAAK

We bestuderen twee bepaalde nu-in-zijnde systemen, waarvan de spelopvatting redelijk ver uit elkaar ligt.

In de twee systemen bepalen we de specifieke opdrachten en de gemeenschappelijke opdrachten, om zo tot een duidelijke taakverdeling te komen.

Ploeg I (de underdog) : het grootste deel van onze huidige ploegen.

<u>Opstelling</u>	<u>Taak</u>	<u>Doel</u>	<u>Soort speler</u>
Doelverdediger 1	Verdedigen	1) Spelen	Specialist
Libero 1	Verdedigen	cp Balbezit	Specialist
Voorstopper 1	Verdedigen		Specialist
Flankverdedigers 2	Verdedigen Opbouwen	2) Stug verdedigen	Polyvalent axiaal gedeeltelijk
Middenvelders 4 of 5	Verdedigen Opbouwen	-	Polyvalent- ax. gedeelt. - transversaal
Aanvallers 1 of 2	Voorbereiden (indiv.) Afwerken	individuele recuperatie	Specialist

Ploeg II (de topploeg) = bv. R.W.D. Molenbeek - R.S.C. Anderlechtois(soms)

<u>Opstelling</u>	<u>Taak</u>	<u>Doel</u>	<u>Soort speler</u>
<u>Soepele 4-3-3</u>		1) Onderlinge dekking in bal- verlies + snelle recuperatie	Specialist
Doelverdediger 1	Verdedigen (+ aanv. taak)		
Centrale verdedigers 2	Verdedigen	2) Doelpunten	Polyvalent-transvers. -axiaal
Flankverdedigers 2	Opbouwen	scoren in	Polyvalent-axiaal
Middenvelders 3	Voorbereiden	balbezit	Polyvalent-circulair
Aanvallers 3	Afwerken		Polyvalent-transvers. -axiaal

Bemerkingen : 1) Verschillend aantal polyvalente spelers in beide kampen

2) Verschillende soorten van polyvalentie

Aan iedere te vervullen rol, is een soort formule verbonden, waarmee een bepaald type van speler overeenstemt.

- Zal een bepaalde rol worden toevertrouwd aan een specialist, geschikt voor deze rol of is het beter de taken te verdelen onder polyvalente spelers die zich verschillende formules kunnen eigen maken ?? ...
- In welke mate is een speler bekwaam zich aan te passen aan verschillende rollen en aldus een NUTTIGE veelzijdigheid te bezitten ?? ...

IEDERE ROL IMMERS EIST BEPAALDE KWALITEITEN

1. Morele inzet : de juiste inzet opbrengen volgens de taak van het ogenblik
bv. nu tacklen - mentale hardheid, verbetenheid
nu bouwen - geduld
nu besluiten - wilskracht, doorzettingsvermogen..
2. Fysische kwaliteiten : de lichamelijke vaardigheid bezitten voor de juiste daad
  - op het juiste moment
  - onder verschillende omstandigheden
  - bij verschillende ritmesde nodige lichaamsconditie bezitten voor het bepaalde en noodzakelijk actieritme.
3. Technische waarde : a) individueel = basistechniek
b) collectief = speltechniek
c) bezit van bijzondere eigenschappen
bv. - organisatiezin
- doelin instinct
- penetratievermogen
4. Intellectuele vaardigheid
  - Kneedbaarheid van de automatismen : ideeën op het gepaste moment uitvoeren
  - Panoramische visie : zien - denken
  - Zin voor ontleding van de samenstellende delen van een bepaalde situatie : - steun - demarkage - covering (nuttigheid)
    - strategie : stilstaande fasen
  - Openheid voor tactiek en strategie : begrijpen en assimileren van bord- en veldtheorie
5. Taktische aanpassing
  - a) Er bestaat een grote verscheidenheid in de opstelling en de spelopvattingen van onze ploegen
    - Het spreekt vanzelf dat een transversale polyvalente voorlijn gevarieerder, rijker en verrassender spel zal brengen.

- Polyvalente axiale middenspelers zullen een meer uitgebreide rijkdom aan improvisaties op de grasmat leggen dan mogelijk is voor gespecialiseerden
  - Axiale polyvalente verdedigers zijn ideaal voor het inluiden van de tegenaanval bij balbezit
- b) Het opzoeken van het doorbraakpunt is verschillend van ploeg tot ploeg.
- c) De algemene kadans en de collectieve veranderingen van ritme (indien er zijn !) zijn verschillend.
- d) De waarde, toegokend aan elke zone van het speelveld, is verschillend. Hierdoor wordt de snelheid van overschakeling verdediging - aanval sterk beïnvloed en vertoont iedere ploeg een eigen stijl.

Besluit :

- 1) Moet men zijn spelsysteem of een zekere stijl kiezen - misschien in na-aping van grote ploegen (na-aping van 4-2-4 Brazilië - catenaccio - stijl van Ajax) - en spelers vormen (of kopen) die passen in die stijl ??.....
- 2) Moet men zijn systeem aanpassen aan de mogelijkheden van de spelers waarover men beschikt ?
- 3) Wat moet men dan betrachten bij de trainingen :
  - vorming van specialisten ?
  - vorming van polyvalente spelers ?
  - hoe kunnen de taken verdeeld worden ?

VOORDELEN

NADELEN

I. Voor de club

Antagonisme :

a) inzake selectie : gemakkelijker vervanging van een niet-beschikbare speler door een volwaardige speler uit de A-kern

Polyvalentie <-> Specialisatie ?

2 theorieën staan hier lijnrecht tegenover elkaar :

b) inzake transfert

1° de mislukking van een transfert-campagne vergoeden : de niet-gevonden of te dure aankoop vervangen door een polyvalente speler

1) veelzijdigheid hypothekeert de speler praktisch niets in zijn vroeger verworven specialisatie op een bepaalde plaats (beste plaats)

2° de aankopen beperken door de vorming van eigen polyvalente jonge spelers

2) de speler verliest een gedeelte van zijn doeltreffendheid op de plaats waar hij zich voor het eerst gespecialiseerd had

3° spelers transfereren waarvan de club geen gebruik maakt

c) inzake taktiek (zie hoger)

De opvoedingen in dit verband zijn nog niet ver genoeg gevorderd om stelling te kunnen nemen.

II. Voor de speler

a) inzake selectie : meer kansen voor een polyvalente speler toch te worden opgesteld bij onbeschikbaarheid van een titularis of uit taktische overweging

b) inzake transfert : een speler die bekwaam is verschillende plaatsen te bekleden wordt gemakkelijker aangetrokken door een andere club

c) inzake taktiek (zie hoger)

OPMERKING : Verwar niet : Polyvalentie en aanvullende vorming,

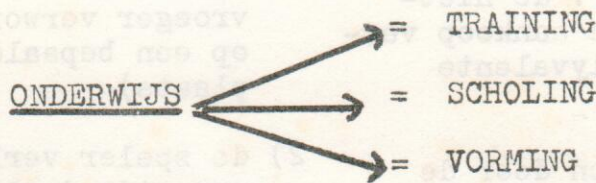
d.w.z. het verbeteren van zekere gebreken of het aanscherpen van bepaalde kwaliteiten van een speler

DE VEELZIJDIGHEID IN DE DIDACTIEK

Veelzijdigheid is een aanpassingsvermogen dat steunt op :

- een uitgebreid intellectueel klavier : vaardigheid van de geest
- vaardigheid van het lichaam
- morele kwaliteiten

We moeten bijgevolg een onderscheid maken tussen de verschillende vormen van onderwijs :

1. Het aanbrenge(n) van kennis of vaardigheid zonder meer noemen we **TRAINING**.
2. Het verwerven van inzicht in bepaalde problemen **noemen we SCHOLING**.
3. Het aanbrenge(n) van een bepaalde houding t.o.v. de problemen noemen we **VORMING**.

Als we de resultaten van training, scholing, vorming willen meten, blijkt dit vrij eenvoudig voor training, moeilijk voor scholing en zeer moeilijk voor vorming.

De drie vormen dienen echter in een bepaalde verhouding in ons onderwijs aanwezig te zijn. Er is immers geen onderwijs dat uitsluitend uit training of uitsluitend uit scholing of vorming bestaat !

Het is echter wel nodig dat we in staat zijn de drie aspecten te onderscheiden en dat we voor ieder van hen de geëigende werkvormen hanteren :

<u>TRAINING</u>	<u>SCHOLING</u>	<u>VORMING</u>
- voordoen	- oplossingsmethoden	- houding bijbrengen
- nadoen	aanleren	- houding veranderen
- verbeteren	- problemen laten oplossen	

Bij het streven naar veelzijdigheid dienen bijgevolg deze 3 elementen in ons onderwijs aanwezig te zijn.

De speler moet immers, wil hij polyvalent zijn, bekwaam zijn zich aan te passen aan alle vereisten verbonden aan een bepaalde formule en dit op :

- intellectueel gebied
- technisch gebied
- fysisch gebied
- moreel gebied

1. Training

- a) Individuele techniek : verbeteren van de algemene vaardigheid (bv. tweevoetigheid)
- b) Speltechniek : aanleren van collectieve automatismen
- c) Aanscherpen of verbeteren van
  - penetratievermogen
  - doelinstinct
- d) Lichamelijke vaardigheid voor de juiste handeling.
Lichaamsconditie voor het bepaalde en noodzakelijke actieritme.

2. Scholing

- a) Waarnemingsoefeningen :
  - concentratie tot waarneming van andere rollen
  - ontledingszin + geheugen ontwikkelen voor houdingen en gedragingen
- b) Kneedbaarheid van de idee-vorming : zich inleven in de rol van anderen.
- c) De zin voor ontleding van de samenstellende delen van een toestand ontwikkelen.
(bv. steunen - demarkeren - dekken, enz.
waar, wanneer, hoe = nuttig)
- d) Inzicht verschaffen in taktische of strategische mogelijkheden en moeilijkheden door bord- en veldtheorie.
- e) Verbetering van de panoramische visie (zie oefeningen).

3. Vorming

De speler moet in staat zijn een andere houding aan te nemen volgens de functie van het ogenblik.

Dit impliceert een kneedbaarheid van de morele eigenschappen (zie het hoofdstuk "Functiebegeleiding").

BESLUIT

Uit dit alles blijkt dat het verwerven van polyvalentie een onafgebroken concentratie en inspanning eist zowel vanwege de trainer als vanwege de speler zelf.

Het aanspreken van zijn lichamelijke vaardigheid, zijn intellectuele aanpassing en zijn morele kwaliteiten mag nooit verflauwen, noch tijdens de oefenstunden, noch buiten de stadions !!

1. Training

a) Individuele techniek : verbeteren van de algemene vaardigheid

Misschien is deze polyvalentie EENS de wisseloplossing voor het zoeken naar de vedette, de man of de mannen die de ploeg gaan doen draaien en .... volgend jaar toch weer weggehaald worden.

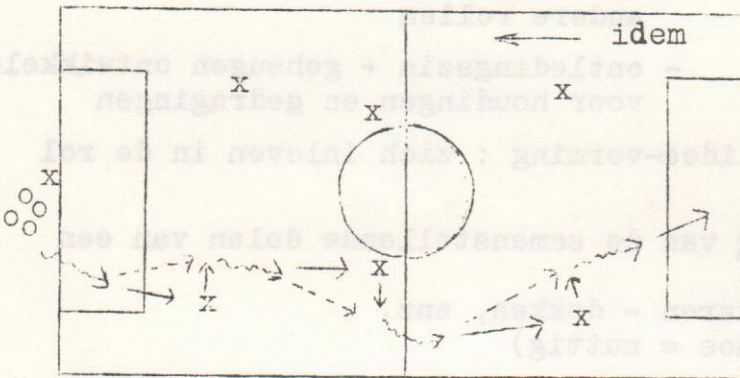
Wij zijn gewoon te roeien met de riemen die voorhanden zijn, ligt voor ons niet daar de oplossing ? Laat ons daar alle energie aan besteden !

We zullen op het terrein trachten te tonen dat deze opvatting kan lukken en zeker zo nuttig is dan andere trainingsgewoontes.

AUTOMATISME STEUNEND OP GEWONE EEN - TWEE

1)

1ste serie

- oo - 2 doelwacthers
- o - 6 vaste spelers over het veld
- o - 8 spelers met bal (4 en 4)

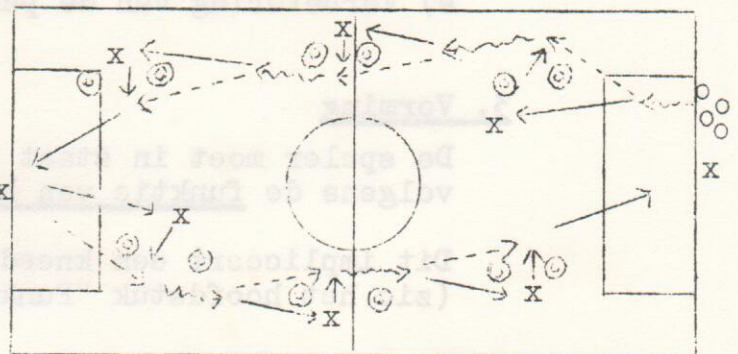
Elk drie één-twee's uitvoeren en afwerken.

Bal opvissen en herbeginnen.

2)

Idem als 1) maar inlassen van poortjes.

De deviatie gebeurt door de poortjes (nauwkeurigheid !).

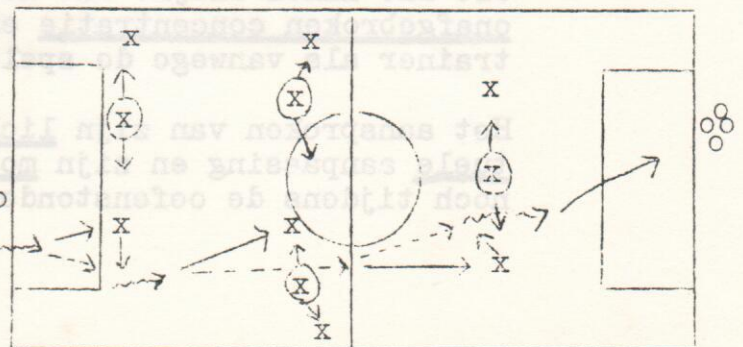

3)

Idem als 1) maar met 4 verdedigers.

Numerieke minderheid. (x)

Zeven vaste spelers = bevordert de keuze en de improvisatie.

4)

Idem als 3) maar met 6 verdedigers (of 7).

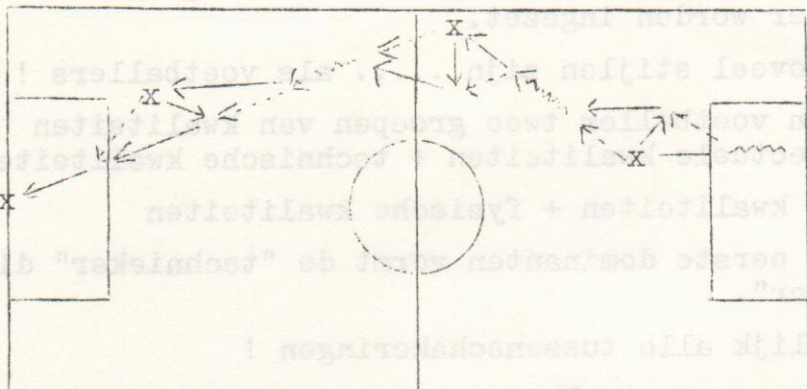
Numerieke gelijkheid.

DE VERSCHILLENDE STIJLEN

AUTOMATISME MET DE TERUG-PAS

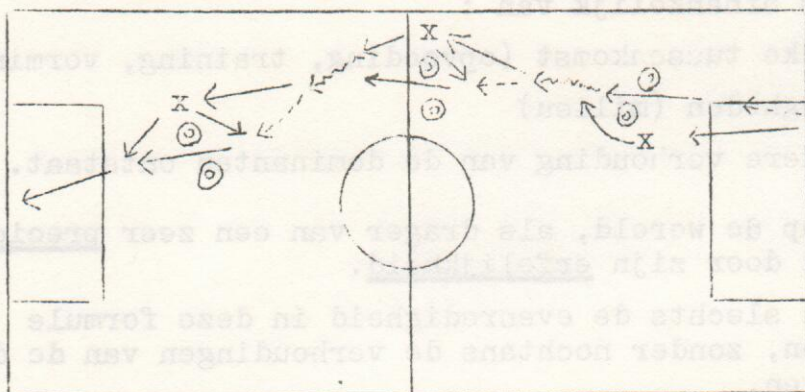
2de reeks

1)

- zelfde schikking
- 0 en X nemen na elke beweging mekaars plaats in

2) Iden, maar met poortjes voor de 3de pas

positie van X naast de poortjes

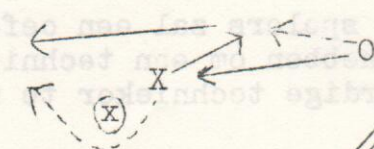
3) Iden, maar met tegenstander in de rug

wisseling tussen X, 0 en (X)

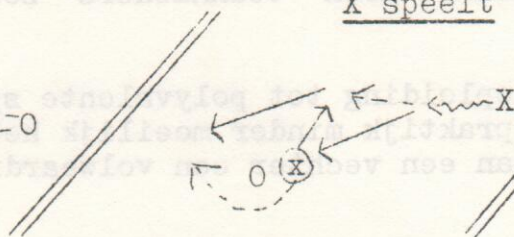
0 speelt

X speelt

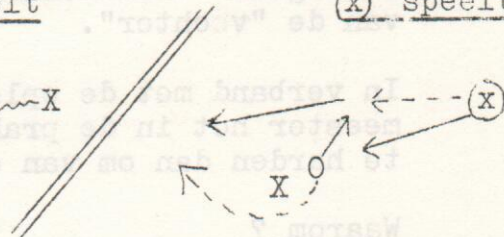
(X) speelt

(X) tegenstrever

0 tegenstrever

x tegenstrever

DE VERSCHILLENDE STIJLEN

I. De "vechter" en de "technieker".

Een stijl wordt **bepaald** door de verhouding waarin de 4 grote kwaliteiten van een voetballer worden ingezet.

Dit impliceert dat er zoveel stijlen zijn ..... als voetballers !

Meestal ziet men bij een voetballer twee groepen van kwaliteiten overheersen : a) intellectuele kwaliteiten + technische kwaliteiten

b) morele kwaliteiten + fysische kwaliteiten

De samenstelling van de eerste dominanten vormt de "technieker" die van de tweede de "vechter".

Hierin vinden we natuurlijk alle tussenschakelingen !

Twee theorieën debateren weer met elkaar :

1° De speler bezit, bij zijn geboorte, alle mogelijkheden om elk der 4 grote groepen van kwaliteiten te doen evolueren.

Deze evolutie is afhankelijk van :

- menselijke tussenkomst (opvoeding, training, vorming)

- omstandigheden (milieu)

waardoor een zekere verhouding van de dominanten ontstaat.

2° De speler komt op de wereld, als drager van een zeer precieze formule, bepaald door zijn erfelijkheid.

Zijn vorming kan slechts de evenredigheid in deze formule lichtjes wijzigen, zonder nochtans de verhoudingen van de dominanten te wijzigen.

dus : - men wordt geboren als "kandidaat volledig speler"

- men komt op de wereld als "vechter" of "technieker"

Het spreekt vanzelf dat we deze stijlen maar theoretisch voorstellen !

Er zijn immers geen spelers die uitsluitend "vechter" zijn en absoluut geen "techniekers" noch "techniekers" zonder de minste kenmerken van de "vechter".

In verband met de opleiding tot polyvalente spelers zal een oefenmeester het in de praktijk minder moeilijk hebben om een technieker te harden dan om van een vechter een volwaardige technieker te maken !

Waarom ?

Waarschijnlijk omdat de kwaliteiten die de technieker kenmerken (vaardigheid - verstand) angeboren zijn (doch kunnen verbeterd worden) maar niet te verwerven zijn.

Daar waar het, in zekere mate, mogelijk is, door een aangepaste **VORMING** (mentaltraining, functiebegeleiding) en **een** aangepaste

TRAINING enkele kwaliteiten, die bij de vechter domineren, te doen verkrijgen.

Nochtans is de beste trainer er nog nooit in geslaagd elementen met matige verstandelijke gaven, zeer verstandig te maken, en we moeten ons geen illusies maken over de mogelijkheid om een speler, die niet vaardig is bij zijn geboorte, vaardig te maken !

De trainer beschikt nochtans over een middel om de spelers, die verstandelijk beperkt zijn, op het niveau te tillen van de anderen : de collectieve automatismen, die eenvoudig en niet talrijk zullen zijn en die de plaats zullen innemen van het collectief verstand.

II. Aanvullende spelers.

Uit voorgaande beschouwingen blijkt dat het aan weinig spelers gegeven is uit te groeien tot veelzijdige spelers.

Het is daarom van het allergrootste belang een ploeg op te bouwen met "aanvullende spelers".

Het zijn voetballers waarvan de verschillende stijlen elkaar aanvullen of ze nu verschillend zijn of gelijkaardig. Soms zelfs wordt het spel van één der twee partners verbeterd door dat van de andere, soms is het wederkerig.

Voorbeelden :

- 1° Een voorspeler "vechter" minder begaafd op technisch gebied, geneigd om alleen door te breken, gewoonlijk in snelheid of in kracht (zie verder) geheel gericht op het afwerken van de aanval + een buitengewone techniker, die zeer goed zijn partner lanceert op het juiste ogenblik en op de geschikte wijze. (Heyligen - Lund bij R. Antwerp F.C. - Carteus - Lambert bij Club Brugge K.V.)
- 2° Tijdens de voorbereidende opbouwende fasen, twee technikers, verstandig en vaardig. (Van Moer - Van Himst in de Nationale Ploeg)
- 3° In de laatste offensieve fase, twee technikers om de laatste pas te vragen of te geven en zelfs af te werken. (Rensenbrink - Van der Elst bij R.S.C. Anderlechtois)

Een tamelijk goed "bijgewerkte" vechter kan in zulke fase bereikbaar zijn en aanvullend voor zijn partners (bv. Teugels).

BESLUIT

Van de kleinste vereniging tot de grootste topploeg zijn de begrippen van verenigbaarheid en aanvulling der stijlen van het grootste belang voor het selectiewerk.

PENETRATIEVERMOGEN

1. Bepaling

Doorbreken van één of meer verdedigingsgordels van de tegenstrever met behoud van de bal.

2. Voorwaarden

- a) Bezit van de bal en voortdurende controle over de bal.
- b) Één of meer tegenstrevers verslaan.
- c) Een voortgaande beweging scheppen in de lengte-as van het veld, d.w.z. naar het doel van de tegenstrever.

Let op het verschil : dribbling $\longleftrightarrow$ doorbraak

3. Soorten

A. Individuele doorbraak

Nuttig op alle posten in het elftal maar vooral voor de aanvallers, die op hun weg het dichtste verdedigingsnet en de grootste vastberadenheid in de tegenstand te overwinnen hebben.

Vb. : Martens , die zijn onmiddellijke tegenstrever(s) verslaat en de tegenaanval inzet.

Van Himst , die zich vrijmaakt van zijn rechtstreekse tegenstrever en in de verdedigingszone doordringt.

Lambert - Teugels , die de laatste verdediger(s) voorbij gaat en besluit met een doelpunt.

Elke speler bezit zijn eigen stijl, die zich weerspiegelt in het type van doorbraak die hij het meest gebruikt.

- 1) de dribbling : - in fijnheid : schijnbeweging - ontwijken - tegenvoets nemen
  - in détente (snelheid): met veranderingen van richting en ritme
  - in kracht : regelmatig ritme - massief en stevig
- 2) de spurt, bal aan de voet : met of zonder schijnbewegingen = gebruik maken van een fysische eigenschap : de loopsnelheid (Teugels)

Naast de voor iedere stijl vereiste specifieke kwaliteiten (die we reeds bestudeerden in het 1ste en 2de jaar) zijn er gemeenschappelijke dominanten, eigen aan de drie types van doorbraak :

- a) Technische kwaliteiten : technische vaardigheid = volmaakte uitvoering van de handelingen van het voetbalspel
- b) Fysische kwaliteiten : - weerstand aan de vermoeidheid : herhaalde hevige korte inspanningen
- weerstand aan charges en tacklings
- uitstekende loopsnelheid op belangrijke afstanden
- c) Morele kwaliteiten : - moreel evenwicht = zelfvertrouwen - autoriteit - zelfbeheersing
- morele inzet = wilskracht en ondernemingsgeest - strijdlust en hardnekkigheid - volharding
- d) Intellectuele kwaliteiten : - concentratie : aanhoudende aandacht op handelingen en verplaatsingen van de tegenstrever
- vlugheid van geest : geschiktheid om onmiddellijk de details van een situatie te vatten = uiting van spontaneïteit - opportunisme. Verleent natuurlijkheid aan de beweging.
- verbeelding : zin voor improvisatie : de actie wordt niet stereotypiek.
- realisme : juist schatten van het risico = niet te pas en te onpas willen doorbreken.
- timing : ideale verdeling van de bewegingen in ruimte en tijd (zie dubbele nauwkeurigheid).

B. Collectieve doorbraak

Door het uitsterven van het ras der specifieke puntspelers en de taktische evolutie van de verdedigende speelwijzen, wordt het streven naar collectieve doorbraak méér en méér noodzakelijk.

Alle begrippen uit de "speltechniek" spelen hierin een overwegende rol :

1) Hoe de tegenstrever uitschakelen ?

- speelhoek - dode hoek
- steun en demarkage.

2) Dieptespel - lange pas of korte pas ?

3) Kruispas.

Soorten

1) Geïmproviseerde collectieve doorbraak :

- a) Rekenen op de ingeving van het ogenblik
- b) Uitbaten van fouten of onvolmaaktheden van de tegenstrever
- c) Rekenen op het toeval.

2) Steunen op aangeleerde collectieve automatismen :

- a) Automatismen die ook elders op het veld gebruikt worden en door alle spelers van de ploeg kunnen uitgevoerd worden, bv. één-twee. (Soms doorzichtig = nadeel !)
- b) Collectief automatisme dat door 2 of 3 spelers inge oefend wordt.
- c) Ingestudeerde strategische manoeuvres bij stilstaande fasen.

3) Uitbaten van de open ruimten door snelle overschakeling van balverlies naar balbezit.

* * *

Zie praktische uitwerking op het terrein.

DOELINSTINCT

1. Bepaling :

Doelinstinct is het vermogen om het doel "aan te voelen" en door zijn actie de beslissing af te dwingen.

2. Vormen

A. Doelinstinct voor zichzelf

- 1) De passieve vorm : De speler die ermee begaafd is zal tegenwoordig zijn op de juiste plaats op het juiste ogenblik en in de beste voorwaarden voor ontvangst van de bal en trachten de kans om te zetten die door de partner geschapen werd.
Deze vorm is passief omdat de speler meestal niet deelneemt aan het opbouwen en voorbereiden van de kans.
Zijn tussenkomst beperkt zich tot "gedemarkeerd zijn in het hart van de actie" en het orgelpunt te plaatsen.

Actie : Aanwezig zijn en besluiten

vb. Koens, Wellens van RWD Molenbeek - Posthumus van Lierse

- 2) De actieve vorm : De speler schept een kans voor zichzelf, bal aan de voet en maakt een doelpunt.

(Zie penetratiekracht)

Actie : Scheppen en besluiten

vb. Jean Janssens van Beveren, Teugels van R.W.D. Molenbeek, Lambert van Brugge.

B. Doelinstinct ten voordele van de partner

Laat toe voor anderen doelkansen te scheppen

- 1) gevoel voor het geven van de laatste pas

- dieptepas
- laterale
- kruispas

- 2) gevoel voor het scheppen van de ruimte, waarin de partner slechts moet glijden

Dit doelinstinct kan steunen op

- het voetbalintellect en improvisatiezin van bewuste speler of
- collectieve automatismen, aangeleerd op training

3. Nut

Deze bijzondere kwaliteit is vanzelfsprekend van het grootste belang voor de voorspelers, die als voornaamste opdracht hebben doelpunten aan te tekenen.

De kostbaarsten onder hen zijn ongetwijfeld zij die de twee vormen (actieve en passieve) van doelin instinct bezitten.

Nochtans vereist de evolutie van het hedendaagse voetbal deze gave eveneens van de halves en de achterspelers, die door een polyvalentie in de tijdelijke functie, in staat moeten zijn

- zowel een laatste pas te geven ter voorbereiding van een doelpunt
- als zelf te besluiten onder de actieve (zelf gaan) of passieve vorm (tegenwoordigheid + besluiten) !

4. Samenstellende kwaliteiten

Naast de onontbeerlijke technische kwaliteiten, moeten we alleszins plaatsen :

Morele kwaliteiten

- Ondernemingsgeest en durf
- Wilskracht en doorzettingsvermogen
- Strijdlust en ambitie

Fysische kwaliteiten

- Reflex en detente
- Loopsnelheid en evenwicht
- Lenigheid en beweeglijkheid

De belangrijkste zijn nochtans de

Intellectuele kwaliteiten

	<u>Doelin instinct voor zichzelf</u>		<u>Doelin instinct voor anderen</u>
	<u>Aanwezig zijn</u>	<u>Afwerken</u>	<u>Scheppen</u>
1. Zin voor plaatsing	nauwkeurigheid ruimte	-	-
2. Timing	" tijd	gepaste ogenblik	ogenblik van laatste pas
3. Spelin-zicht	aanbieden in de beste voorwaarden	-	een oplossing suggereren aan de partner - waar de bal spelen ?
4. Oordeel	ontleden détails oplossing kiezen	spontaneïteit opportunisme	ontleden van spelsituaties keuze laatste pas
5. Realisme	risico's schatten	mogelijke interpretatie meten	verbeelding onder controle houden = weten wat mogelijk is door
6. Matureit	renderende oplossing vinden	ervaring	ondervinding in gelijk-aardige situaties
7. Concentratie	eigen positie kunnen bepalen	laatste blik en	voortdurende aandacht waarnemen van werkelijke
8. Panorami-sche visie	in verloop van het spel	afdrukken	en mogelijke ruimten schatten van afstanden
9. Zin voor organisatie	-	-	improvisatie - verbeelding

5. Het doelinstinct in de didactiek

Zoals voor de polyvalentie zullen ook hier de drie vormen van onderwijs aan bod komen :

- 1) Training : de vereiste technische en fysische kwaliteiten inoefenen
- 2) Scholing : a/ de spelers plaatsen in telkens weer veranderende spelomstandigheden, waardoor ze verplicht worden nieuwe problemen op te lossen - individueel
- collectief
b/ werkelijke wedstrijdvoorwaarden nastreven, zowel wat betreft - uitvoeringsritme als
- tegenstand.
- 3) Vorming : de houding van de spelers beïnvloeden in de functie van het ogenblik = het verbeteren en aanscherpen van de vereiste morele en intellectuele kwaliteiten.

Bij de uitwerking op het terrein vooral de nadruk leggen op

- a/ de individuele techniek : soorten trappen (zie cursus 2de jaar)
- b/ het inlassen van mixings
- c/ theorie over tactiek en strategie : terreinbezetting - systeem
- d/ praktische uitwerking van de theorie
  - steunen op basis principes
  - steunen op collectieve automatismen
- e/ trainingsspelen
  - in matchvoorwaarden
  - in wedstrijdritme

Hierbij niet nalaten de mentale ingesteldheid te verbeteren door het aanscherpen van de "competitiegeest".

Zie praktijkoefeningen op het terrein.

6. Besluit

Enerzijds wordt door de voortdurende verbetering van de verdedigingsorganisatie en het opofferen van de aanvalslijn ten voordele van het middenveld, het aantal en de waarde van onze aanvallers fel verzwakt.

Anderzijds wordt bij de wetenschappelijke uitbouw van onze trainingen te weinig aandacht besteed aan de toepassing van het doelschot.

Vroeger bestonden de trainingen uit doelschieten. Heden wordt de krachtige trap verwaarloosd !

* * *

2. Het doelmatig in de didactiek

Zoals voor de polyvalentie zullen ook hier de drie vormen van onderwijze aan bod komen :

- 1) Training : de vereiste technische en fysieke kwaliteiten inoefenen
- 2) Beoefening : a) de spelers plaatsen in taken waar veranderinge spel-omstandigheden, waardoor ze verplicht worden nieuwe problemen op te lossen - individueel - collectief
- b) verschillende wedstrijdvoorwaarden nastreven, zowel wat betreft - uitvoerstrategie als - tegenstand.
- 3) Vorming : de houding van de spelers beïnvloeden in de functie van het gezamenlijk - het verbeteren en aanscherpen van de vereiste morele en intellectuele kwaliteiten.

Bij de uitwerking en het toezicht vooral de nadruk leggen op

- a) de individuele techniek : soorten trappen (als cursus 2de jaar)
  - b) het inlassen van strijks
  - c) theorie over tactiek en strategie : tactiekbeoordeling - systeem
  - d) praktische uitwerking van de theorie
    - steunen op basis principes
    - steunen op collectieve aanpakken
  - e) trainingsspelletjes
    - in wedstrijdvorm
    - in wedstrijdvorm
- Hierbij niet nalaten de mentale ingesteldheid te verbeteren door het aanscherpen van de "competitieve".
- Als praktijkdoelstellingen op het terrein.

3. Resultaat

Resultaat wordt door de voortdurende verbetering van de voorbereidingsorganisatie en het oplossen van de aanvullende problemen van het middenveld, het aantal en de waarde van onze aanvullende spelvervals.

Anderzijds wordt bij de wetenschappelijke uitbouw van onze trainingen te weinig aandacht besteed aan de toepassing van het doelmatig.

Vroeger bestonden de trainingen uit doelstellingen. Heten wordt de krachtige trap verwaarloosd !

HOOFDSTUK II

DE TACTIEK

parametrische studie van
het spel en van de funkties

HOOFDSTUK II

DR TACTIEK

parametrische studie van
het spel en van de functies

A. De elementen en de principes van een spelopvatting en van een tactisch systeem.

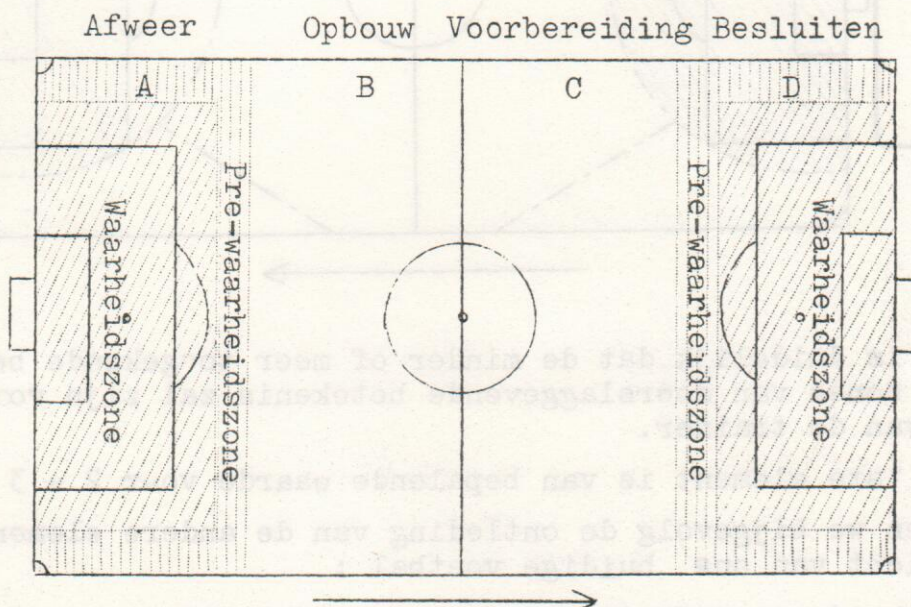
Wanneer een opstelling wordt beziend door een spelopvatting wordt zij "systeem".

Hoe ook deze spelopvatting moge wezen - zij kan verschillend zijn voor iedere trainer ! - blijft zij nochtans het resultaat van de combinatie van 4 elementen :

- 1) de tactische waarde, toegekend aan de verschillende speelvlakken van het veld ;
- 2) de snelheid van vooruitgang in het middenveld ;
- 3) de manier van terreinbezetting ;
- 4) de middelen om de tegenstrever uit te schakelen.

De tactische waarde, toegekend aan de speelvlakken van het veld.

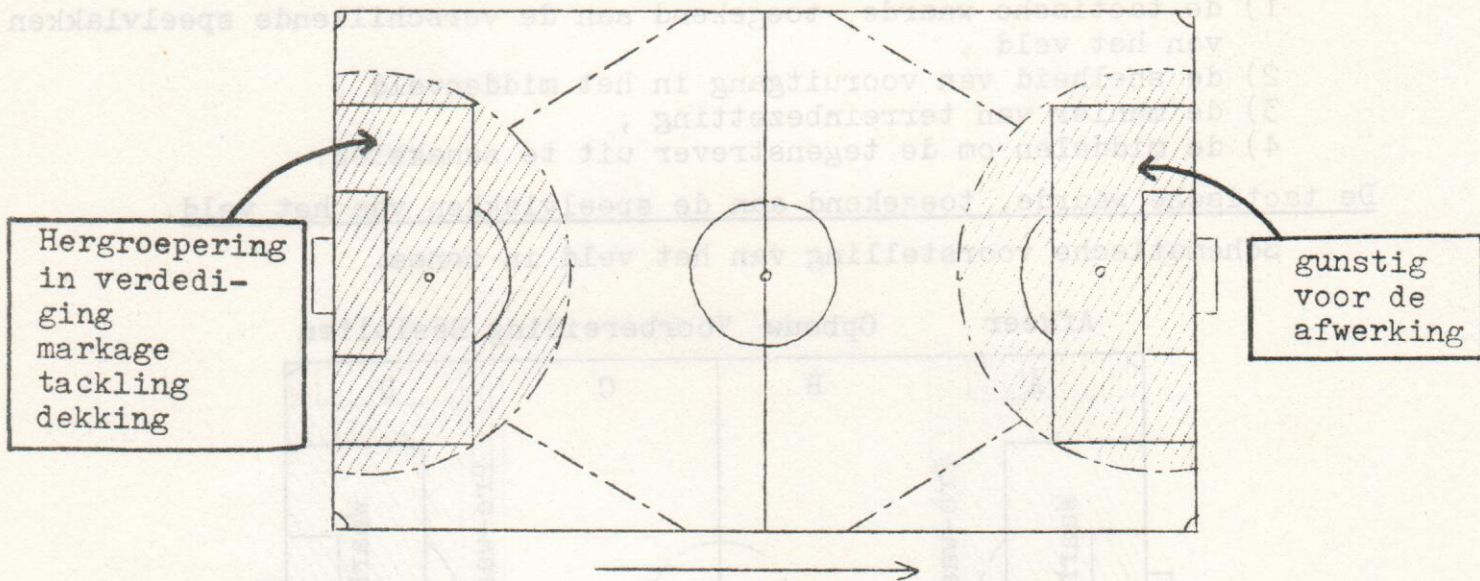
Schematische voorstelling van het veld in zones.

- A) Afweezone : Uiterste waakzaamheid is gevegd. Geen risico's.
Hoofvereiste is "verdedigen" : tackling, markeren, intercepteren ...
In balbezit : 1ste opbouwende pas, wanneer men zeker is.
- B) Opbouwzone : Overschakeling van verdedigende bewegingen naar aanvallende : demarkage, steun, verandering van ritme, aansluiten van de verdediging ....
- C) Voorbereidingszone : Het wordt moeilijker ! - De kans op balverlies vergroot.
De opening wordt voorbereid, de doelkans geschapen.
Tactische automatisen en improvisatie in de bewegingen zijn van doorslaggevende aard.
Element "verrassing" is het sterkste wapen.
- D) Besluiten : In de waarheidszone is alles gericht op "doelpunten maken".
Alle details worden belangrijk :

morele : inzet, intelligentie, doorzettingsvermogen
fysische : kracht, lenigheid, penetratievermogen
technische : gaafheid van de basistechniek bij het afgeven en besluiten op doel.
nauwkeurigheid van de laatste pas.

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat in het spel de grenzen van de zones min of meer vervagen; we kunnen aldus tot volgende voorstelling komen :

Het is duidelijk dat de minder of meer toegekende belangrijkheid aan deze zones van doorslaggevende betekenis zal zijn voor de spelopvatting van de trainer.

Het 1ste element is van bepalende waarde voor 2 - 3 en 4.

Laten we bijgevolg de ontleding van de andere elementen doorvoeren in het licht van ons huidige voetbal :

- De snelheid van vooruitgang in het middenveld :

Bij de verovering van de bal in de afweerzone of in de opbouwzone zelf is het moment van de overschakeling van verdedigende bewegingen in aanvallende bewegingen van determinerend belang :

Een collectieve snelheid van uitvoering of een individuele verandering van ritme zal doorgaans toelaten deze zone te doortrekken zonder : - aan de tegenstrevende aanvallers de gelegenheid te geven om terug te komen ;

- aan de steunende middenspelers de gelegenheid te geven hun verdediging te versterken of de speelhoeken af te sluiten.

De overschrijding van het middenveld kan, volgens het tactisch belang dat aan deze zones wordt gegeven, snel zijn of zeer traag :

- tracht men de tegenstrever te counteren door een snelle tegenaanval, dan wordt het middenveld eenvoudig overgeslagen door de bal zo vlug mogelijk bij een aanvaller te brengen ;

TAKTIEK

- wil men daarentegen temporiseren, het ritme van de tegenstrever breken ..., dan houdt men het bij een trage vooruitgang in het middenveld.

Door het nauwkeurig doorspelen van de bal, wordt het spel geduldig opgebouwd, de opening gezocht, de doelkans voorbereid.

- De manier van terreinbezetting :

Hangt af van de waarde die men geeft aan de verschillende terreinzones.

Het is een feit dat in het huidige voetbal meer en meer belang wordt toegekend aan het middenveld.

Na de versterking van de verdediging, komt men nu eveneens tot een versterking van de 2de trap.

Het gevolg hiervan is dat men én in verdediging én in het middenveld sterk gegroepeerd kan voetballen, maar dat de zaken in de aanval enigszins anders liggen.

De puntspelers dienen inderdaad te spelen in sterke numerieke minderheid en - door individuele acties te trachten de zo noodzakelijke doelpunten aante tekenen ;

- ofwel door een temporiseren aan de medespelers de gelegenheid te geven om terug een numerieke gelijkheid in de aanval te scheppen (met het gevaar dat er meer tegenstrevers zijn teruggekomen dan eigen spelers opgerukt !).

Het creëren van een plaatselijke numerieke meerderheid met een plotselinge en verrassende verlegging van het spel is bijgevolg meer dan ooit aangewezen.

- De middelen om de tegenstrever uit te schakelen :

Door de sterke groepering in verdediging en middenveld is hier een veilige balcirculatie mogelijk : overeenstemmende speelhoeken, technische nauwkeurigheid, korte afstanden = tegenvoets nemen van de tegenstrever.

Eens de bal in de aanval : verspreide puntspelers, lange pas, gevaar voor onnauwkeurigheid, niet overeenstemmende speelhoeken.

- individuele acties : dribbling, schijnbeweging, spurten, demarkage, verandering van ritme. temporiseren.

- collectieve acties : snelle 1/2 op steunspeler
collectieve verandering van ritme
achterwaartse pas + besluiten
strategie.

(Voor details en ontleding van de 4 elementen : Zie Spelontleding en Spelopvatting).

TAKTIEK

B. VOETBAL IS ONVERANDERLIJK

De constanten in het voetbalspel

Voetbal verandert altijd en verandert nooit !

Welk ook het toegepaste systeem is : er zullen altijd eenvoudige principes geldig blijven.

In voetbal, zoals in alle collectieve sporten wordt het werktuig (de bal) bezielde : voor de verovering ervan, het behoud en de circulatie is de medewerking van verschillende individu's (de spelers) noodzakelijk.

Deze samenwerking wordt gesteld tegenover de actieve tegenstand van andere individu's, die hetzelfde beogen.

Ieder actie dient zinvol te gebeuren en ingegeven te zijn door een voorafgaande bedoeling. Collectieve geest in de actie kan bijgevoel in de speltechniek niet uitgeschakeld worden, zomin in de samenwerking bij balbezit als bij het veroveren van de bal.

De spelprincipes maken bijgevoel de werkelijke basis uit van de speltechniek en het is het juiste en opportuun gebruik ervan dat de collectieve waarde van een ploeg zal bepalen.

Enkele voorbeelden

1) De medespeler helpen

2 aspecten : a. de balbezitter helpen

- hem steunen in de actie
- ideeën geven, suggesties doen

b. tegenstrever in balbezit

- dekken
- medemaat doubleren
- temporiseren (remmend wijken vb.)

De fout van een medespeler goed maken is de schoonste taak die een voetballer kan uitvoeren.

2) Wie meester is van de bal, is meester van het spel

a. individueel   b. collectief

3) Indien ge kunt afgeven, dribbel niet

Dribblen is soms noodzakelijk, maar ... overdaad schaadt !

- a. tijdverlies
- b. onnodige risico's
- c. balverlies
- d. verhoogde fysische inzet, vermoeidheid, uitputting
- e. ontmoedigt de medespelers, slechte invloed op de algemene morele toestand.

4) De waarde van de ritmeverandering

- a. individueel - breuk in de opstellingen
  - brutale verandering van richting
  - tegenstrever op afstand houden na uitschakeling
- b. collectief - trage en laterale balwisselingen gevolgd van plotse versnelling in de diepte.

De verrassing blijft een geducht wapen !

5) Waarde en gebruik van de open ruimten

Hoe open ruimten scheppen ?

- a. individueel : tegenstrever uitschakelen
- b. collectief : tegenstrevers van hun plaats weglokken

Men kan : - vrije ruimte scheppen voor zichzelf (balbezitter)
- vrije ruimte scheppen voor anderen

Steeds 2 fasen : a. voorbereidende
b. uitvoering

6) Waarde van het spelen zonder bal

Wanneer ge niet in balbezit zijt, kiest positie.

7) Waarde van de numerieke meerderheid

Geeft de mogelijkheid om de bal te laten circuleren

- snel
- in technische veiligheid
- met tegenvoets nemen van de tegenstrever

8) Iedereen verdedigt, iedereen valt aan

Aanvaller is 1ste verdediger, verdediger is 1ste aanvaller.

9) De bal gaat sneller dan de man

Bal alleen : 50 m. in 1 of 2 sec., man met bal : 50 m. in 8 of 9 sec.

10) Afgeven en de actie voortzetten

- a. Ieder speler heeft zijn plaats op het veld, maar is er niet slaafs aan gebonden.
- b. De spelers verplaatsen zich op het juiste ogenblik.

11) De medespelers niet voor zich uitduwen

Zich ontmaken van de bal op het gepaste ogenblik

- de pas
- de steun
- balcirculatie tussen verschillende spelers

12) Steeds waakzaam zijn

- concentratie op het spel
- de acties volgen elkaar op, de situatie verandert gedurig.

13) De bal links leiden, rechts afgeven of omgekeerd

- steeds de tegenvoetse beweging zoeken.

14) Nauwkeurig spelen

15) Snelheid van overschakeling verdediging-aanval

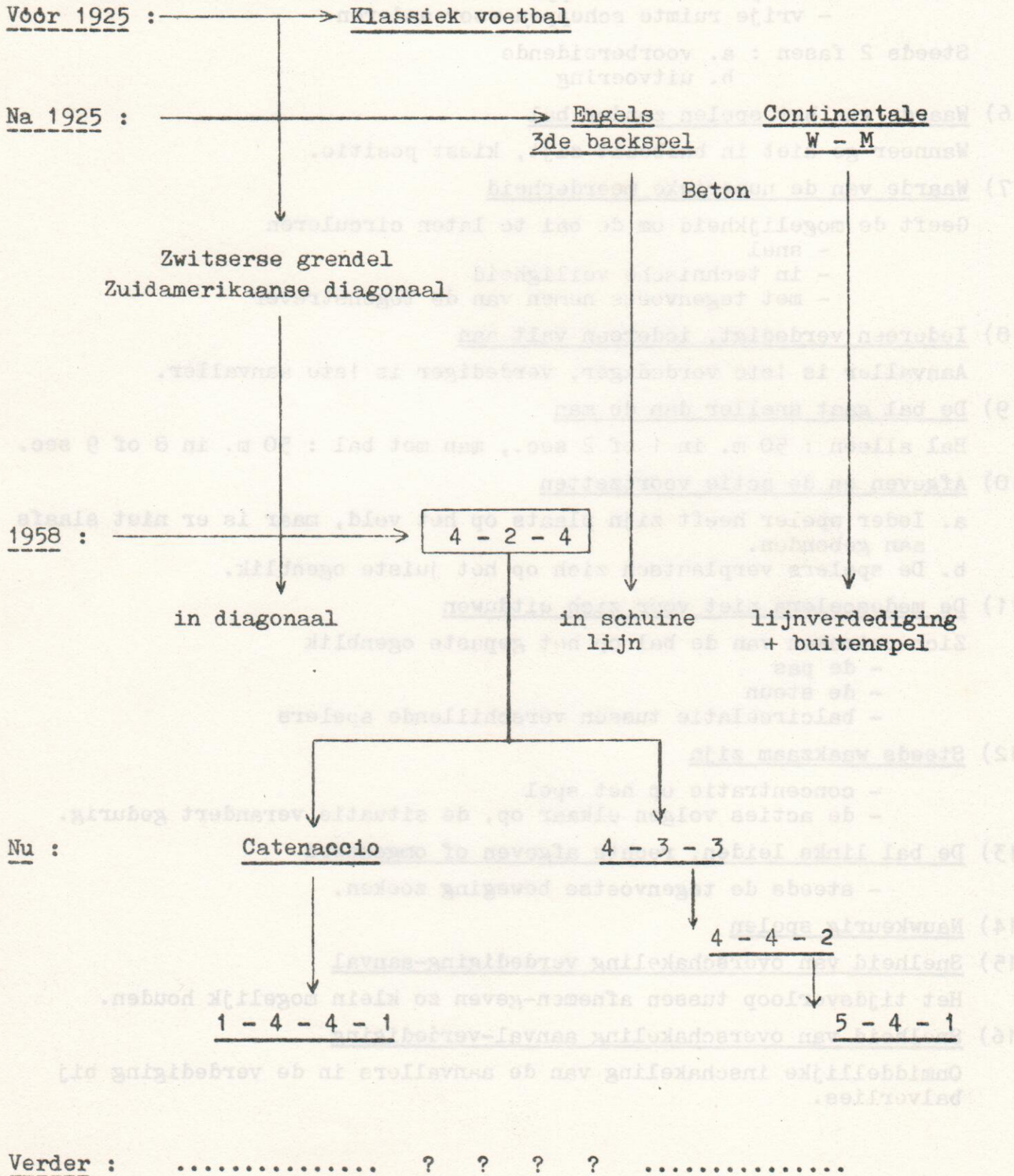
Het tijdsverloop tussen afnemen-geven zo klein mogelijk houden.

16) Snelheid van overschakeling aanval-verdediging

Onmiddellijke inschakeling van de aanvallers in de verdediging bij balverlies.

C. VOETBAL VERANDERT ALTIJD

1. Tabel van de evolutie.

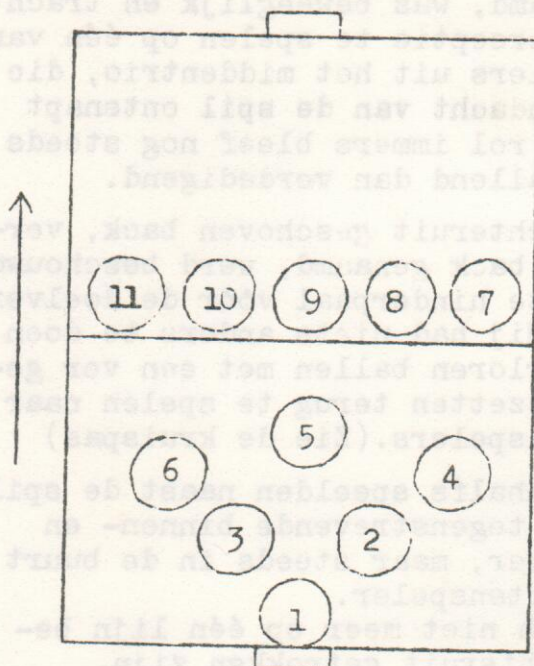

2. Speltactieken in verdediging.

Bezieling en werking van de verschillende systemen.

Opmerking : Voor wat betreft de plaats van de verschillende opstellingen, zie : a) de les "Historisch overzicht van de evolutie
b) de les "Verschillende vormen van markage"

Orthodox of Klassiek voetbal : De 2 periodes van het verdedigend mechanisme :

De eerste : De voorspelers hadden geen enkele verdedigende rol, zelfs niet wanneer de verdediging overspeeld was. Achter de aanval in lijn was de spil (nr.5) belast met een dubbele taak (aanvallende en verdedigende)

Wanneer de tegenstrever in balbezit was, bewaakte hij het middentrio.

Wanneer de medespeler in balbezit kwam, vervulde hij de rol van aanvallende steun.

Langs beide zijden van de spil, speelden de vleugelhalfs dicht op de tegenstrevende vleugelspelers.

De twee achterspelers plaatsten zich naast elkaar. Zij hadden als taak de speler uit het middentrio aan te vallen, die gevaarlijk werd.

Deze manier van spelen van onze voorouders was geïnspireerd door een aanvallende geest, op een specialisatie voor iedere post, en op de interceptie.

Dekking van een medemaat en markage bestonden nog niet : Men plaatste zich eenvoudig tussen 2 tegenstrevers om de bal tijdens zijn traject te veroveren.

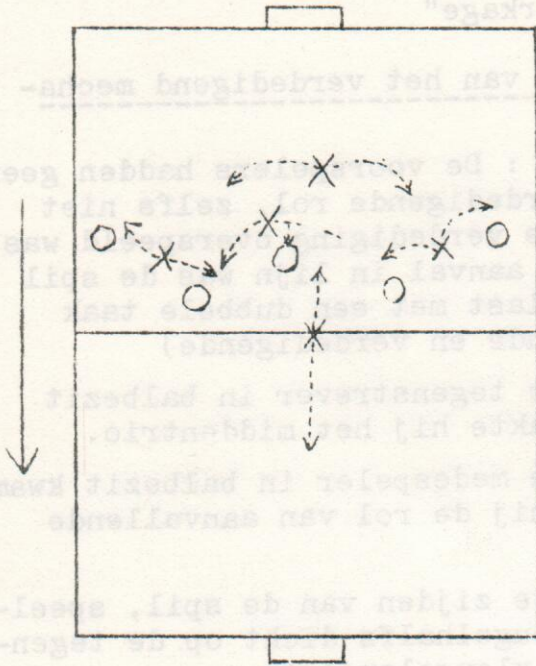
De uitsluitend aanvallend ingestelde voorspelers kunnen we onderverdelen in twee groepen :

- 1) Het middentrio, belast met het maken van doelpunten.
- 2) De vleugels die werkelijk "centermachines" zijn.

Vermits bij een tegenaanval de spil de tijd niet had om terug te komen en zijn verdediging te helpen, had de in balbezit zijnde vleugelspeler maar één zaak te doen : de bal inzenden naar het middentrio, dat altijd in numerieke meerderheid was t.o.v. de backs en bijgevolg gemakkelijk kon besluiten. Het waren echte specialisten in het doelschieten, zowel met het hoofd als met de voeten.

In het mechanisme van het klassieke spel bestond er werkelijk een doorgevoerde specialisatie en een hiërarchie bij de verschillende posten in het elftal.

De vleugelhalf is een eenvoudige figurant met de rol van een stop-gat : men noemde hem ten andere looper. De middenhalf werd beschouwd als de opbouwende organisator. De middenvoor is de onbetwiste afwerker, en de vleugelspeler blijft een "machine om te centeren".

De tweede : Zich steunend op de buitenspelwet met 3, moesten de 2 backs niet meer naast elkaar blijven, maar plaatsten zich achter elkaar in dekking.

De meest vooruitgeschoven, aanvallende back genaamd, was beweeglijk en trachtte de interceptie te spelen op één van de aanvallers uit het middentrio, die aan de aandacht van de spil ontsnapt was. Zijn rol immers bleef nog steeds meer aanvallend dan verdedigend.

De meer achteruit geschoven back, verdedigende back genaamd, werd beschouwd als laatste hinderpaal vóór de doelverdediger. Hij had niets anders te doen dan de verloren ballen met een verkruist ontzetten terug te spelen naar de vleugelspelers. (Zie de kruispas)

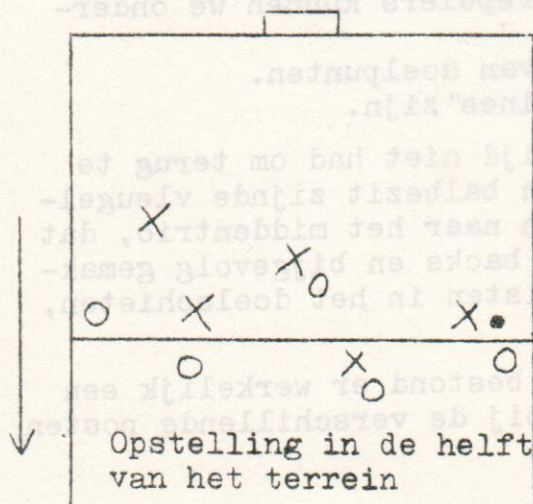
De vleugelhalfts speelden naast de spil, tussen de tegenstrevende binnen- en buitenspeler, maar steeds in de buurt van de buitenspeler.

Op te merken valt dat het middentrio zich niet meer op één lijn bevindt, maar dat de binnenspelers lichtjes achteruit getrokken zijn.

Deze middenspelers, zeer dikwijls zonder klasse, liepen van de ene tegenstrever naar de andere om te trachten de bal te bemachtigen die van binnen- naar buitenspeler werd gespeeld.

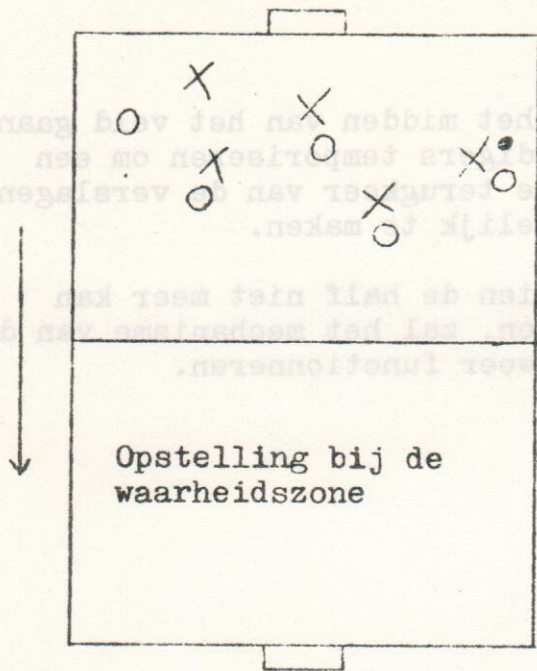
Op het ogenblik dat zij de bal in bezit hadden, moesten zij hem slechts aan de spil afgeven, die verder het spel verdeelde.

Het Engels 3de Backspel.

De dekking wordt verzekerd door een draaiende beweging op de stoppers-spil. De zonedekking is strenger langs de zijde waar de bal zich bevindt.

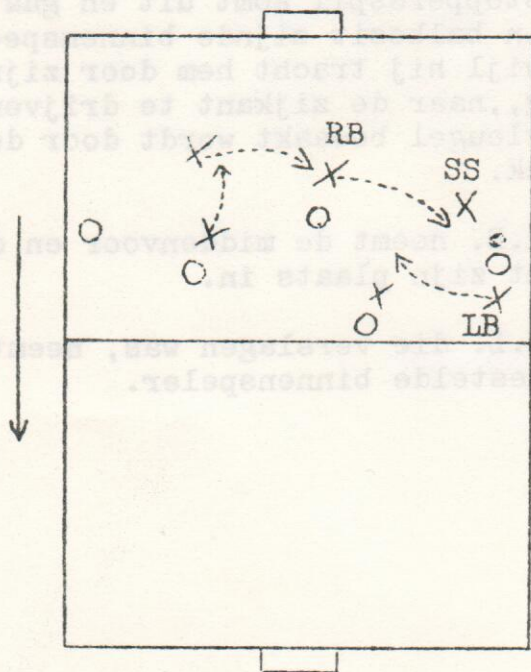
De niet-werkende vleugel is minder streng bewaakt en in het middenveld plaatst de verst verwijderde achter-speler zich in diagonaal achter de de stopper, zonder zich om de dekking van zijn vleugel te bekommeren.

Wanneer een vleugelhelft verlaten is.

Bij de waarheidszone wordt de dekking van de niet werkende vleugel strenger, want in de nabijheid van het doel worden de tegengestelde binnen- en buitenspeler zeer gevaarlijk bij een vleugelverandering.

Mechanisme van de dekking bij uitschakeling van een back door een vleugelspeler.

De stopper, die de back dekte in schuine lijn, gaat naar de vleugelspeler, in het bezit van de bal.

Hij temporiseert en sluit zijn speelhoek langs de binnenkant, zodat hij hem verder langs de zijlijn duwt naar het cornerpunt.

De dichtstbijzijnde half laat zijn binnenspeler niet los.

Door de houding van de stopper en de half kan het mechanisme van de dekking werken.

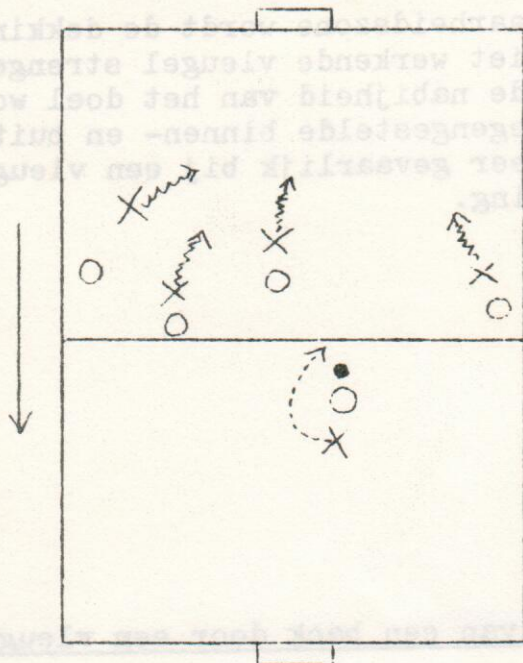
De rechtsback neemt de plaats van de stopper en bewaakt de middenvoor. De tegengestelde half komt zich plaatsen tussen de binnen- en de buitenspeler.

De overspeelde back zal zo spoedig mogelijk terugkeren om een gunstige positie in de verdediging in te nemen.

Wanneer een vleugelhalf verslagen is.

In het midden van het veld gaan de verdedigers temporiseren om een eventuele terugkeer van de verslagen half mogelijk te maken.

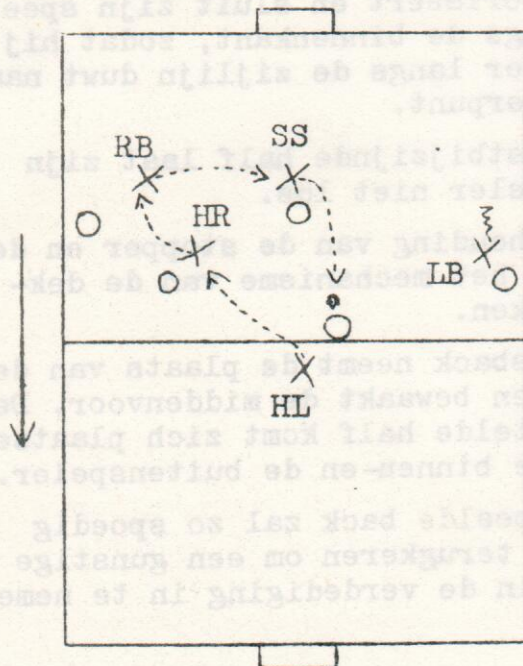
Indien de half niet meer kan terugkomen, zal het mechanisme van de dekking weer functioneren.

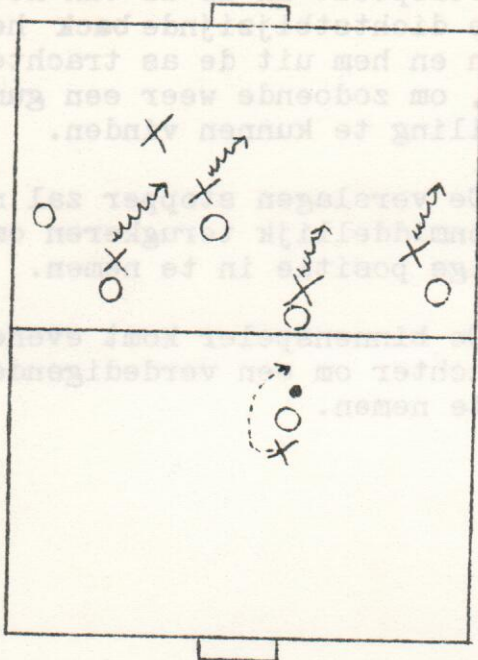
De stoppersspil komt uit en gaat naar de in balbezit zijnde binnenspeler, terwijl hij tracht hem door zijn plaatsing, naar de zijkant te drijven, waar de vleugel bewaakt wordt door de linkerback.

De R.B. neemt de middenvoor en de R.H. neemt zijn plaats in.

De H.L. die verslagen was, neemt de tegengestelde binnenspeler.

De temporisatie.

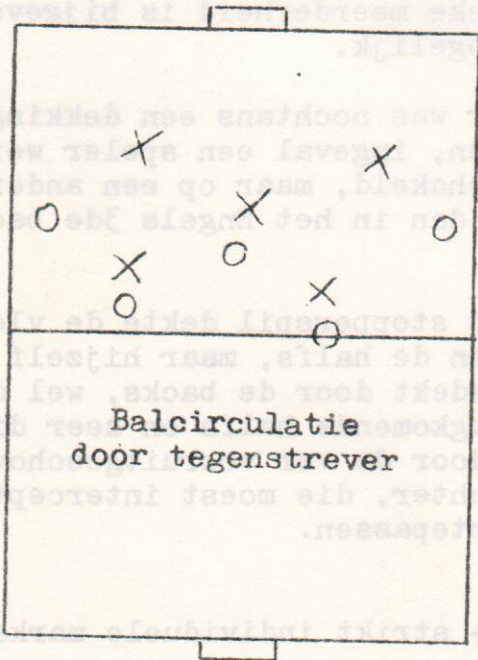

Bij deze spelontwikkeling, ver van het doel, is de temporisatie van alle spelers aangewezen om de terugkeer van de binnenspeler mogelijk te maken.

De verdedigende taak van de binnenspelers was ten andere :

bij balverlies terugkomen op de tegenstrevende halfs om hen te beletten het spel op te bouwen.

Kwetsbaarheid van deze opstelling.

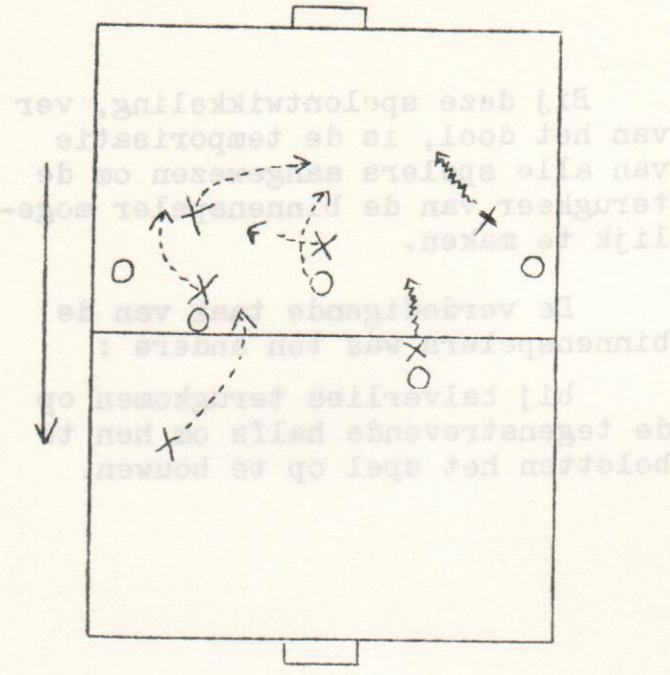

De circulatie van de bal in de middenstrook van het veld, liet aan de verdedigende opstelling niet toe zich in schuine lijn te plaatsen.

De twee vleugelbacks kwamen lichtjes terug en plaatsten zich meer naar binnen.

Daardoor werden de vleugelspelers min of meer vrij gelaten.

Het was bijgevolg van het allergrootste belang de tegenstrevers te verplichten naar een van de flanken te spelen, zodat de verdedigende opstelling kon werken zoals hoger beschreven.

Ingeval de middenvoor de stopper overspeelt in de as van het veld, zal de dichtstbijzijnde **back** hem opvangen en hem uit de as trachten te duwen, om zodoende weer een gunstige opstelling te kunnen vinden.

De verslagen stopper zal natuurlijk onmiddellijk terugkeren om een gunstige positie in te nemen.

De binnenspeler komt eveneens naar achter om een verdedigende taak waar te nemen.

De Continentale M.

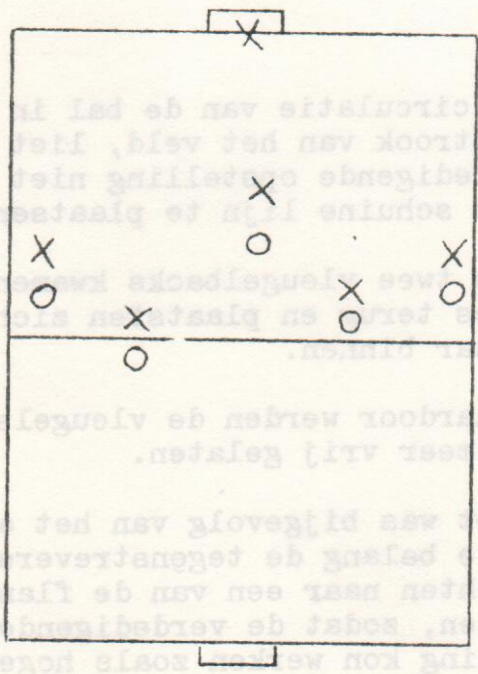
De markage was eerst strikt ~~individueel~~ en volledig, later strikt individueel in de zone.

Geen opstelling in schuine lijn. Het scheppen van een plaatselijke numerieke meerderheid is bijgevolg niet mogelijk.

Er was nochtans een dekking voorzien, ingeval een speler werd uitgeschakeld, maar op een andere manier dan in het Engels 3de backspel.

De stopperspil dekte de vleugelbacks en de halves, maar hijzelf was niet gedekt door de backs, wel door de terugkomende halves en zeer dikwijls door de ver vooruitgeschoven doelwachter, die moest intercepteren op dieptepassen.

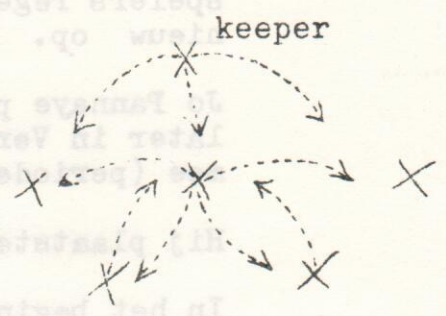
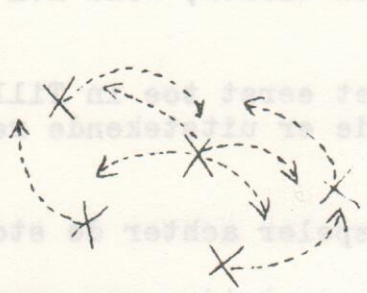
Zie historisch overzicht van de evolutie + strikt individuele markage + zonedekking.

Vergelijking tussen Engels 3de backspel en Continentale M.

Engels 3de Backspel

Continentale M.

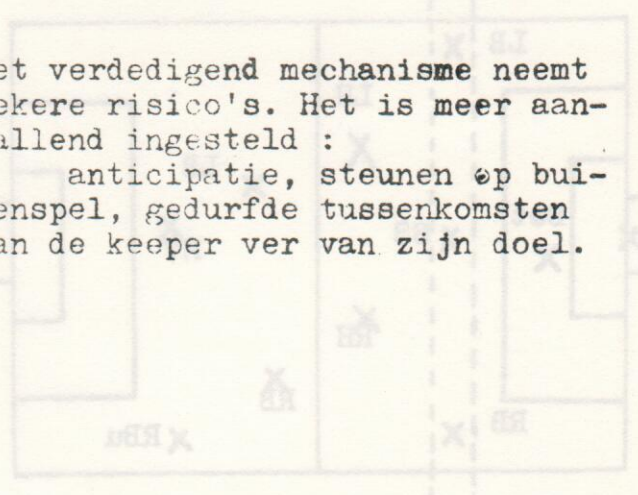
- Backs en halves worden gedekt door de stopper.
- De stopper wordt gedekt door de backs.
- De backs worden gedekt door de halves.

- Backs en halves worden gedekt door de stopper.
- De halves dekken de stopper.
- De keeper dekt de 3 achterspelers.

Het verdedigend mechanisme is vooral gebaseerd op de plaatselijke numerieke meerderheid, temporisatie en "safety-first"

Geen risico's.

Het verdedigend mechanisme neemt zekere risico's. Het is meer aanvallend ingesteld :
anticipatie, steunen op buitenspel, gedurfde tussenkomsten van de keeper ver van zijn doel.

3. Werking :

a) De betonnen verliest de waarheidsonne niet. Hij kwam slechts tussen op dieptassen of wanneer één van zijn drie achterspelers verslagen was.

b) De achterlijn leunde aan bij de betonnen en speelde dicht bij haar eigen doel. Hij paste een strikt-individuele dekking toe op de rechtsekeke tegenstovers.

De Betonopstelling.

1. Oorsprong : Voor iedere trainer is het een dwingende noodzaak punten te verzamelen, om welke prijs ook !

Toen bleek dat door de mindere individuele kwaliteiten of door een gebrekkige toepassing van de covering, de achterspelers regelmatig overspeeld werden, vond men er iets nieuw op.

Jo Pannaye paste het voor het eerst toe in Tilleur en later in Verviers en behaalde er uitstekende resultaten mee (periode 1949-58).

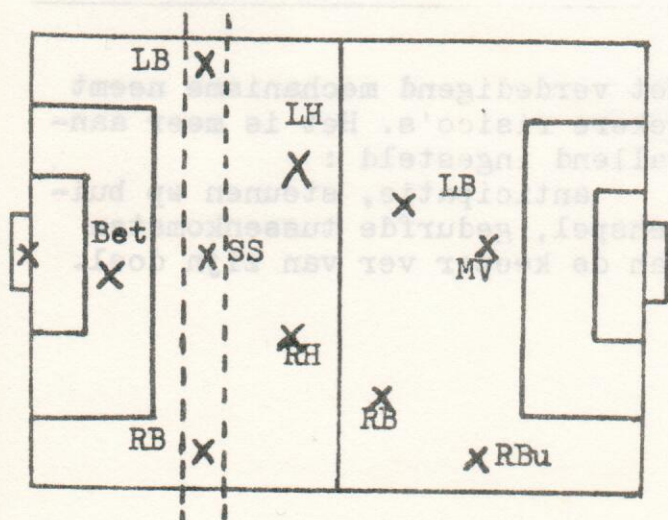
Hij plaatste eenvoudig een speler achter de stopper.

In het begin wilde men deze speelwijze nog camoufleren en gebruikte daarvoor de speler met nr. 11 op het scheidsrechtersblad.

Vanaf het eerste fluitsignaal plaatste deze zich echter als laatste man achter de verdediging en verliet deze post niet meer.

Later kwam men openlijk voor zijn speelwijze uit en werd de betonneur opgenomen in de normale nummering.

2. Schematische voorstelling :

- Betonneur achter de verdediging
- Achterlijn in Continentale M
- Terugtrekken van de vleugelhalve lichtjes vóór en tussen de backs en de S.S.
- Terugplooiën van de binnenspelers
- 2 puntspelers

3. Werking :

- a) De betonneur verliet de waarheidszone niet. Hij kwam slechts tussen op dieptepassingen of wanneer één van zijn drie achterspelers verslagen was.
- b) De achterlijn leunde aan bij de betonneur en speelde dicht bij haar eigen doel. Zij paste een strikt-individuele dekking toe op de rechtstreekse tegenstrevers.

- c) Door de terugtrekking van de vleugelhalfts werd het middenveld prijs gegeven aan de tegenstrever.
- d) Het terugplooiën van de binnenspelers isoleerde nog meer de eenzame puntaanvallers, die door individuele acties op verre ballen, moesten trachten een doelpunt af te dwingen.

Het resultaat van dergelijke terreinbezetting was :

- een overdonderende veldmeerderheid van de tegenstrever,
- een gebrek aan open ruimte, waardoor "stapelspel" en onproductiviteit,
- een verslappen van de concentratie van de tegenstrevende verdedigers, dikwijls afgestraft met een doelpunt door een eenzame aanvaller.

(Maak de vergelijking met enkele van onze moderne systemen !)

De Zwitserse grendel

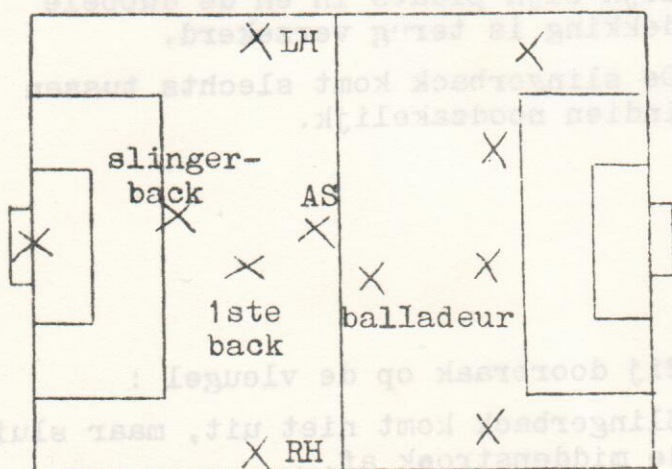
1. Oorsprong : Zoals we reeds vroeger zegden bleven, op internationaal gebied, vele landen trouw aan de aanvallende spil.

De bekommernis om het aantal tegendoelpunten was evenwel even groot als overal elders.

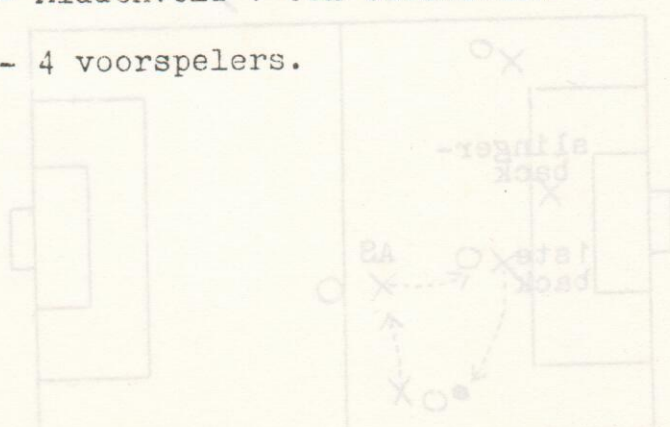
Onder impuls van Rappan, de bondstrainer van Zwitserland, ontstond aldaar een nieuw systeem :

"De Zwitserse grendel"

2. Schematische voorstelling :

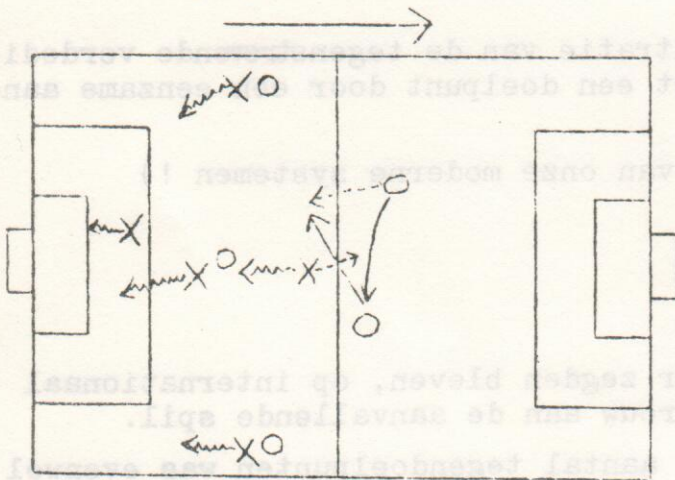

- De twee backs uit het orthodox schuin achter elkaar.
- Aanvallende spil leunt aan bij de 2 backs.
- Vleugelhalfts op de buitenspelers.
- Middenveld : één balladeur.
- 4 voorspelers.

3. Werking :

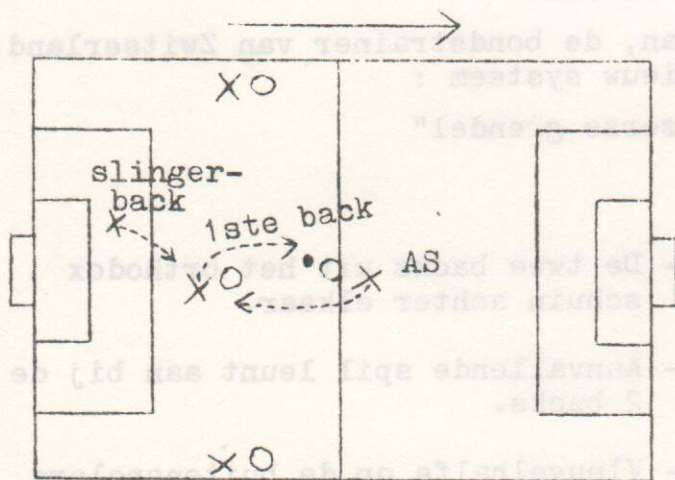
- a) De middenhalf (zogezegd aanvallende spil) heeft als taak een vertraagende en remmende actie uit te voeren op de twee tegenstrefende binnenspelers. Intercepteren. Niet laten uitschakelen.
- b) De 1ste back markeert de middenvoor in de zone.
- c) De slingerback grijpt slechts in op dieptepassen of op het laatste ogenblik, wanneer één van de middenverdedigers geklopt werd.
- d) De vleugelhalvs bewaken streng de buitenspelers. In balbezit rukken zij op bal aan de voet.

Remmende actie van de middenhalf t.o.v. de binnenspelers.

Verplichten de bal te geven aan een gedekte medespeler.

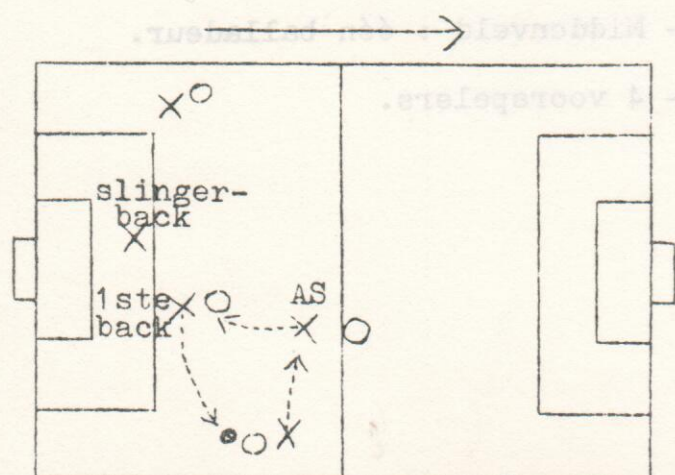
Interceptie indien mogelijk.

Wanneer de middenhalf verslagen is, dekt de 1ste back hem onmiddellijk.

De middenhalf neemt zo spoedig mogelijk zijn plaats in en de dubbele dekking is terug verzekerd.

De slingerback komt slechts tussen indien noodzakelijk.

Bij doorbraak op de vleugel :

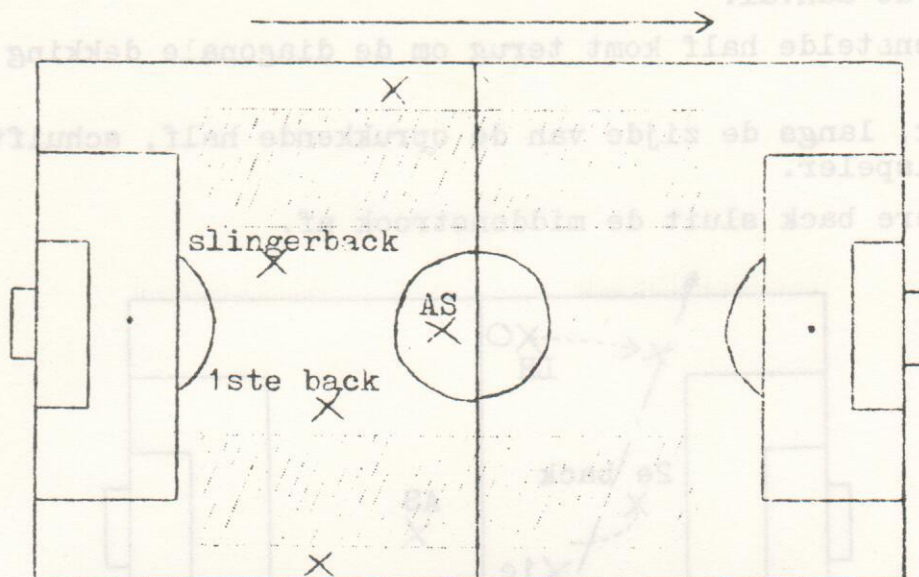
Slingerback komt niet uit, maar sluit de middenstrook af.

1ste Back verzekert de dekking, rent en geeft aan de A.S. de gelegenheid zijn plaats in te nemen op de middenvoor.

De geslagen half dekt de binnenspeler verlaten door de A.S.

4. Kwetsbaarheid.

Vermits door de grendel steeds de middenstrook van het terrein werd afgesloten, ontstonden er links en rechts vrije ruimten, waarvan de tegenstrevers met korte balwisselingen en plots verleggen van het spel, met de inkomende binnenspeler, dankbaar gebruik konden maken.

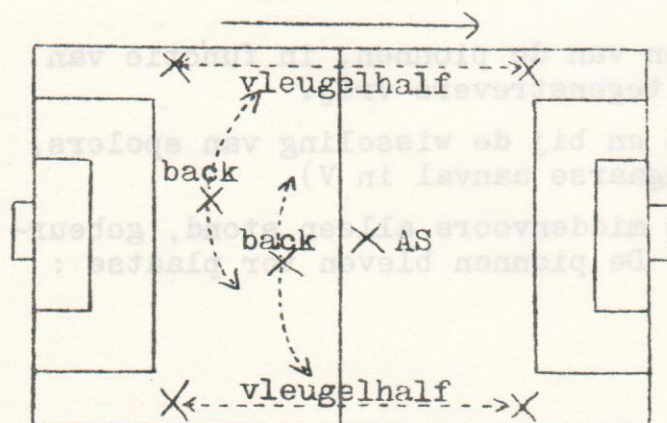

De Zuid-Amerikaanse diagonaal

1. Oorsprong : De temperamentvolle supporters van de Zuid-Amerikaanse ploegen aanvaardden de invoering van de verfoeilijke stoppersspel niet, Ook hier werden de trainers echter geconfronteerd met het probleem van het aantal tegendoelpunten.

Om tegemoet te komen aan de algemene wens, bleef men spelen met een aanvallende spel, maar voor de oplossing van hun probleem vonden zij de diagonale verdediging (een imitatie in de covering van het Engelse 3de Backspel !)

2. Schematische voorstelling :

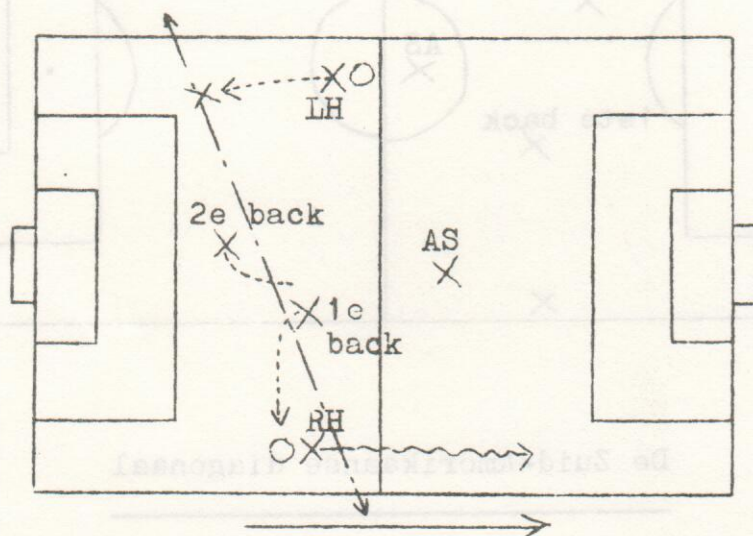

- De backs spelen zoals in het orthodox voetbal.
- Met aanvallende spel.
- De vleugelhals op de buitenspelers.

3. Werking :

Gans het systeem is gebaseerd op een opschuiven en inschuiven van pionnen.

- a) Wanneer de vleugelhalf in balbezit is, rukt hij op en gaat zelfs mee in de aanval.
- b) De tegenstelde half komt terug om de diagonale dekking te verzekeren.
- c) De back, langs de zijde van de oprukkende half, schuift op de vleugelspeler.
- d) De andere back sluit de middenstrook af.

Komt de bal langs de overzijde, dan wordt de dekking omgedraaid. De rechtshalf komt in diagonale dekking. De 1ste back schuift naar het midden terug, de 2de back plaatst zich lichtjes achterwaarts, de linkshalf gaat weer zijn buitenspeler markeren.

4. Kwetsbaarheid :

De diagonaal werd overgenomen door Oostenrijk en andere Midden-Europese landen.

Het telkens weer opnieuw opschuiven van de pionnen, in functie van de plaats van de bal, liet dikwijls de tegenstrevers vrij.

Men plaatste 2 middenvoers in punt en bij de wisseling van spelers, kwam er steeds één vrij te staan ! (Hongaarse aanval in V).

Om te beletten dat één van de twee middenvoers alleen stond, gebeurde er eenvoudig geen verschuiving meer. De pionnen bleven ter plaatse : de verdediging met 4 was geboren !

De "4" in verdediging

De overweldigende overwinning van Brazilië in de wereldbeker 1958 in Zweden heeft zijn stempel gedrukt op een nieuwe en belangrijke evolutie in het voetbalspel.

Daar waar de Braziliaanse ploeg, in verdediging, trouw bleef aan de principes van de Zuid-Amerikaanse diagonaal, gebruikte zij in de aanval een tweede puntspeler in de centrale as.

Het gebruik van deze twee "speerpunten" bracht verwarring in de verschillende verdedigende opstellingen van de tegenstrevers. De vicieuze cirkel "zet en tegenzet" werd opnieuw geopend voor de voetbaltechnici van het oude continent.

Om deze nieuwe aanvallende opstelling te pareren, dachten de trainers dat het volstond een bijkomende speler terug te trekken in verdediging : de verdediging met "4" was geboren.

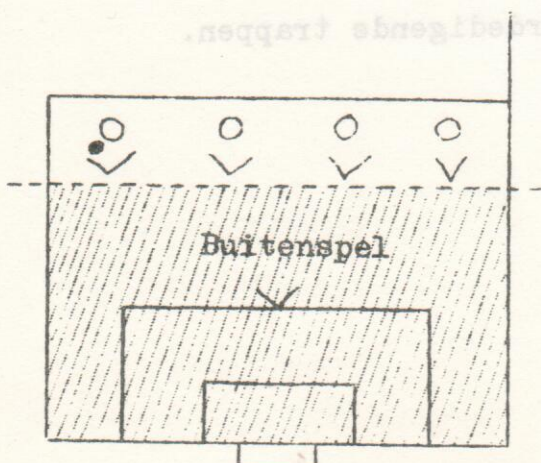
In theorie scheen deze tegenzet voldoende, maar ééns de bal aan het rollen werd gebracht en de spelers zich bewogen in het spel, stelde men vast dat het probleem van de dekking zich zeer scherp stelde.

Twee strekkingen openbaarden zich dadelijk :

- Afgeleid van de verschillende vormen van markage die gebruikt werden op het Continent, legde de ene aan de 4 verdedigers op zich op te stellen op een lijn : De dekking in de rug werd verzekerd door de regel op het buitenspel (35 jaar na de verandering van de buitenspelregel, werd hij terug ontdekt !). Men noemt dit :
"Zone-verdediging in lijn, gesteund op het buitenspel."
- De andere, volgens de Britse principes van dekking, liet de 4 verdedigers spelen op een schuine lijn, die gevormd werd in functie van de plaats van de bal. (zie : "Engels 3de backspel). Men noemt dit :
"De schuine lijn".

Voor de verdediging in lijn, gesteund op het buitenspel, bestaan er verschillende manieren om zich op te stellen :

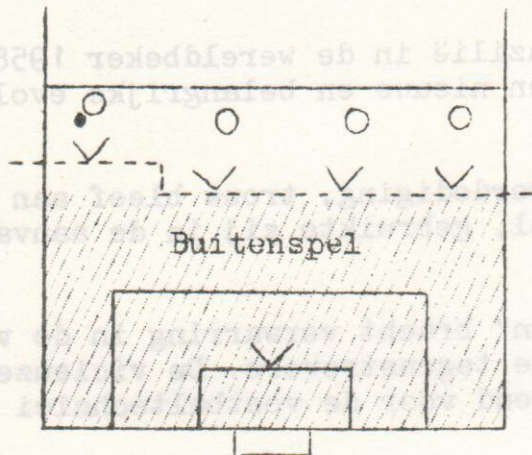
1.

- De lijn wordt gevormd op de verdediger die gesolliciteerd wordt door de tegenstrever-balbezitter.
- Geen verdedigende trap.
- D°

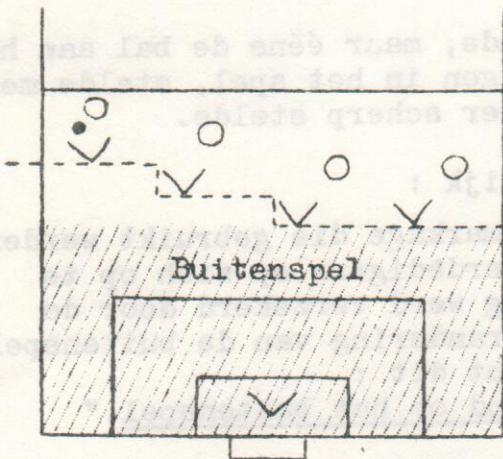
De "4" in verdediging

2.

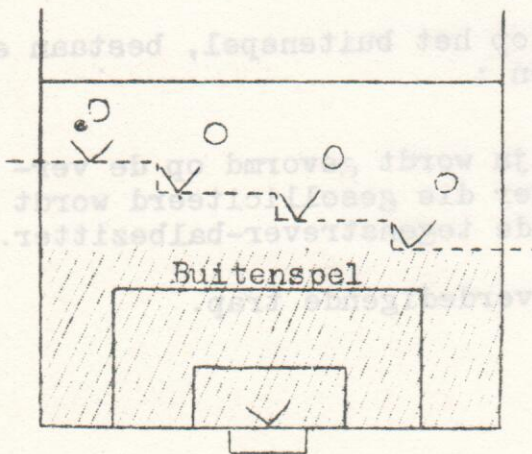
- De lijn wordt gevormd op de dekker van de speler die gesolliciteerd wordt door de tegenstrever-balbezitter.
- Eén verdedigende trap.
- D 1

3.

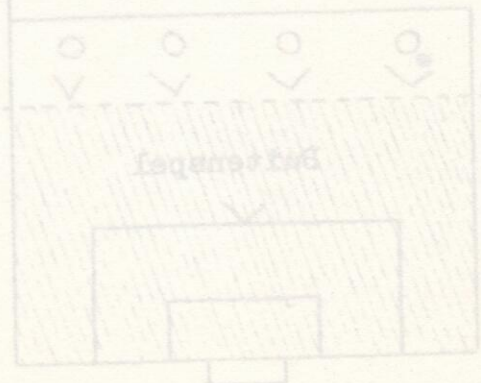

- De lijn wordt gevormd op de dekker van de dekker.
- Twee verdedigende trappen.
- D 2

4.

- Opstelling in een diepe schuine lijn. Iedere speler is gedekt.
- Drie verdedigende trappen.
- D 3

De voorbeelden D2 en vooral D3 hebben virtueel niets meer te maken met een "Verdediging in lijn, gesteund op het buitenspel", vermits deze opstellingen in verschillende "verdiepingen" aan de tegenstrever te veel ruimte laten om te evolueren.

Het gebruik van de buitenspelregel is hier quasi onbestaande.
(Zie volledige en gedetailleerde studie in "Analyse en spelopvatting".

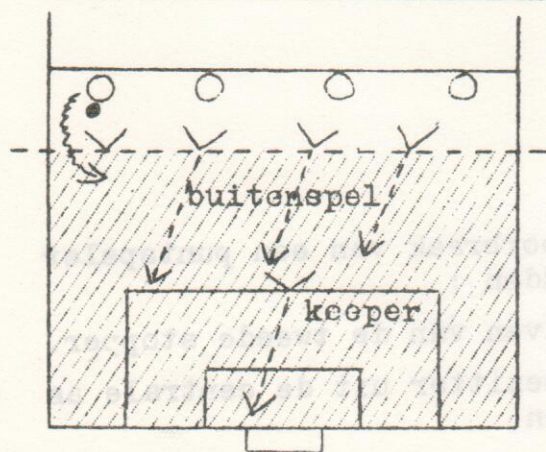
Hoe het buitenspel aanwenden ?

- 1) Op een natuurlijke wijze : De voorspelers lopen zelf buitenspel.
- 2) Op kunstmatige wijze : Vb. De gelijnde verdedigers gaan een stap voorwaarts een fractie van een seconde voordat de pas gegeven wordt : De voorspelers zijn in buitenspel.
- 3) Door een list : Doen alsof men de vertrekkende voorspeler volgt, dan blijven staan. Schijnbaar vooruit komen en plots terugkomen = Psychologische oorlog !

Opmerking : De dekking, gesteund op een spelwet, hangt niet alleen af van de ploeg en haar spelers, maar eveneens van de daadwerkelijke tussenkomst van de scheidsrechter en de grensrechters.

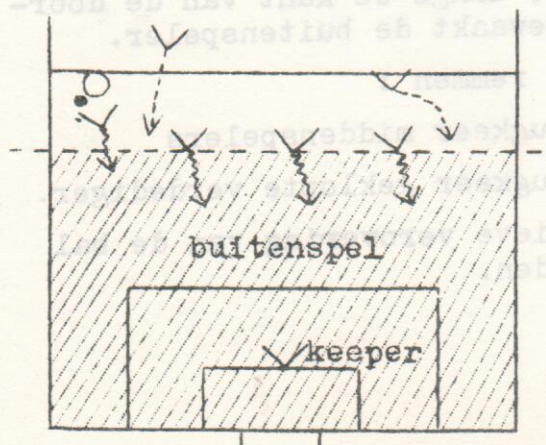
De verdediging in lijn met steun op het buitenspel, is bijgevolg gebaseerd op een absoluut vertrouwen in de persoon van de wedstrijd-leiding, waarvan de verantwoordelijkheden groot zijn.

Bezieling van de verschillende lijnen

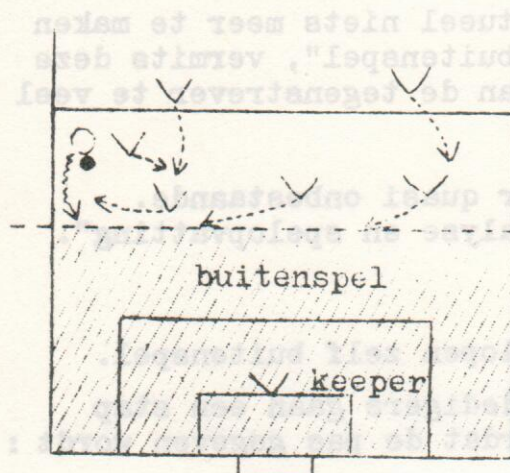
D⁰

- Gebaseerd op de individuele verovering van de bal.
- Wanneer een speler geklopt wordt : verbreken van de lijn - vlucht naar eigen strafschopegebied.
- Tussenkomst van keeper op dieptepassen.

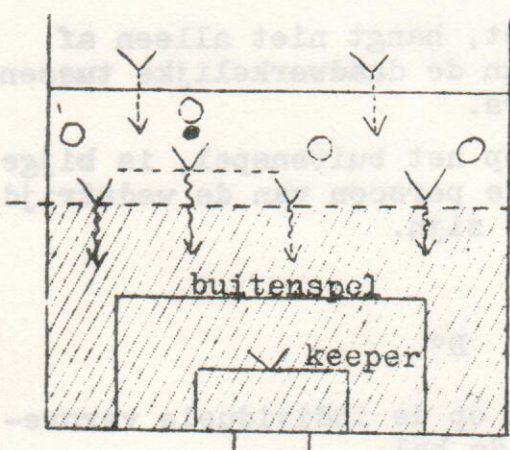
D¹

- Gebaseerd op de collectieve verovering van de bal.
- Wijkend remmen van de verdediging.
- Terugkeer van de middenspelers.

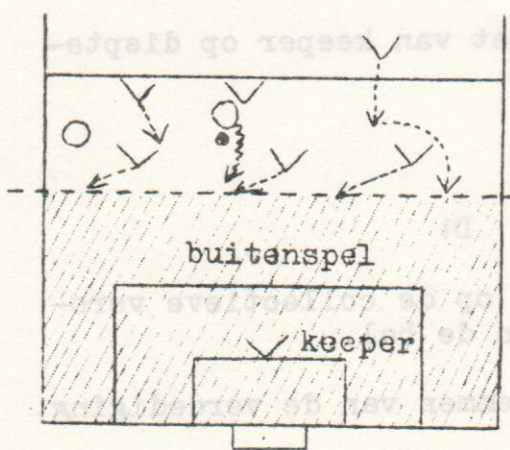
- Wanneer de vleugelspeler zijn back overspeelt : opschuiven van de verdedigers en vorming van een nieuwe lijn.

- Wijkend remmen : tegenstrever ophouden terugkeer halfs mogelijk maken.

Voor een doorbraak in het midden :

- Wijkend remmen
- Terugkeer van de middenspelers

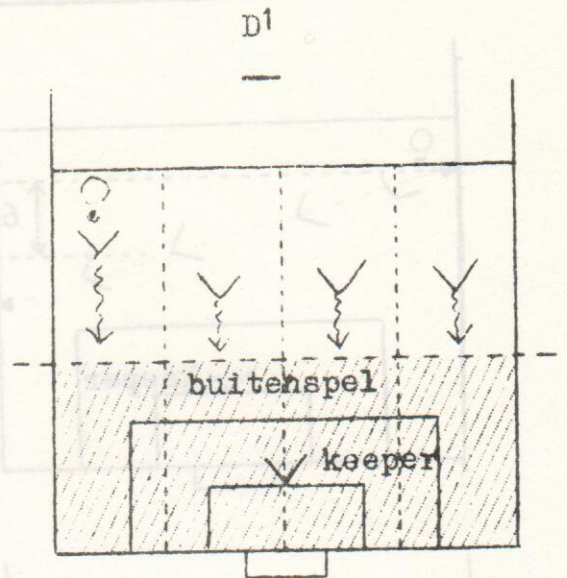
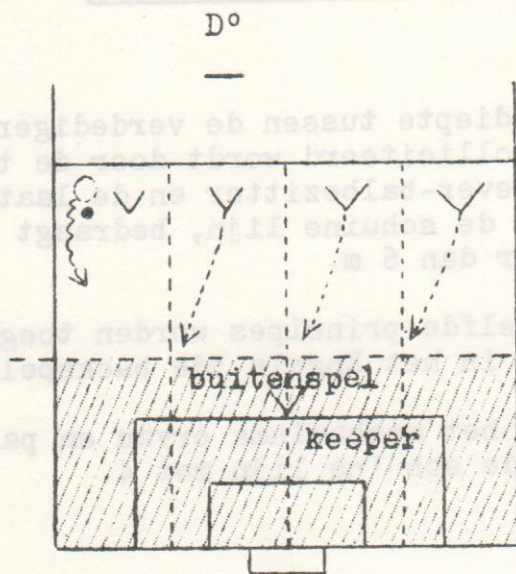
Bij een doorbraak van een puntspeler in het midden :

- Opschuiven van de tweede stopper.
- De balbezitter uit de centrale as wegduwen.
- De back, langs de kant van de doorbraak bewaakt de buitenspeler.
- Wijkend remmen :
- terugkeer middenspelers
- terugkeer geklopte verdediger.

De collectieve verovering van de bal voorbereiden.

Vergelijkende tabel tussen D° en D¹

1. Geen verdedigende trap
2. Zoneverdediging.
3. Volledige lijnverdediging.
4. Volledig gesteund op buitenspel
5. Individuele verovering van de bal.
6. Vluchten bij uitschakeling verdediger.
7. Keeper speelt zeer ver uit zijn doel

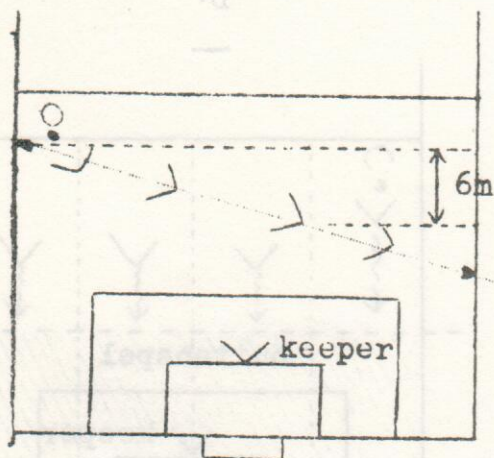
1. Eén verdedigende trap
2. Zoneverdediging
3. Gebroken lijnverdediging.
4. Gedeeltelijke steun op buitenspel.
5. Collectieve verovering van de bal.
6. Wijkend remmen.
7. Keeper speelt lichtjes uit zijn doel.

Besluit :

1. Nemen van risico's.
2. Contact verdediging-aanval dikwijls verbroken.
3. Grote en snelle inspanningen voor de middenspelers - Zuurstofschuld - Uitputting.
4. Moeilijke overschakeling verdediging-aanval.

1. Zekerheid.
2. Contact verdediging-aanval is blijvend.
3. Korte en gematigde inspanningen voor de middenspelers. Ademhalingsevenwicht (steady-state)
4. Gemakkelijke overschakeling verdediging-aanval.

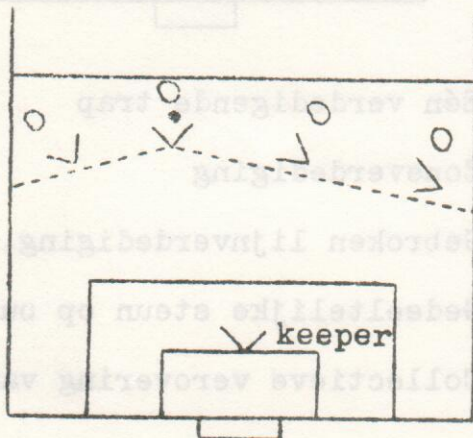
Verdedigend mechanisme van de "Schuine lijn"-opstelling.

De diepte tussen de verdediger die gesolliciteerd wordt door de tegenstrever-balbezitter en de laatste van de schuine lijn, bedraagt niet meer dan 6 m.

Dezelfde principes worden toegepast als in het Engels 3de backspel.

Zie het mechanisme ervan en pas toe op de schuine lijn met 4.

Wanneer de tegenstrever-balbezitter zich in de centrale as bevindt, komen wij bijna tot dezelfde opstelling als in D1.

Een kleine schuine lijn met 3 wordt gevormd en het buitenspel plaatsen kan eventueel toegepast worden.

Om dit belangrijk hoofdstuk in de spelevolutie te besluiten, weze aangestipt dat in deze tijdspanne verschillende neologismen ontstaan : men spreekt nu een cijfertaal die de reeds uitgebreide tactische en strategische woordenschat nog komt verrijken :

4-2-4 ; 4-3-3 ; 5-3-2 ; 5-5 ; 4-4-2 .....

en de dans der cijfers gaat verder !

De "5" in verdediging

Oorsprong :

De tactische en strategische principes, gesproken uit de Wereldbeker 1958, weerstonden niet lang aan zekere negatieve strekkingen.

Op initiatief van de eminente Franse journalist Gabriël Hanot, werd een Europese beker voor clubkampioenen ingericht.

Deze beker kende een nooit geziene interesse. Enorme belangen stonden op het spel, met als gevolg : een nieuwe wending in de spelopvatting.

Het continentaal voetbal, vooral dan in Italië, waar iedere trainer op zijn voetstuk beefde na een nederlaag, kreeg openlijk een verdedigende inslag.

Het schijnt historisch vast te staan dat aan Helenio Herrera, toen trainer bij Inter Milaan, de titel mag toegekend worden van lijsttrekker van deze belangrijke groep van "realistische techniekers".

De goede uitslagen die hij behaalde met zijn club in de Europabeker zetten vele specialisten er toe aan hem te volgen in zijn succesvolle opvattingen.

Het eerste slachtoffer van de nieuwe geest was de verdediging in lijn, steunend op het buitenspel, met wijkend remmen, en collectieve verovering van de bal. Dit systeem was inderdaad geïnspireerd door een offensieve geest, en bijgevolg, kwetsbaar in verdediging door individueel zeer sterke aanvallers.

De trainers verwerpen eens te meer de zonedekking ten voordele van de strikt individuele markage. Achter de verdedigende 4 plaatsen ze nog een bijkomende verdediger.

Deze laatste is ontlast van iedere rechtstreekse markage op een tegenstrever. Hij evolueert als laatste man achter en langs de opstelling met "4", om de dekking te verzekeren op een uitgeschakelde achterspeler.

De Italianen noemen deze manier van spelen de "Catenaccio" met zijn beruchte "Libero".

Dit ultra-verdedigend optreden wordt echter niet aanvaard, noch goedgekeurd door de massa, te meer daar "afbraakvoetbal" en "anti-jou" troef was bij de matches die aan de Europese top betwist werden.

Voorbeelden :

1) Het tijd winnen, vooral naar aanleiding van stilstaande fazen.

- 2) De verre achterwaartse passen naar de doelverdediger.
- 3) De doelverdediger die misbruikt maakt van de 4 stappen.
- 4) Het breken van het ritme door "balvriezen".

Ten einde de offensieve geest te stimuleren, beslist het inrichtend comité van de Europabeker (U.E.F.A.) het reglement aan te passen :

Bij gelijk aantal doelpunten geven de doelpunten gtscoord op verplaatsing de doorslag !

Zelfs de "International Board", zeer conservatief nochtans, draagt zijn steentje bij tot de herwaardering van het aanvallend spel : de spelregel van de 4 stappen (carry) voor de doelwachter wordt gewijzigd !

* * * * *

Voorbeelden :

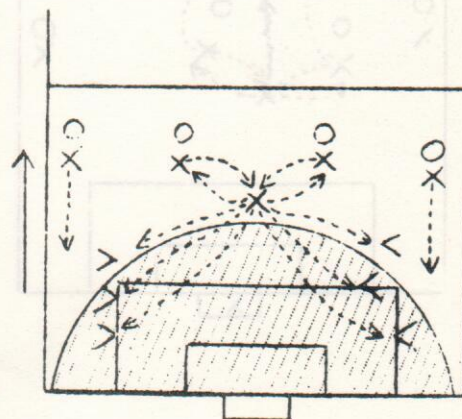
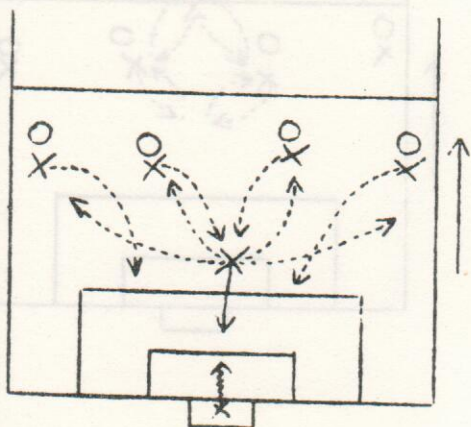
(1) Het tijd winnen, vooral naar aanleiding van stilstande faam.

De "Catenaccio" en zijn afleidingen in de verschillende vormen van "Verdediging met 5"

1. De 2 soorten "Originele Catenaccio"

Gemeenschappelijke basisprincipieën.

- a) Strikt individuele markage.
- b) De basisopstelling blijft dezelfde, welke ploeg ook in het bezit is van de bal.
- c) Individuele verovering van de bal.
- d) Moeilijke overschakeling verdediging-aanval
- e) Principe van de tegenaanval.
- f) Volledige verdedigende geest.

Bijzondere kenmerken

- a) Diepe "Libero" die zich opstelt halfweg tussen de 4 verdedigers en de doellijn.
- b) De "Libero" dekt ieder van de 4 verdedigers.
- c) De verslagen verdediger wordt "Libero".
- d) Nauwe samenwerking tussen de "Libero" en de doelverdediger.

Bijzondere kenmerken

- a) De "Libero" is minder ver verwijderd van de achterste 4.
- b) De "Libero" dekt vooral de 2 middenste verdedigers.
- c) De "Libero" verlaat de waarheidszone of de vóór-waarheidszone niet.
- d) De verslagen middenste verdediger wordt "Libero".
- e) De verslagen vleugelverdediger tracht terug te komen op zijn vleugelspeler.
- f) De "Libero" sluit de hoeken af vóór de waarheidszone.

2. De 2 soorten "Versterkte verdediging" met min of meer offensieve inslag

Gemeenschappelijke basisprincipieën.

a) "Libero" dicht achter of vóór de verdedigende 4.

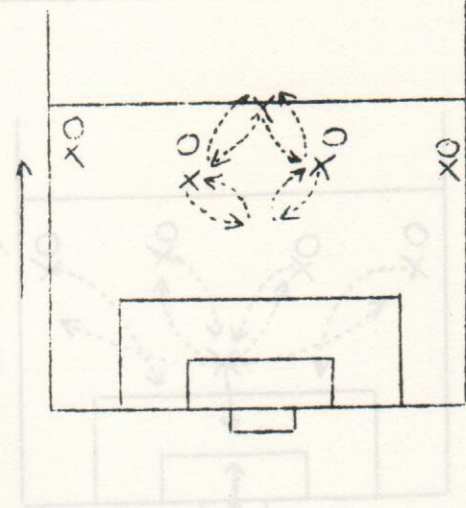
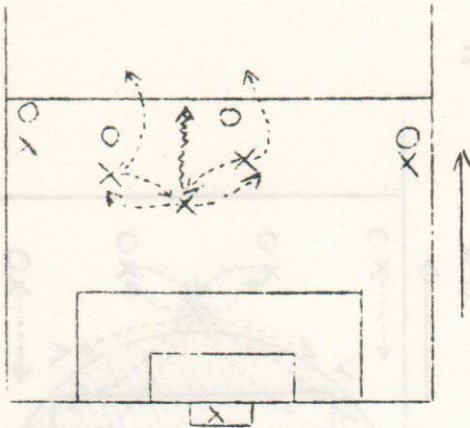
b) Basisopstelling verandert naargelang de ploeg die in balbezit is.

c) Gemengde markage : strikt individueel op de vleugels, zone in het midden.

d) Nauwe samenwerking tussen de 3 middenste verdedigers.

e) Overschakeling verdediging-aanval wordt vergemakkelijkt.

f) Constructieve geest bij balbezit.

Bijzondere kenmerken

- a) Na balverovering en bij opbouw van de aanval, wordt één der 2 middenste verdedigers half-speler.
- b) De "Libero" integreert in de achterste 4.
- c) De "Libero" in balbezit, zet met een individuele actie, de tegenaanval in.
- d) Hij wordt vervangen door één der 2 middenste verdedigers.

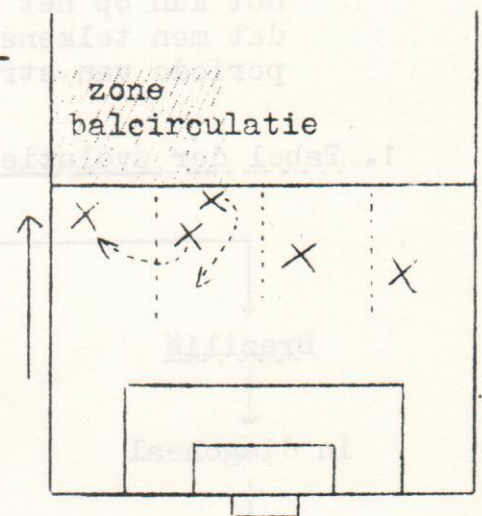
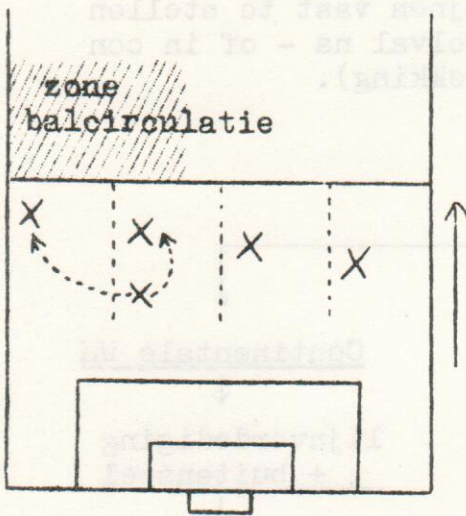
Bijzondere kenmerken

- a) De "Libero" speelt vóór de achterste 4.
- b) Wanneer de tegenstrever in balbezit komt integreert hij in de achterste 4.
- c) Eén der 2 middenste verdedigers wordt werkelijk "Libero".
- d) Wanneer de ploeg in balbezit is komt de "omgekeerde libero" uit en helpt mee aan de opbouw.

3. De 2 soorten "Versterkte verdediging" met schuine lijn in de achterste 4

Gemeenschappelijke basisprincipiën.

- a) Zonedekking op gans het verdedigend front.
- b) "Libero" zeer dicht bij de verdedigingslijn met 4.
- c) De dekking wordt verzekerd door lateraal opschuiven.
- d) Collectieve verovering van de bal overal mogelijk in verdediging.
- e) Toepassing van wijkend remmen.
- f) Basisopstelling verandert naargelang de ploeg die in balbezit is.
- g) Overschakeling verdediging-aanval = gemakkelijk.
- h) Opbouwende principiën groepering van spelers.
- i) Oprukken van een achterspeler is mogelijk: de dekking is verzekerd.

Bijzondere kenmerken

- a) De "Libero" vormt een bijkomende verdedigende trap, in functie van de plaats van de bal.
- b) Zeer nauwe samenwerking van de "Libero" met elk der achterste 4
- c) Bij balbezit integreert de "Libero" in de achterste 4.

Bijzondere kenmerken

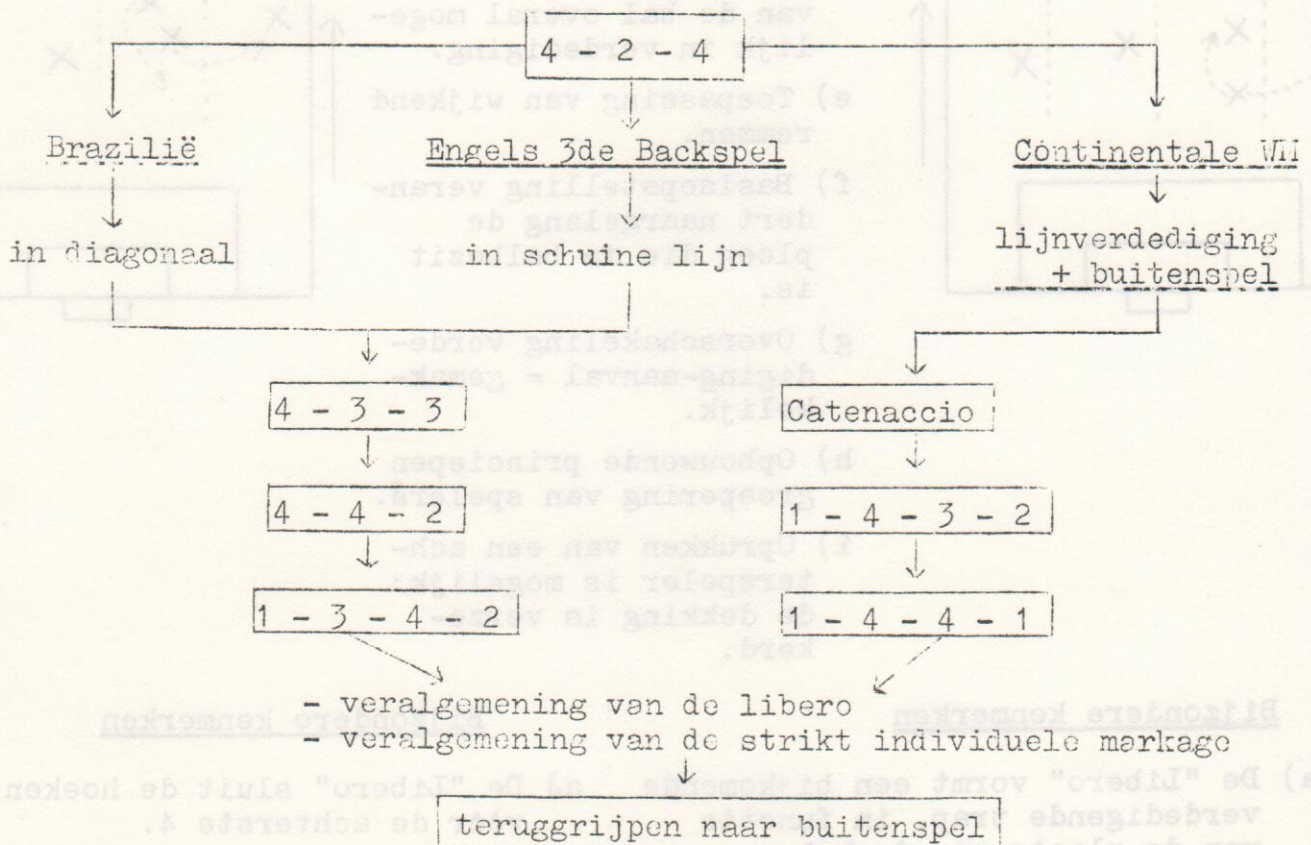
- a) De "Libero" sluit de hoeken af vóór de achterste 4.
- b) Zeer nauwe samenwerking van de "Libero" met de middenste verdedigers.
- c) Bij balverlies, en dekking van één der 2 middenste verdedigers op de vleugels, integreert de "Libero" in de achterste 4.

DE BUITENSPELVAL
ALS VERRASSEND ELEMENT

Eén van de conclusies in het verslag van de stage in Florentiö is het nieuwe gebruik van "het buitenspel" tijdens de wedstrijden voor de wereldbeker in Duitsland 1974.

Het kan op het eerste zicht eigenaardig schijnen vast te stellen dat men telkens teruggrijpt naar de buitenspelval na - of in een periode van strikt individuele markage (mandekking).

1. Tabel der evolutie sinds 1958.-

Ondanks het feit dat de Engelse ploegen nu ook spelen met een vrije man in verdediging houden zij voor het overige nog steeds vast aan hun zonoverdediging uit het Engels 3de backspel.

Gevolg : zij steunen zeer weinig op de buitenspelregel !

De Continentale en Zuid-Amerikaanse ploegen echter spelen vrij algemeen met een libero en een strikt individuele markage op aanvallers en middenvelders (variante : gemengde dekking : zone op de flanken + strikt individueel in het centrum).

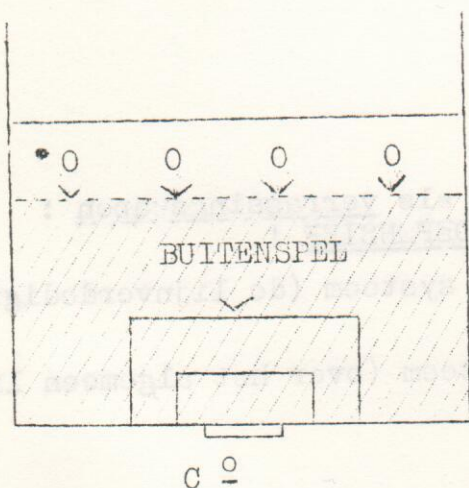
Bij deze manier van markage is het bijgevolg niet meer verwonderlijk dat de middenvelders één derde der aangetekende doelpunten scoorden tijdens de Wereldbeker.

Wanneer zij immers hun rechtstreekse tegenstrever hebben verslagen, bal aan de voet of in spurtsnelheid zonder bal, ligt voor hen de weg open naar doel : de verdedigers blijven bij hun rechtstreekse tegenstrever en komen niet uit.

Men nieuw afweermiddel diende gevonden !

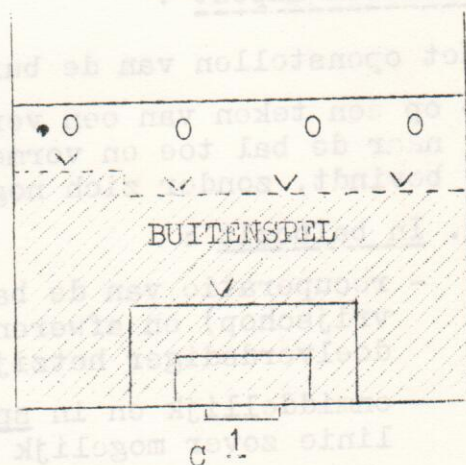
2. Ter herinnering.-

De verdediging in lijn gesteund op het buitenspel :

- terugduwen van tegenstrever op eigen speelhelft;
- lijn gevormd op verdediger die gesolliciteerd wordt door tegenstrever - balbezitter
- geen verdedigende trap
- gebaseerd op individuele verovering van de bal
- bij uitschakeling verdediger, vluchten naar eigen strafschopgebied = schade beperken
- doelwachter : ver uit doel - onderscheppen dieptepassen.

- terugduwen van de tegenstrever op eigen speelhelft
- lijn gevormd op de speler die dekt
- één verdedigende trap
- gebaseerd op collectieve verovering van de bal
- lateraal opschuiven van de verdedigers
- wijkend remmen = halfspelers laten terugkomen om lijn te versterken
- bij uitschakeling verdediger : nieuwe lijnvorming in trapvorm
- doelwachter : uit het doel - dieptepassen onderscheppen

De bedoeling van het buitenspelgebruik is **LOUTER OFFENSIEF !**

Verdere evolutie : één speler speelt achter de lijn der andere verdedigers en gebruikt de buitenspelval (Claes - K St.-Truidense VV)

Aanwenden van het buitenspel :

- 1) op een natuurlijke manier : de voorspelers lopen zelf in buitenspelstand
- 2) op kunstmatige manier : op het ogenblik van de pas : lijn één stap vooruit
- 3) door een list : - doen alsof men de voorspeler volgt, blijven staan
- vooruitgaan en plots terugkomen

Psychologische oorlog !

Steunt op aangeleerde automatismen van gans de verdediging !

Kan slechts gebruikt worden na lange inoefening en met tactische consgezindheid en coördinatie.

3. Huidig gebruik.-

3.1 Organisatorisch aspekt :

De huidige buitenspelval wordt gebruikt als verrassingswapen : de bedoeling van het gebruik is LOUTER DEFENSIEF !

Men vertrekt niet van een voorafbepaald systeem (de lijnverdediging) maar maakt er occasioneel gebruik van :

- vertrekkende vanuit het basissysteem (over het algemeen libero + individuele markage)
- naar willekeur
- op bevel van één speler
- als reactie tegen aanvalspatronen van de tegenstrever of tegen de doorbreking van de individuele mandekking.

3.2 Tactisch aspekt :

Het openstellen van de buitenspelval gebeurt steeds ACTIEF :

- op een teken van een verdediger gaan ALLE spelers in snelle opmars naar de bal toe en vormen de lijn vóór de plaats waar de bal zich bevindt, zonder zich nog te bekommeren om rechtstreekse tegenstrever.

a. In balbezit :

- recuperatie van de bal na een stilstaande fase (bv. corner - vrijschop) en afweren (ontzetten van de bal) hetzij door de doelverdediger hetzij door een verdediger
- onmiddellijk en in spurttempo volgen van de bal en de afweerlinie zover mogelijk van het doel verleggen
- plaats : eigen strafschoopgebied
- doel : alle aanvallers (zelfs de scheidsrechter !) buitenspel plaatsen !

b. In balverlies :

1. Een middenveldspeler (of achterspeler) van de tegenstrevende partij, heeft zijn rechtstreekse tegenstrever verslagen en valt aan, bal aan de voet, ter hoogte van de middenlijn;
2. Tegenstrever in balbezit, vordert traag, bal aan de voet ± helpt van eigen speelhelpt en bereidt een dieptepas voor. Hetzelfde concept wordt gebruikt : op bevel van één speler in spurttempo naar de bal toe, terwijl één verdediger de balbezitter rechtstreeks aanvalt.
3. De lijn wordt op voorhand gevormd, zoals in D^o vroeger.
4. Op stilstaande fasen (bv. vrijschop) —> vooruitspurten.

Opmerking : Om de lijn te verwezenlijken in ieder der gevallen :

$$\begin{aligned} \text{verdedigers} &= V \\ \text{libero} &= V + 1 \end{aligned}$$

3.3 Moreel aspekt :

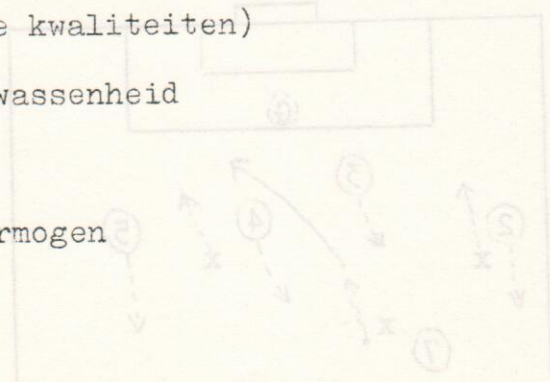
- volledige concentratie
- discipline van gans de ploeg
- taktische eensgezindheid
- scheidsrechters "beslissen"
- coördinatie
- psychologisch effect op de tegenstander : durven niet meer in de diepte gaan

3.4 Noodzakelijke eigenschappen :

- Een "patron" in de verdediging, die beschikt over :
  - (bijzondere kwaliteiten) - organisatiezin
  - geschiktheid tot bevelen
  - intellectuele kwaliteiten, zoals
    - speldoorzicht, zin voor plaatsing
    - taktische zin
    - vlugheid van geest
    - "stielkennis"
    - timing

- Overige spelers : (intellectuele kwaliteiten)

- taktische volwassenheid
- realisme
- concentratie
- spelinzicht
- anticipatievermogen
- goede timing

4. Kwetsbaarheid.-

Zoals de vroegere verdediging in lijn is ook deze manier van gebruiken van de buitenspelval kwetsbaar :

bij mislukking is immers geen enkele dekking meer mogelijk !

- Voorbeeld :
- A. Individuele doorbraak, bal aan de voet
  - B. Individuele doorbraak, dieptepas of korte lob voor zichzelf (laterale één-twee is uit den boze : steeds buitenspel = de lijn wordt te vlug gevormd in beweging !)
  - C. Terugkomen voorspelers - diepe één-twee - inschuiven middenveldspelers - ecran
  - D. Idem - gebruiken van oprukkende achterspelers :
    - a) langs andere zijde
    - b) langs dezelfde kant

* * *

PRAKTISCHE OEFENINGEN - VERDEDIGEND ASPEKT

1. Afweerballen :

Stilstaande fasen : 1) Corner : (lang - kort)

de bal wordt onderschept en ontzet (door keeper - door back);

kort in bereik tegenstrever

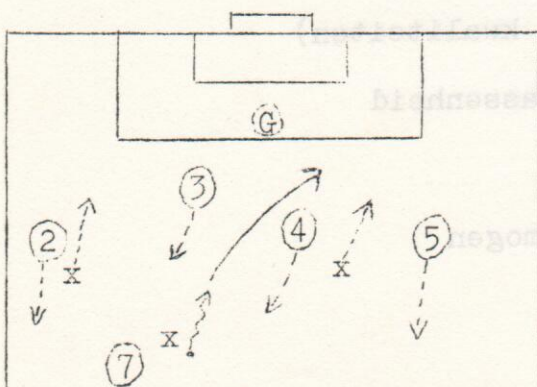
2) Vrijschoppen :

- Waar ?

- Muur niet verbreken, wanneer hij opgesteld is dicht bij het doel - wel wanneer de bal wordt afgeweerd.

2. Tegenstrever in balbezit :

Oefening 1

- 4 verdedigers + 1 middenvelder O

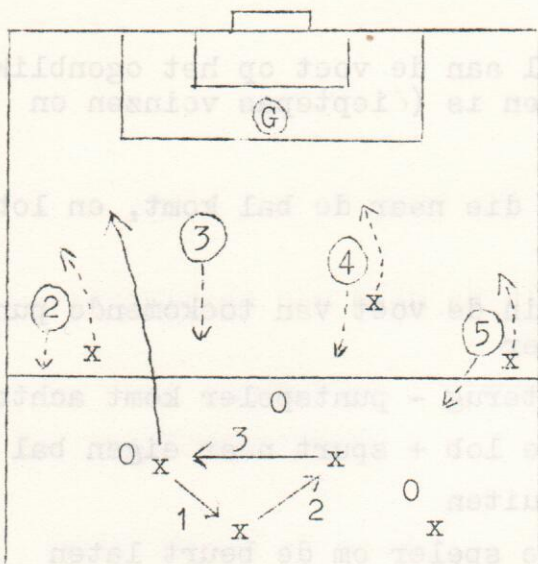
- 1 middenvelder + 2 aanvallers X

schakelt rechtstreekse tegenstrever uit - drijft - geeft dieptepas - twee spitsen vertrekken

- scheppen van buitenspel door 2-3-4-5

Verschillende posities.

Oefening 2

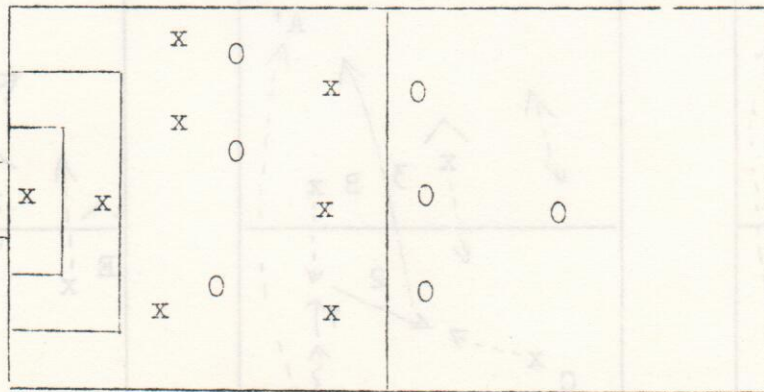
- Idem 4 verdedigers + 3 middenvelders
  - Aanvallende partij speelt de bal rond in het middenveld : duidelijke voorbereiding tot dieptespel
  - Trainer geeft bevel tot dieptespel - openstellen van de buitenspelval !
  - Nadien op bevel van ③
- Verschillende posities - pasgever
- voorspelers

Oefening 3

Toepassing onder wedstrijdvorm : op 3/4 van het terrein, met handbaldoeltje voor de aanvallers.

Verdedigende ploeg : 1 keeper
4 verdedigers
3 middenvelders

Aanvallende ploeg : 3 voorspelers
3 middenvelders
1 verdediger

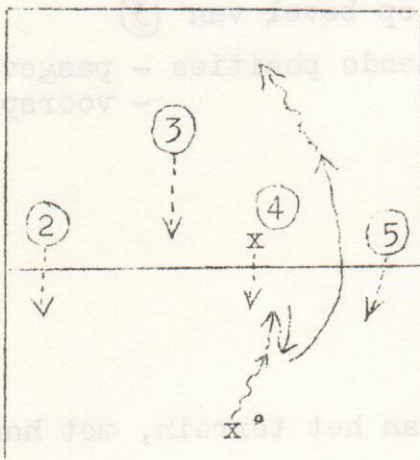

PRAKTISCHE OEFENINGEN - AANVALLEND ASPEKT

a. Individueel

1. Met verandering van ritme, bal aan de voet op het ogenblik dat de lijn zich aan het vormen is (dieptepas veinzin en zelf doorgaan).

2. Met diepe één-twee voorspeler die naar de bal komt, en lob voor zichzelf

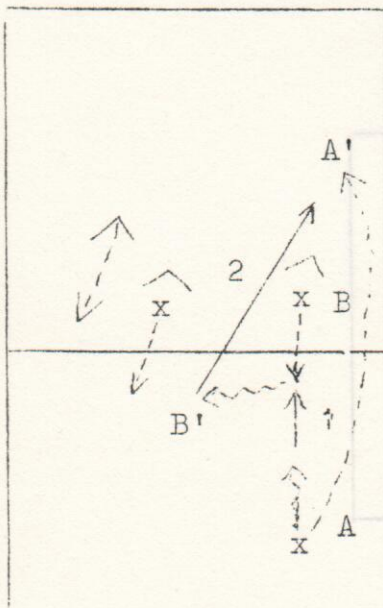
1. pas in de voet van toekomstige punt-speler
2. pas terug - puntspeler komt achteruit
3. korte lob + spurt naar eigen bal
4. besluiten

Elke speler om de beurt laten uitvoeren.

Variante : korte lob gebruiken voor andere speler uit de 2de lijn.

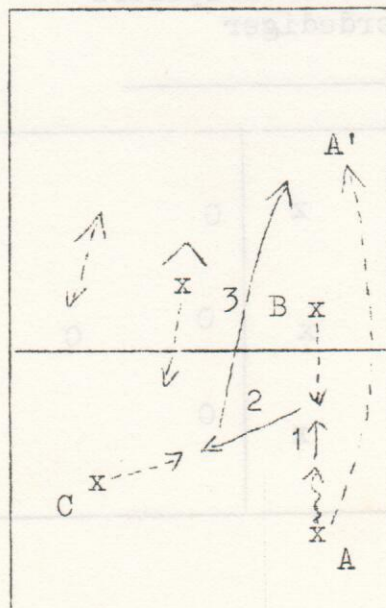
b. Collectief

(1)

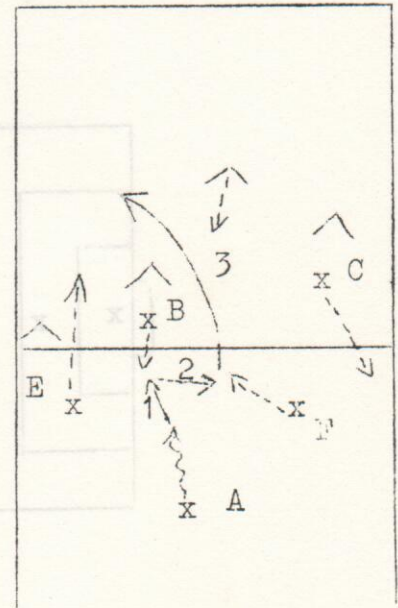
achterspeler

(2)

achterspeler

(3)

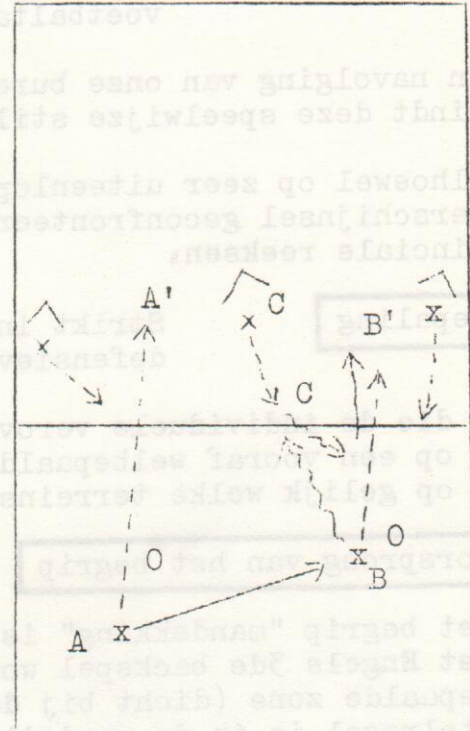

middenvelder

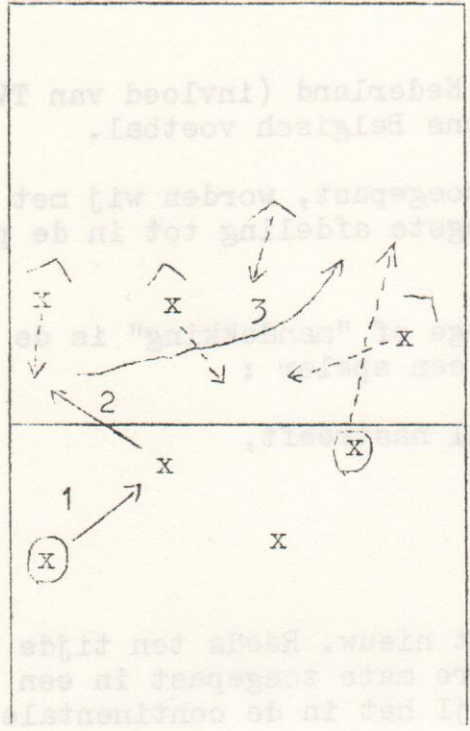
DE MANDERKING

Inleiding

(5)

(4)

- Inbrengen van tegengestelde half
- Ankeren van de andere voor- spelers

- 1) Pas middenspeler op andere middenspeler
- 2) Drijven naar puntspeler C - Ecran
- 3) C drijft naar achter - HIELTJE
- 4) B is in diepte gegaan, A eveneens = 2 mogelijkheden
- 5) Ankeren van andere spelers

=====

Tegenover de 2 (soms één) spelers van de tegenpartij - die zich bewegen over de ganse breedte van het veld - wordt teruggegrepen naar de strikt individuele markering (of de manderking) terwijl de libero uit de vroegere verdediging met 5 behouden blijft en vergelijkend wordt. Men heeft terug tot een verdediging met 4 waarvan één vrije verdediger wordt.

De ontbrekende aanvaller moet echter aangevuld worden met spelers uit het middenveld en uit de achterste lijn. Die bijkomende aanvallers moeten eveneens onder controle gehouden worden.

DE MANDEKKING

Inleiding

Meer en meer verschijnt het begrip "mandekking" of strikt individuele markage terug in onze actuele voetbaltaal.

In navolging van onze bureu Duitsland en Nederland (invloed van TV ?) vindt deze speelwijze stilaan ingang in ons Belgisch voetbal.

Alhoewel op zeer uiteenlopende manieren toegepast, worden wij met het verschijnsel geconfronteerd van in de hoogste afdeling tot in de provinciale reeksen.

Bepaling

Strikt individuele markage of "mandekking" is de defensieve opdracht van een speler :

- die de individuele verovering van de bal nastreeft,
- op een vooraf welbepaalde tegenstander,
- op gelijk welke terreinstrook.

Oorsprong van het begrip

Het begrip "mandekking" is zeer zeker niet nieuw. Reeds ten tijde van het Engels 3de backspel wordt het in zekere mate toegepast in een welbepaalde zone (dicht bij de bal !), terwijl het in de continentale WM stelregel is in de verdediging.

De "tourbillon" betekende het failliet van deze mandekking in de zone. Daardoor ontstaat het prototype van de "waakhond" : een technisch minder begaafd speler wordt opgeofferd om een vedette van de tegenpartij overal op het veld te schaduwen en hem het spelen te beletten.

Huidige evolutie

De grote concentratie van spelers in de achterste lijn en de overbevolking van het middenveld heeft vanzelfsprekend een verminderde aanvalskracht voor gevolg.

Tegenover de 2 (soms één) spitsen van de tegenpartij - die zich bewegen over de ganse breedte van het veld - wordt teruggeregpen naar de strikt individuele markage (of de mandekking) terwijl de libero uit de vroegere verdediging met 5 behouden blijft en veralgemeend wordt. Men keert terug tot een verdediging met 4 waarvan één vrije verdediger wordt.

De ontbrekende aanvalskracht moet echter aangevuld worden met spelers uit het middenveld en uit de achterste lijn. Die bijkomende aanvallers moeten eveneens onder controle gehouden worden.

Vooruitstrevende ploegen gaan bijgevolg nog een stap verder :

- wanneer de tegenpartij slechts met 2 spitsen opereert, zal hun achterste trap slechts uit 3 verdedigers bestaan, 2 die de mandekking toepassen + de libero;
- de 4de man schuift op naar het middenveld om daar zijn rechtstreekse tegenstrever op te zoeken terwijl aan de andere spelers eveneens een verdedigende taak (het zogenaamde "storingswerk") wordt meegegeven.

Vormen

Hieruit blijkt dat in grote lijnen de 2 uitersten zijn :

1. Mandekking op twee tegenspelende puntspelers
2. Mandekking van 9 veldspelers op de 9 tegenstrevende veldspelers.

Alléén de libero's en de doelwachers blijven buiten de kwestie.

Tussen beide uitersten lopen vanzelfsprekend een aantal varianten want het is duidelijk dat de strenge dekking van een aantal puntspelers nutteloos is wanneer bv. de stuwende middenvelders of de oprukkende backs losgelaten worden.

De beste ploegen hebben in hun spelopvatting het evenwicht terug gevonden tussen "verdediging" en "aanval". Immers :

"Iedereen is verdediger en iedereen is aanvaller !"

Dat evenwicht steunt op de wil om doelpunten te scoren eens in het bezit van de bal, maar eveneens op de integrale mandekking wanneer de bal verloren wordt.

Wanneer dat evenwicht verbroken wordt zal een ploeg de nadruk leggen :

- op het opdringen van zijn eigen spelconceptie, zonder al te veel rekening te houden met de tegenstrever (bv. F.C. Brugge);

ofwel

- op de neutralisatie van het spel van de tegenstander met een behoudende balcirculatie + rekenen op de counter.

Het is van belang te weten uit welke voorafgaandelijke spelopvatting de huidige mandekking is ontstaan.

Zo kunnen we een duidelijk onderscheid maken tussen :

De Italiaanse

De Germaanse
(Duitsland - Nederland)

- is geboren uit de Italiaanse catenaccio
- strikte markage van alle spelers = vorming van paartjes
- zich aanpassen aan de tegenstrever zonder eigen spelsysteem of terreinbezetting = accent op verdedigen
- maken moeilijk doelpunten maar laten er ook geen maken

A. In balbezit.

- De baldrager zal steun ontvangen aan de rand van de zone. Men durft immers zijn rechtstreekse tegenstrever niet verder loslaten.
- Daardoor wordt de baldrager verplicht om :
  - a) individueel te spelen en de bal te dragen naar een medemaat. Daardoor ontstaan veel écrans en trage vooruitgang in het middenveld.
  - b) terug te spelen op een in overvloed aanwezig zijnde verdediger.
  - c) zijn medemaat trachten te bereiken met een lange pas, waarbij de bal in betwisting wordt gesteld tussen aanvaller en verdediger.
- Aanvalskracht en penetratie hangen af van de individuele waarde van de spelers.

- is geboren uit de 4 - 4 - 2
- noodzaak aanvullende aanvallers onder controle te houden
- eigen spel, eigen spelopvatting. Hoe verder van de bal, hoe losser de mandekking
- evenwicht tussen aanval en verdediging. Veel doelpunten.

- De baldrager ontvangt steeds steun, links en rechts en diep van zich bewegende medematen.
- Alle stroken op het veld worden bezet door aanvallende middenvelders of achterspelers.
- De aanvallen worden op een breed front uitgewerkt met verlegging van de speelhoeken.
- De bal wordt raar of zelden in betwisting gesteld, tenzij bij het geven van de laatste pas.
- Voorbereiding van de dekking : bij oprukken der achterspelers worden zij door een andere speler gedubbeld met het oog op balverlies.
- De libero = vrije man wordt zeer dikwijls de nieuwe spelverdeler en spelbepalend element van de ploeg.
- Aanvalskracht en penetratie zijn de som van de collectiviteit van de ploeg.

B. In balverlies.

- Iedere speler markeert zijn rechtstreekse tegenstrever : steeds dezelfde !

Hij volgt hem waar ook op het terrein en tracht hem uit te schakelen.

Gans de ploeg plooit terug in verdediging en tracht de tegenstrever te verstikken in stapelspel op de grote backlijn. Ieder speler blijft verantwoordelijk voor zijn tegenstrever.

- De libero dekt steeds de middenste strook af vóór de waarheidszone en verlaat deze zelden, alleen om een dieptevoorzet te recupereren (=zekerheid !)

- Bij balverlies luidt de opdracht : neem onmiddellijk de dichtsbijszijnde tegenstrever.

Strikte markage wordt toegepast rond de bal. Verder van de bal weg wordt de markage losser.

- De baldrager wordt snel aangeval- len terwijl de andere spelers zorgen voor de afsluiting van de speelhoeken.

- Het gevecht om de bal begint reeds in het midden van het terrein of zelfs in de aanvalzone. Zodoende recupereert men dikwijls de bal vooraleer de tegenstrever er in slaagt een aanval op te bouwen (=pressievoetbal !).

Bezieling van de mandekking

Door de toepassing van de individuele markage worden de spelers verplicht gedurende 90 minuten ongehoorde inspanningen te leveren.

A. De taak is veelzijdig :

1. Verdedigende taak : de ploeg is in balverlies.

a) Het heroveren van de bal gebeurt individueel.
Hier zijn drie gedragswijzen :

- 1. men kan anticiperen, met de risico's vandien
- 2. men kan tacklen, als men de techniek beheerst
- 3. men kan wijken en zich niet laten uitschakelen. De bal moet nochtans ergens geblokkeerd worden.

b) Het afschermen van de tegenstrevers die in het spel kunnen betrokken worden = storingswerk:

- 1. de keuze maken : eigen tegenstander blijven afschermen of de opkomende balbezitter aanvallen.
- 2. de speelhoeken afsluiten - van de eigen tegenstrever
- van andere vrije tegenstanders
- 3. de covering van de gesolliciteerde medemaat verzekeren.

2. De aanvallende taak : de ploeg is in balbezit.

a) De balbezitter :

1. snelle overschakeling van verdedigende houding naar aanvallende beweging.
2. de terugkeer van de tegenstrever beletten.
3. scheppende invallen of uitvoering automatismen.

b) Het spelen zonder bal :

1. zich losmaken van de tegenstrever om de bal in gunstige voorwaarden te kunnen ontvangen.
2. De tegenstrever ankeren, t.t.z. zich demarkeren om niet te krijgen = openingen scheppen voor de medespelers.
3. steunen en zich aanbieden voor de balbezitter = mogelijkheid geven voor pas of individuele actie (psychologische steun).

c) Penetratie :

1. Individueel - drijven met de bal over grotere afstanden
- dribbling van rechtstreekse tegenstrever
2. Collectief - door persoonlijk initiatief en improvisatie
- door aangeleerde automatismen

B. Verscheidenheid aan eigenschappen.

Het is onontbeerlijk te beschikken over spelers die polyvalent zijn in hun functie. Zij moeten kunnen verdedigen, opbouwen of aanvallen op de toevallige plaats van het terrein waar ze zich bevinden en in welke rol ze zich ook moeten uiten.

1. Intellectueel :

Meer dan ooit komt hier de trilogie van het voetbal op de voorgrond zien - denken - spelen, met de daaraan verbonden PANORAMISCHE VISIE.

De tegenstelling is inderdaad moeilijk te overwinnen tussen een gedisciplineerd afdekken van de tegenstrever en een onmiddellijke overschakeling naar scheppende handelingen in balbezit, waar initiatief, verbeeldingskracht en improvisatie moeten tot uiting komen.

2. Mentaal :

Nieuwe tegenstelling tussen verschillende houdingen. Langs de ene kant : geduldigheid en discipline in balverlies. Langs de andere kant : doorzetting en volharding in balbezit. De WIL opbrengen om zeer grote fysieke inspanningen te leveren.

3. Fysisch :

Beschikken over een uitstekende lichaamsconditie om zijn taak te kunnen vervullen gedurende gans de duur van de wedstrijd.

4. Technisch : Een geraffineerde individuele basistechniek wordt vereist.

Tegenstelling tussen verdedigende technieken (tackling, rennen, intercepteren, afschermen speelhoeken) en aanvallende technieken (controle, uitschakelen tegenstrever op kleine ruimte, trappen van een verre juiste pas).

Problemen voor toepassing.

De mandekking toepassen zonder voorafgaandelijke studie door oefenmeester en bestuursleden is onbegonnen werk. Er zijn inderdaad enkele problemen die oprijzen in ons belgisch voetbal.

1. De mentaliteit van onze spelers :

De geaardheid van de belgische speler, zijn opleiding en vorming zijn zeker niet ideaal voor de toepassing van deze speelwijze.

Voorã onze technische meestbegaafde spelers. staan er zeer afkerig tegenover (zij worden immers sterk beknot in hun mogelijkheden) !

- a) gediãciplineerdheid is niet ideaal.
- b) trainen met een tegenstander op de huid vindt nog veel tegenkanting.
- c) de fysieke paraatheid is onvoldoende.

2. Gewijzigde technieken :

- a) Herwaardering van de tackling, zelfs van de sliding.
- b) Herwaardering van het kopspeel.
- c) De bal ontvangen en onder controle houden in moeilijke omstandigheden en op een kleine ruimte.
- d) De afstanden die moeten afgelegd worden, bal aan de voet, worden groter : de drijftechniek moet aangepast worden.
- e) Herwaardering van de dribbling om de rechtstreekse tegenstrever uit te schakelen.

3. Gewijzigde taktische afspraken :

- a) Het storen moet gebeuren aanstonds na het balverlies. Iedereen moet storen.
- b) De manier van balrecuperatie laat geen keuze meer : het MOET individueel.
- c) Bij balverlies is het uitgesloten de tegenstrever te laten komen tot een bepaalde lijn. Er is geen keuze meer in de terreinbezetting : men moet zich aanpassen aan de tegenstrever !

De mandekking in de didactiek.

Om mandekking te spelen zijn in de eerste plaats polyvalente spelers vereist.

Bij de didactiek in het aanleren van dit systeem zal men bijgevolg teruggrijpen naar de elementen die ontleed werden bij de veelzijdigheid (blz. 47 van de cursus).

1. Training :

1.1. Streven naar een aangepaste conditietraining :

- veel lenigmakende oefeningen **geven** vaardigheid voor het uitvoeren van de bewegingen
- krachttraining met partneroefeningen
- interval met of zonder bal : de WIL opbrengen om doorgedreven inspanningen vol te houden.
Pols 200 à 210 - herbeginnen op 150 !

1.2. Streven naar een geraffineerde techniek :

1.2.1. Individuele acties

- controle op kleine ruimte, onder al zijn vormen
- dribbling + schijnbeweging
- drijven met bal over langere afstanden
- verandering van ritme
- kopspel
- de tackling - het anticiperen
  - de tackling zelf
  - achtervolgen + tackling

1.2.2. Collectieve acties

- drijven met bal + uitvoering korte 1/2 aan de nieuwe verdedigingslijn
- gebruik van de gedekte medemaat + deviatie
- het ankeren van de tegenstrever + gebruik van open ruimte door derde man
- het losmaken en diep vragen
- het scherm
- het aanleren van collectieve automatismen (1 à 2)

2. Scholing :

2.1. Voorafgaandelijke studie door oefenmeester en spelers :

- de problemen stellen - hoe oplossen ?
- bezit de club het soort spelers om het systeem toe te passen ?
- past het systeem in het milieu - supporters ?
  - reeks ?

2.2. Waarnemingsoefeningen : wedstrijden gaan zien waar het systeem door minstens één der elftallen wordt toegepast.

2.3. Ontleding van de functie = inzicht verschaffen in de tactische en strategische mogelijkheden en moeilijkheden door bord en veldtheorie.

2.4. Het systeem slechts toepassen wanneer ook de spelers overtuigd zijn om het te spelen.

3. Vorming :

Mandekking speelt men zo maar niet van vandaag op morgen. De spelers moeten gevormd worden. **Zij moeten** in staat zijn een andere houding aan te nemen volgens de functie van het ogenblik.

Dat impliceert een kneedbaarheid van de morele eigenschappen.
Daarom :

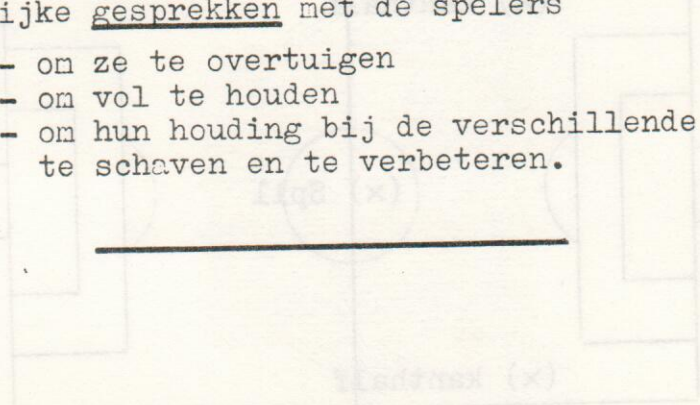
3.1. ALLE trainingen met een tegenstrever op de huid

3.2. Spelen inlassen met tegenstrever

- ,op basis van andere sporten
- op basis van voetbal (net opdrachten)

3.3. Herhaaldelijke gesprekken met de spelers

- om ze te overtuigen
- om vol te houden
- om hun houding bij de verschillende situaties bij te schaven en te verbeteren.

Rol : 1. Middenveld : werkelijke spij van het elftal
 + 5 handlangers (spijers)
 Middenveld : 1 grote spijner : de spij
 - in balbezit : verdelen van het spel = lanceren van de aanvallen
 - in balverlies : sturen van de verdediging = bal komen vragen
 2. Kantveld : volgens de verplanten
 - in balverlies : oewel strage dekking op buiten-
 spelers

HET MIDDENVELD

Inleiding

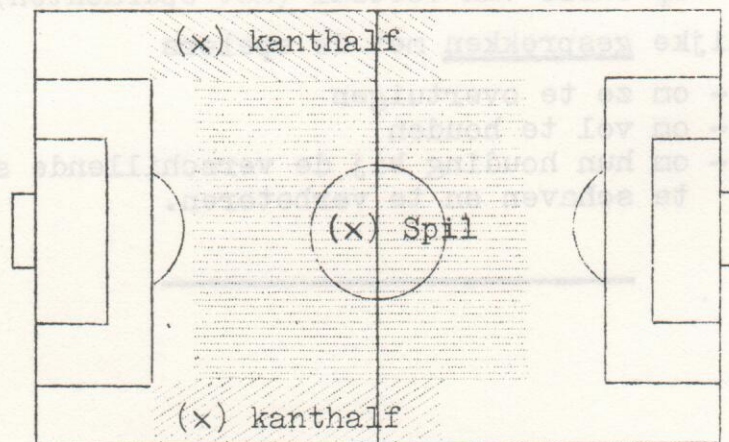
Het begrip "middenveld" en "middenveldspel" is er gekomen door de evolutie van de speltaktieken : onttrekken van spelers uit de 1ste trap ten voordele van de bezetting van de 2de trap en van de laatste trap.

Het voetbalreglement kent inderdaad deze benaming niet. Men spreekt hierin wel van : het doel, het strafschoopgebied, de beide speelhelften .....

Van middel om een doelmkans voor te bereiden is het "middenveldspel" het doel van het spel geworden : een spiegelgevecht in het midden van het terrein dat de toeschouwers uit de stadions wegjaagt.

Ontleding

1. Orthodox (Klassiek)

Middenveld : 1 grote mijnheer : de spil
+ 2 handlangers (lopers)

Rol : 1. Middenhalf : werkelijke spil van het elftal

- in balbezit : verdelen van het spel = lanceren van de aanvallers - steunen van de aanval
- in balverlies : steunen van de verdediging = bal komen vragen
steunen van de vleugelhalvs = bal komen vragen

2. Kanthalvs : volgens de varianten

- in balverlies : ofwel stugge dekking op buitenspelers

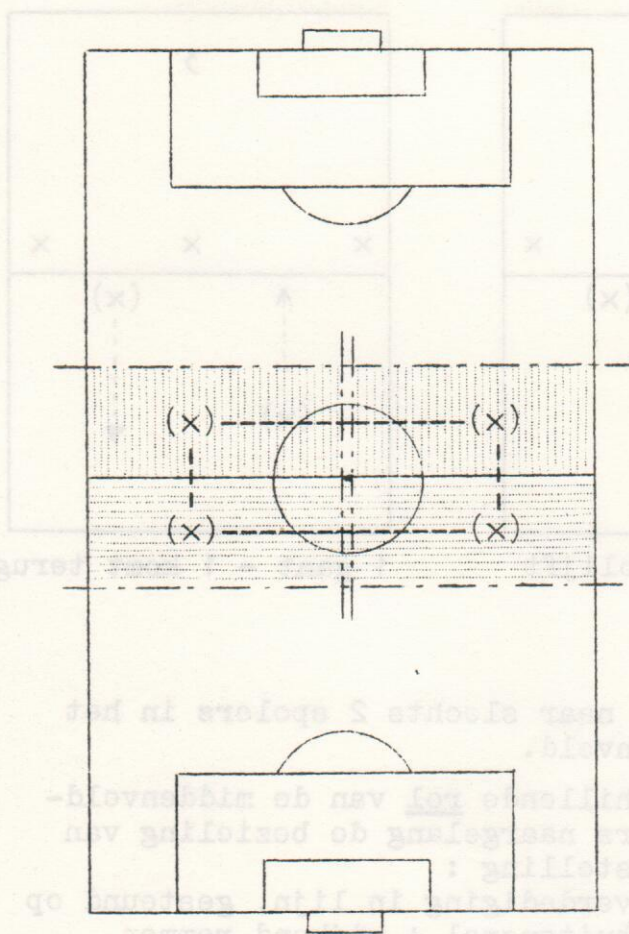
ofwel "lopen" van buiten- naar bin- nenspeler

- in balbezit : bal afgeven aan de spil

Verdere evolutie : Kanthalfs komen meer naar binnen om een driehoek te vormen met de spil en een binnen- of buitenspeler.

Zij worden meer betrokken in de opbouw van het spel : oorsprong collectief voet- bal. (Bvb. de Antwerpse school)

2. Engels 3de backspel

"Het magisch vierkant" = 4 spe- lers in het middenveld verdeeld over 2 trappen :

- de 2 vroegere kanthalfs
- de 2 achteruitgetrokken bin- nenspelers (varianten zijn mogelijk)

Rol : In balbezit - de bal monopo- liseren en dieptepas voorbereiden

- doen kantelen van de verdediging
- kruisdieptepas geven

In balverlies

- neutraliseren van de tegen- strevende halfs en binnen- spelers
- halfs : dekking van de back op de niet marcherende vleu- gel
- de tegenstrever verplichten van de pas naar buiten te geven

3. Continentale M

zie schema : Engels 3de backspel.

Rol : In balbezit : - de bal monopoliseren en dieptepas voorbereiden

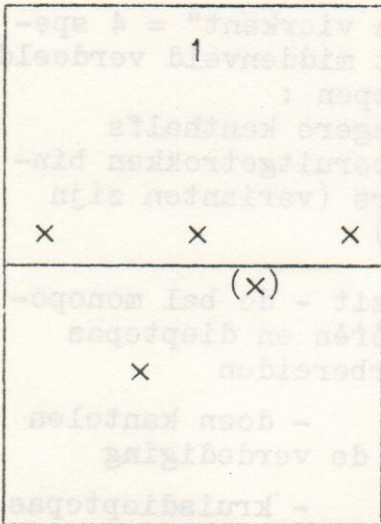
- de puntspelers met een dieptepas in de rug van de verdediging brengen

In balverlies : - neutraliseren van de tegenstrevende halves en binnenspelers

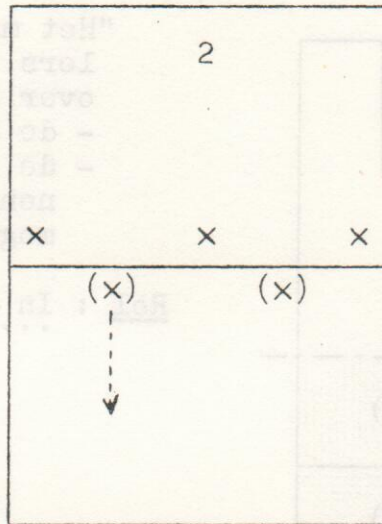
- halves : dekking van de stoppers-spil

Mogelijkheden :

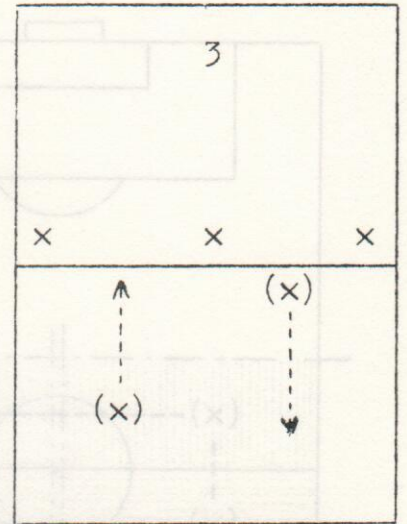
- a. bestendig door 1 half
- b. bestendig door de 2 halves : beurtelings oprukken van één
- c. alternatieve dekking : 1 gaat, 2 komt terug, volgens orientatie van het spel.

altijd 1

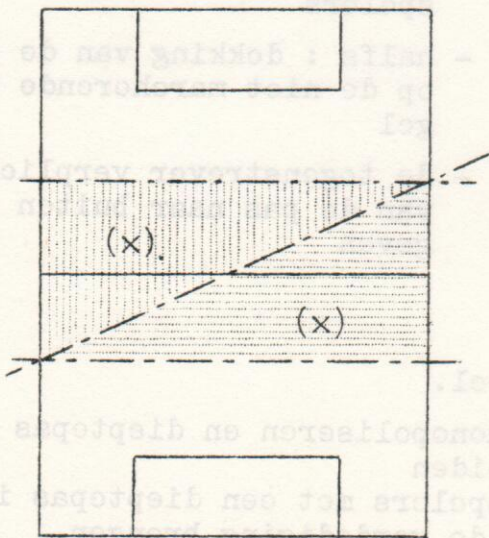

1 gaat - 1 blijft

1 gaat - 1 komt terug

4. In de 4 - 2 - 4

Van 4 naar slechts 2 spelers in het middenveld.

Verschillende rol van de middenveldspelers naargelang de bezieling van de opstelling :

- verdediging in lijn, gesteund op buitenspel + wijkend remmen
- verdediging in schuine lijn

Principes

- 1. nooit op 1 lijn : zie mogelijkheden Continentale M.
- 2. zich niet laten uitschakelen
- 3. verrassing in aanval door ritmeveranderingen met en zonder bal.

Overzicht :

1) In D°

- In balverlies : - individueel veroveren van de bal = tacklen van de tegenstrevers, waardoor beletten van de dieptepas achter eigen verdediging
- onherroepelijk verslagen wanneer uitgeschakeld
- In balbezit : - spelopbouw snel verleggen naar de aanval

2) In D¹

- In balverlies : - remmend wijken van de verdediging laat aan de halves toe terug te komen en positie te kiezen in of vóór de verdediging
- geen tacklings (of weinig)
- collectieve verovering van de bal
- In balbezit : - onmiddellijke overschakeling verdediging - aanval bij het uitkomen van de tegengestelde middensspeler en scheppen van numerieke meerderheid in de aanval.

3) In verdediging schuine lijn

grotere oppervlakte van het terrein te bestrijken door de middenspelers.

- In balverlies : - automatismen van de halves in E. 3de backspel = dekking van de niet marcherende vleugel bij uitschakeling van een back en opschuiven van de andere verdedigers
- onderlinge dekking in middenveld
- In balbezit : - opbouw van de aanval : de bal snel in de voorlijn brengen en steunen.

5. In de verdediging met 5

Ongeacht de verschillende vormen van versterkte verdediging met 5 en de bijzondere rol die aan de "liber•" wordt toebedeeld speelt men in het middenveld nog steeds met 2 spelers. Zij evolueren volgens de mogelijkheden, reeds aangehaald in de Continentale M.

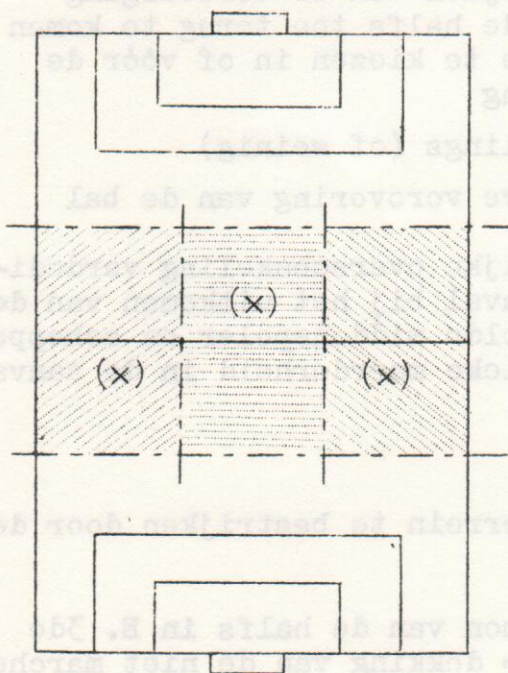
Bij verdere evolutie wordt nog een speler van de 1ste trap naar achter getrokken en wordt het middenveld bezet door 3 spelers.

6. In de 4 - 3 - 3

Door het feit dat niet alle ploegen classespelers in de "twee" kunnen opstellen, wordt het middenveld verloren aan de tegenstrever.

Dit betekent zwaardere druk op de verdediging en gebrek aan voeding voor de voorspelers.

Gewild of ongewild komt een speler uit de voorlijn helpen in het middenveld. We komen terug tot een meer rationele verdeling van het werk in het middenveld.

Volgens de ploeggeest, de opgelegde taktiek en de mogelijkheden van de spelers, zullen deze 3 "middenvelders" op verschillende manieren evolueren.

- in een schuine lijn met onderlinge dekking in functie van de plaats van de bal
- één blijft bestendig bij de verdediging, de twee anderen steunen de aanval
- twee blijven bestendig - één gaat vrij uit

SUGGESTIES DIE MOETEN TOELATEN DE BEZETTING VAN HET MIDDENVELD TEGEN TE GAAN EN DE BALCIRCULATIE DIE STREEFT NAAR BALBEZIT TE VERHINDEREN

Inleiding : Hoe verloopt het scenario van onze voetbalmachtchen ?

- A. - één ploeg wil het spel en de uitslag maken
  - de tweede ploeg weigert de strijd en speelt uitsluitend om geen doelpunt tegen te krijgen
- B. - beide ploegen weigeren de uitslag te maken en enig risico te nemen

Hier is slechts het publiek slachtoffer en dit probleem ligt buiten onze opdracht.

Opstelling en tactiek van de weigerachtige ploeg. Het geval A.

Opstelling : van 4-4-2 om niet zelden 5-4-1 te bereiken

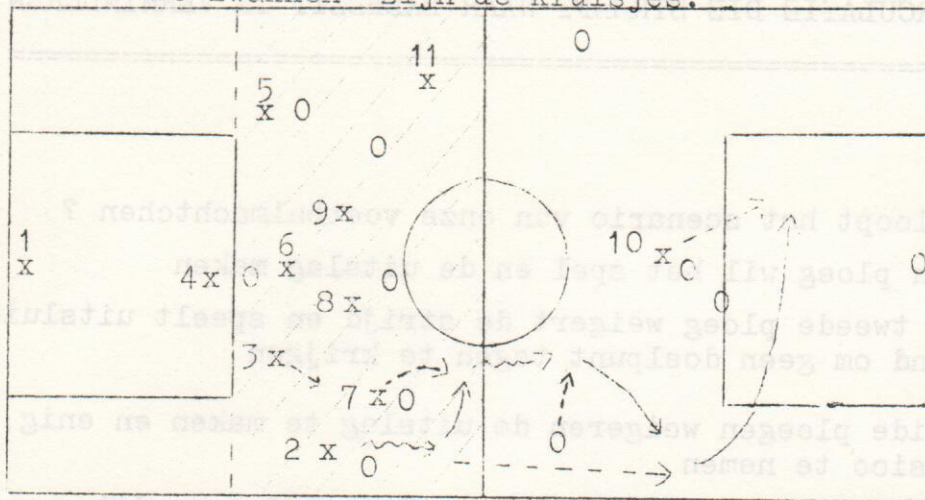
Tactiek : bezetting van het middenveld
opbouwzone wordt "OPVANGZONE"
scheppen van een moeras tussen de balbezittende tegenstrever en dit zover mogelijk van de eigen doelwachter.
bij recuperatie van de bal : veilige balcirculatie met als enig oogmerk het balbezit en NIET de uitschakeling van de tegenstander

Voordelen van deze speelwijze :

- a. In verdediging :
  1. grote concentratie op veilige afstand van eigen doel
  2. goede onderlinge covering, die dikwijls dubbel is
  3. afdoende vertraging van het tempo van de tegenstander
  4. comfortabele collectieve recuperatie van de bal.
- b. In opbouw en aanval :
  1. veilige balcirculatie in numerieke meerderheid
  2. bruikbare ruimte voor uitkomende verdedigers en middenveldspelers
  3. gunstige omstandigheden voor de tegenaanval

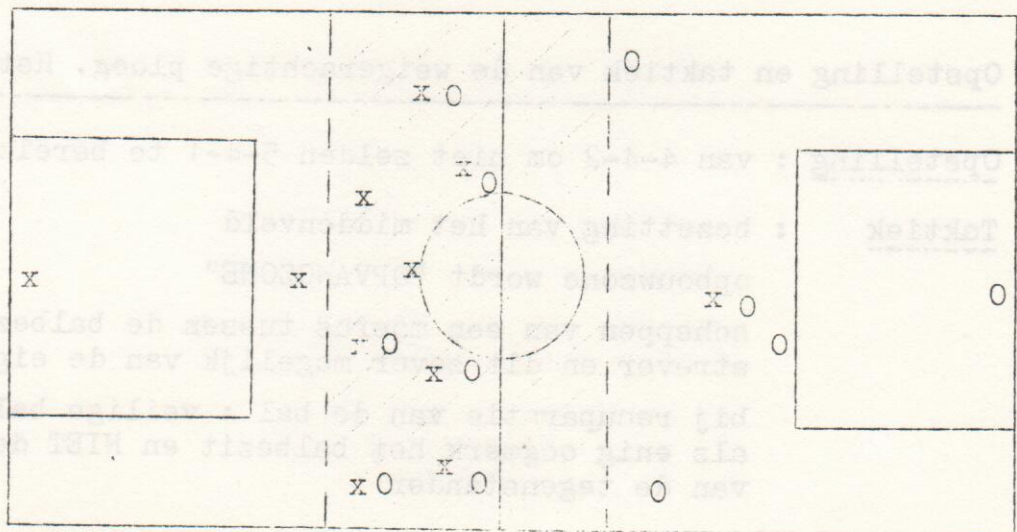
1. Bal gerecupereerd door de "zwakken", het verloop van een tegen-aanval.

De "zwakken" zijn de kruisjes.

Nº 2 onderschept de bal. betreft Nº 7, en beiden rukken op. Nº 3 komt hen coveren. Nº 10 die beweegt wordt op het juiste moment in het spel betrokken. Dit is slechts één der vele mogelijkheden.

2. Bal in bezit van de ploeg die de uitslag wil maken : de 0's.

Opvallend is de beperkte oppervlakte van het veld die gebruikt wordt : zowat 55 m. op de 110 m. van de gehele ruimte.

Vaststellingen :

1. Het taktisch aspekt : DE NUMERIEKE MINDERHEID VAN DE SPEELMAKENDE PLOEG.

Waarom ?

Niet AL de spelers worden optimaal gebruikt.

- a. Twee centrale verdedigers bij één geïsoleerde puntspeler
- b. Beide backs of zeker één blijft hangen zonder tegenstander
- c. De tegenspelende doelwachter is steeds een vrijgespeelde pion die regelmatig als aflossingspunt gebruikt wordt.

Besluit : één of meer spelers hebben een te beperkte participatie in de aanvallende belegering.

De vraag moet gesteld worden : "WIE SPEELT ER NU VERDEDIGEND ?"

2. Het fysisch en psychisch aspekt : de ploeg die de uitslag wil maken speelt slechts 15 minuten en slaapt dan in.

Waarom ?

- a. De numerieke minderheid in de bespeelde zone verplicht de aanvallers bij balverlies, dikwijls achter een ongrijpbare bal te lopen.
- b. De aanvallende partij maakt zich zenuwachtig, doordat ze steeds weer de bal verliezen.

* * *

MIDDELEN OM DEZE BEZETTING VAN HET MIDDENVELD EN DEZE VERVELENDE TAKTIEK TEGEN TE GAAN

1. Technische middelen : theoretisch mogelijk maar met een zeker sceptisisme. Wij willen nuchter en praktisch blijven.

Middelen :

- a. Collectieve automatismen : o.a. de dubbel-pas.
Moeilijk, gezien de dubbele covering en de positie van de doelwachter.
- b. Individuele doorbraak in een meest poreuze zone, bal aan de voet.
- c. De kruispas of dieptepas in korte lob, van op zijn eigen helft en aler de tegenstander volledig georganiseerd is.
- d. De kromme pas voor een oprukkende veld- of achterspeler.

Vaststaand feit : de doorbraak van het middenveld moet komen van uit de achterste lijn.

2. TAKTISCHE MIDDELEN : HERSTELLEN VAN HET NUMERIEK EVENWICHT .

- a. Twee centrale verdedigers bij één geïsoleerde puntspeler is verkwisting.
- b. Vleugelverdedigers zonder tegenstander zijn overbodig.
- c. Dichte aansluiting van al de lijnen is noodzakelijk om de recuperatie van de bal te vergemakkelijken.
- d. Iedereen moet in covering kunnen komen bij balverlies.
- e. Herwaardering van de onderlinge covering in schuine lijn.
Dus zonder vrije man.

3. Fysieke middelen :

- a. Hoog tempo over de volle 90 minuten. Mogelijk door hersteld numeriek evenwicht.
- b. Constante onder drukzetting van de tegenstander.
- c. Kortdate en snelle recuperatie van de bal bij mogelijk verlies.

4. Morele middelen :

- a. Het nodige lef opbrengen.
- b. Blijven vertrouwen in de gunstige afloop.
- c. Grote concentratie bij het terugplooiën om te coveren.
- d. Overweldigen van de tegenstander door - enge aansluiting
- kordate tussenkomsten.

BESLUIT

- 1. Steeds de bedoeling van de "Underdog" indachtig blijven.
te weten : ze willen het ritme breken
ze willen de bal in eigen rangen houden
ze willen counteren met de tegenaanval
- 2. Verantwoorde risico's durven en kunnen nemen.
- 3. De betere techniek moet uiteindelijk doorslaggevend zijn.

*

*

*

DE SPELTACTIEKEN IN DE AANVAL

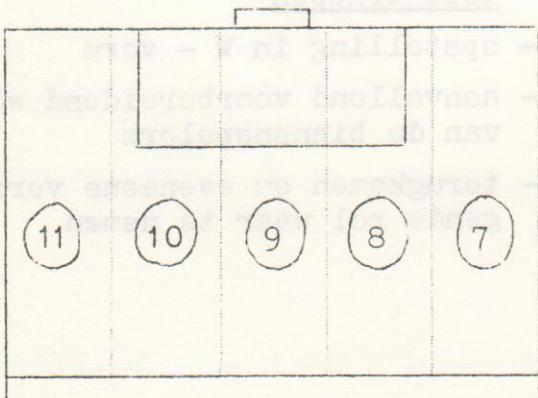
I. Klassiek of orthodox voetbal

1ste Periode

De uitsluitend aanvallend ingestelde voorspelers spelen in lijn.
We kunnen ze onderverdelen in 2 groepen :

- 1) de vleugelspelers, ware specialisten langs hun lijn, zijn echte centermachines
- 2) het middentrio, belast met het maken van de doelpunten. Echte specialisten in het doelschieten, zowel met hoofd als met de beide voeten.

Schematische voorstelling

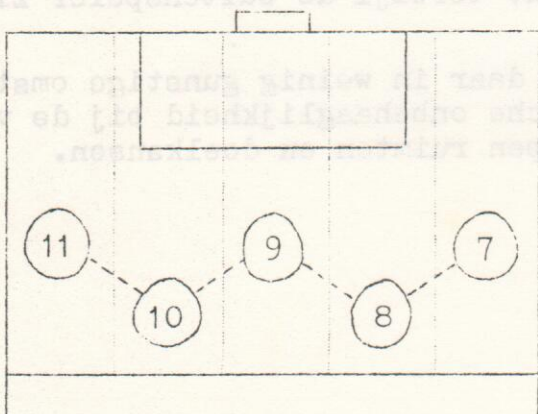

- Het werk in de aanval is verdeeld over 5 stroken
- Werkelijk specialisatiewerk op iedere post
- Slechts gesteund door de aanvallende spil
- Steeds in numerieke meerderheid tegenover verdediging

2de Periode

Het middentrio plaatst zich niet meer op een lijn : de binnenspelers trekken lichtjes terug. Waar gelijktijdig de halfspelers meer naar binnen spelen, kunnen ze daar komen tot het fameuze driehoeksspel.

Schematische voorstelling

- Aanval nog steeds verdeeld in 5 stroken
- Steun van aanvallende spil + 2 vleugelhalfs
- Driehoekspel
- W-vorm verschijnt

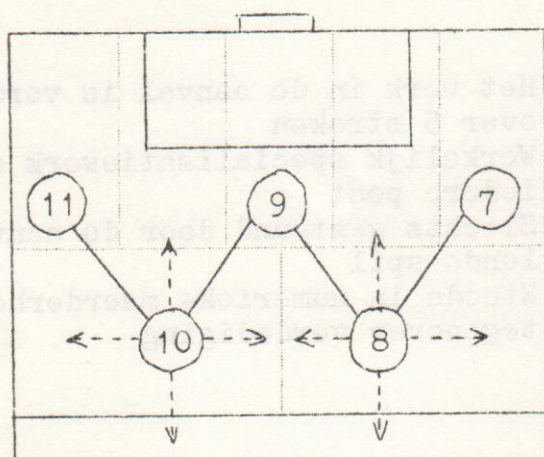
II. De W - formatie

Door de verandering van de buitenspelregel ontstaat er een wijziging, niet alleen in de verdedigende stellingen, maar eveneens in de aanvalsvormen. (zie hoger cursus)

De twee binnenspelers trekken verder terug in het middenveld. Zij helpen het spel mee opbouwen en trachten open ruimten te scheppen en doelkansen af te dwingen voor de 3 overgebleven puntspelers : de middenvoor en de twee buitenspelers.

De rol van de binnenspelers wordt tweevoudig : alhoewel zij nog hoofdzakelijk aanvallend ingesteld blijven, wordt hen toch reeds een zekere verdedigende voorzichtigheid aangeraden ($\pm 30\%$). Zij vormen aldus met de kanthalfs het fameuze magisch vierkant.

Schematische voorstelling

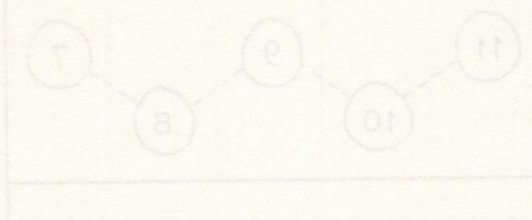
- de aanval spreidt zich uit over twee trappen
- opstelling in W - vorm
- aanvallend voorbereidend werk van de binnenspelers
- terugkomen om eveneens verdedigende rol waar te nemen

Bij de Continentale W-formatie vinden we dezelfde basisopstelling terug. Om de strikte markage uit verband te spelen ontstaan hier echter zeer talrijke plaatsverwisselingen, switchen en demarkages van de 5 voorspelers. (Eerste neiging naar polyvalentie bij de aanvallers)

Het is de geboorte van de toerbillion.

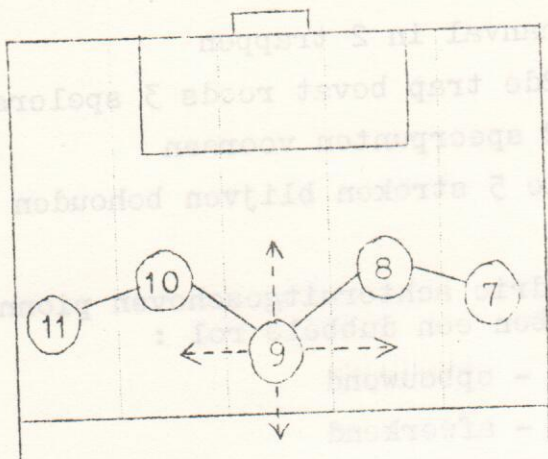
Veel voorkomende plaatsverwisseling : de middenvoor die zijn bewaker moezuigt naar de zijlijn, terwijl de buitenspeler zijn back meelokt naar het centrum.

Beide verdedigers bevinden zich daar in weinig gunstige omstandigheden. Verwarring en technische onbehaaglijkheid bij de verdedigers veroorzaken daardoor open ruimten en doelkansen.

III. De opstelling in V -vorm

Schematische voorstelling

- de aanval bestaat nog steeds uit 5 stroken
- de midvoor speelt teruggetrokken
- de 2 binnenspelers in punt
- de buitenspelers lichtjes achteruit

Principe : De rol van de achteruitgetrokken middenvoor wordt zeer dikwijls toevertrouwd aan een oudere en ondervindingrijke speler, die technisch zeer onderlegd is.

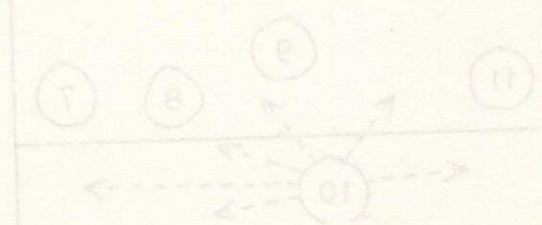
Doel : De stoppersspil van de tegenpartij in verwarring brengen door hem tegen twee tegenstrevors te plaatsen.

- Voordelen :
- 1) Brengt verwarring in het verdedigende kamp (Wembley 1953 : Engeland - Hongarije 3-6 B. Wright tussen Puskas - Kocsis en Hidegkuti)
  - 2) Teruggetrokken middenvoor als verrassingselement bij de afwerking
    - a. bij slecht ontzetten van de verdediging
    - b. op achterwaartse pas

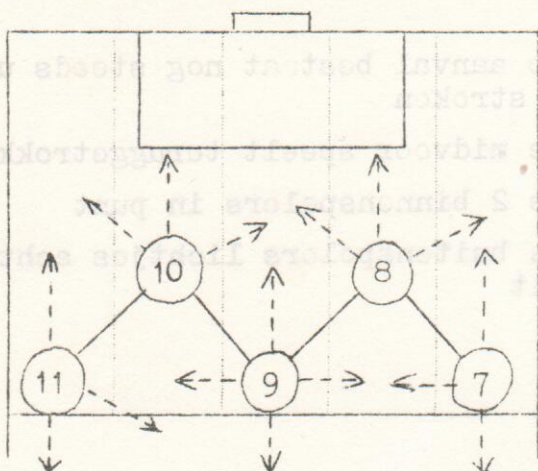
Opmerking : De teruggetrokken midvoor blijft een werkelijke aanvaller die zich wel verplaatst in de lengteas van het veld. Hij speelt echter dicht achter zijn twee middenste speerpunten, waarmee hij voortdurend in contact blijft.

IV. De opstelling in M

Uit de voorgaande schematische voorstelling blijkt al dadelijk de verdere evolutie : de buitenspelers trekken verder terug, waardoor we komen tot de opstelling in M.

Schematische voorstelling

- aanval in 2 trappen
- 2de trap bevat reeds 3 spelers
- 2 speerpunten vooraan
- de 5 stroken blijven behouden

De drie achteruitgeschoven pionnen hebben een dubbele rol :

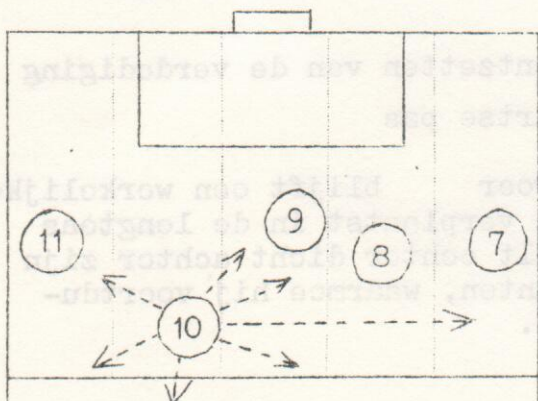
- opbouwend
- afwerkend

De 2 vooruitgeschoven binnenspelers (speerpunten) zorgen voornamelijk voor de afwerking :

- in samenspel met elkaar
- door individuele doorbraak
- door vertragingmanoeuvre om te wachten op de steun van de anderen

V. De zwerver

A. Korte :

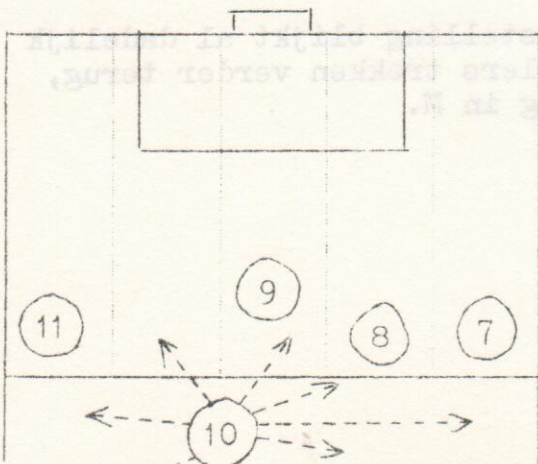
Een van de voorspelers speelt in een achteruitgeschoven positie, maar relatief dicht achter zijn aanvallers.

Hij verplaatst zich in alle richtingen, zowel om de bal op te halen, als om steun te verlenen aan zijn voorspelers

Zijn taak is overwegend opbouwend.

Zie schets N° 10 als voorbeeld.

B. Diepe :

De achteruitspelende aanvaller is werkelijk een middenveldspeler geworden.

Hij verplaatst zich over gans het terrein, zowel in verdediging als in aanval.

Zijn taak wordt tweërlei :

- opbouw en steun aan alle spelers
- verdedigend als het nodig is

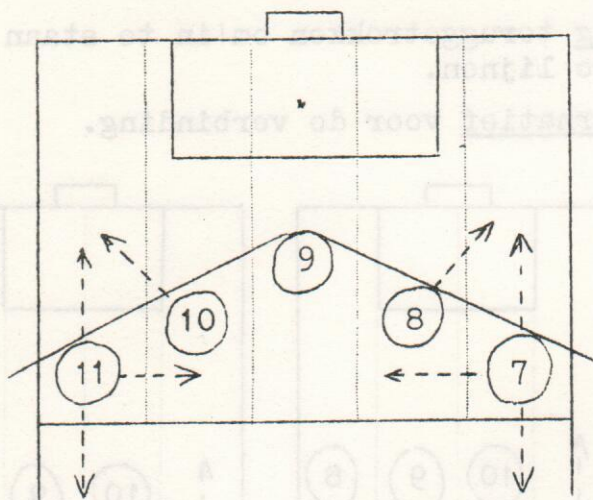
Werkelijke draaischijf van de ploeg. (bv. Di Stefano)

N.B. Let wel op het verschil tussen de achteruitgetrokken midvoor bij de aanval in V en de zwerver : de eerste blijft steeds in contact met zijn 2 puntspelers en verplaatst zich slechts in de lengteas van het veld.

De zwerver daarentegen (korte of diepe) verplaatst zich eveneens lateraal achter zijn aanvallers.

VI. De halve maan

Schematische voorstelling

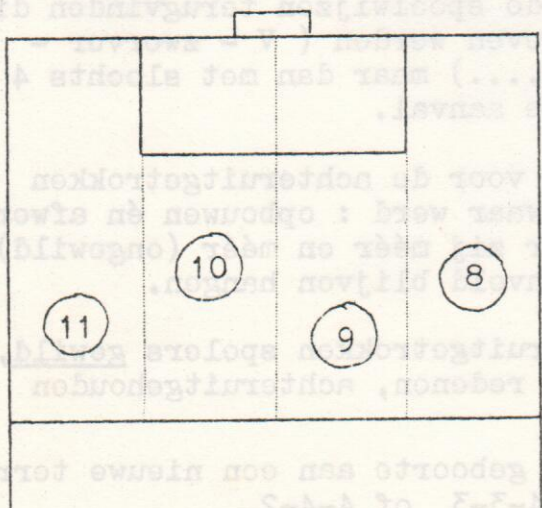
De buitenspelers spelen teruggetrokken om los te haken, de bal te ontvangen en de aanval in te zetten.

- individueel, uitschakelen van rechtstreekse tegenstrever, en uitbouw langs dezelfde kant.
- met kruispas naar andere vleugel om de aanval langs die zijde uit te bouwen.
- zeer dikwijls met dubbele laterale pas van (11) naar (7) of omgekeerd, gevolgd door een verrassende dieptepas.

VII. De 4 in de aanval

Het ontstaan van de 4-2-4 bracht niet alleen een nieuwe veldbezetting maar eveneens het gebruik van de "cijfertaal".

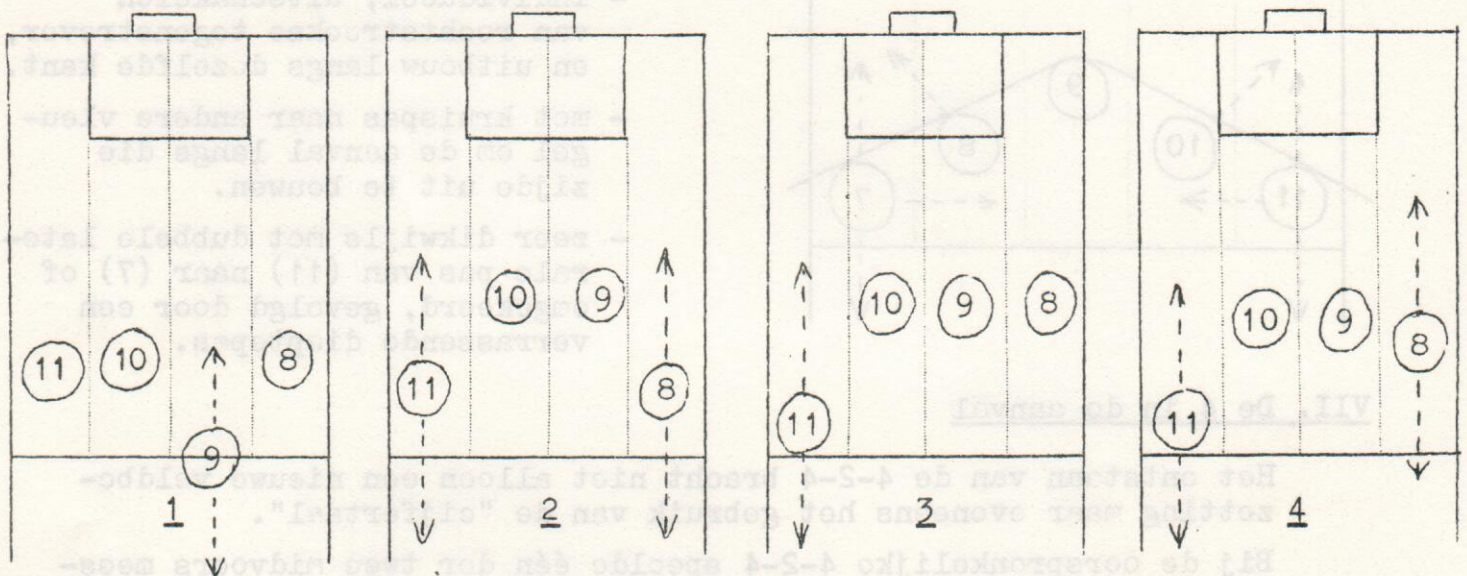
Bij de oorspronkelijke 4-2-4 speelde één der twee midvoors meestal in punt (speerpunt) terwijl de andere lichtjes achteruit acteerde.

- slechts 4 stroken in de aanval!
- gesteund door 2 middenveldspelers (zie cursus hoger)
- evolueren in gebroken lijn
- volledige samenwerking tussen "speer" en "speerpunt"
- numerieke gelijkheid met verdediging

Het spreekt vanzelf dat op deze oorspronkelijke 4-2-4 varianten worden toegepast :

1. Eén midvoor schuift naar achter en blijft in het middenveld. Hij wordt méér een middenspeler dan een aanvaller. Slechts één midvoor en de twee vleugelspelers blijven nog in punt.
2. Slechts de twee centrale aanvallers blijven in punt , terwijl de twee buitenspelers achteruittrekken om te zorgen voor de verbinding. Hun rol wordt tweevoudig : - opbouwen én - afwerken
3. Eén buitenspeler wordt bestendig teruggetrokken om in te staan voor de verbinding met de andere lijnen.
4. Beide buitenspelers zorgen alternatief voor de verbinding.

Op te merken valt : 1. Dat we in deze varianten op de 4-2-4, praktisch dezelfde speelwijzen terugvinden die hoger beschreven werden (V - zwerver - halve maan -....) maar dan met slechts 4 spelers in de aanval.

2. Dat het werk voor de achteruitgetrokken spelers te zwaar werd : opbouwen én afwerken, waardoor zij méér en méér (ongewild) in het middenveld blijven hangen.

3. Dat de achteruitgetrokken spelers gewild, om tactische redenen, achteruitgehouden worden.

Dit geeft de geboorte aan een nieuwe terreinbezetting : 4-3-3 of 4-4-2.

*

*

*

AANVALLEN IN NUMERIEKE MINDERHEID

De geweigerde stroken in de aanvallende trap.

Oorsprong.

De geweigerde stroken in de aanval vinden rechtstreeks hun oorsprong in de dichtere bezetting van het middenveld.

Enerzijds wordt, door het opgeven van de verdediging in lijn met steun op het buitenspel en wijkend remmen, de afstand tussen de lijnen in de 4-2-4 te groot : de middenveldspelers kunnen hun taak niet meer volbrengen omdat de te bestrijken zone te uitgestrekt wordt.

Door het ontstaan van de verschillende vormen van catenaccio anderzijds dient een achteruit getrokken middenveldspeler vervangen te worden door een aanvaller.

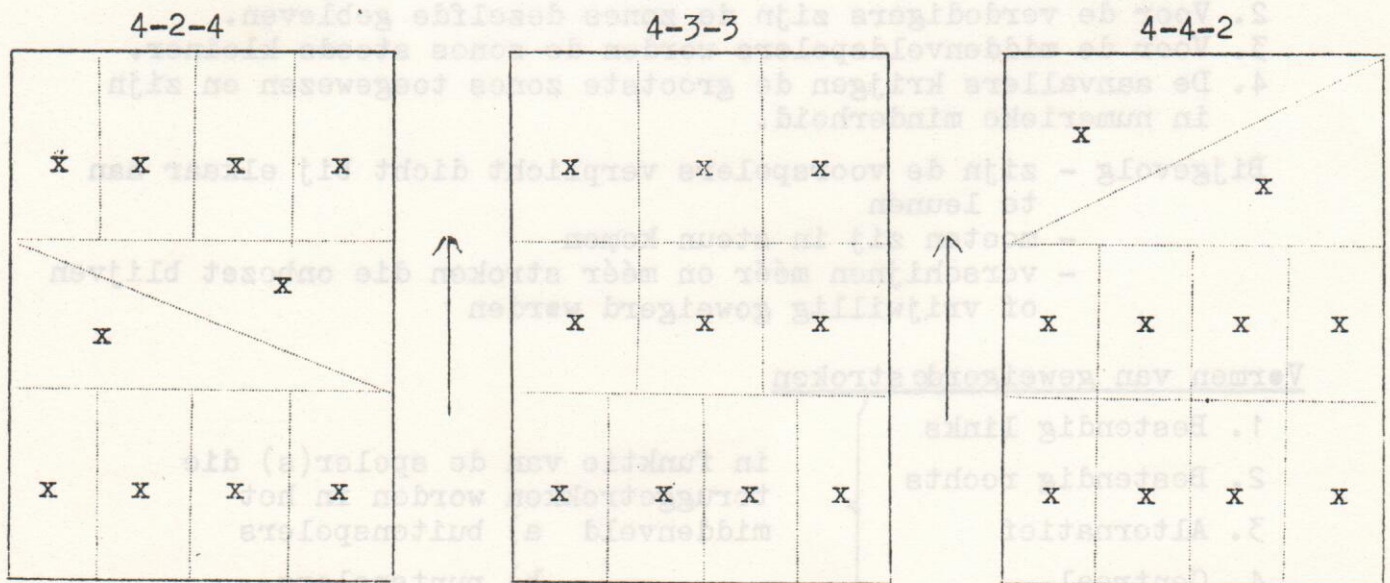
Onvermijdelijk gevolg

De aanvallers trekken zich terug in de middensector om de middenveldspelers te helpen.

- a) eerst de buitenspelers
- b) later de aanvalsspitsen , dit is van belang wegens de vorming en automatismen

Schematische voorstelling

Van 4-2-4 naar 4-4-2 over 4-3-3

Vergelijkende tabel tussen 4-2-4 en 4-4-2.

	4-2-4	4-4-2
aantal trappen	drie	drie
verdedigingszones	vier	vier
zones middenveld	twee	vier
aanvalszones	vier	twee
bezieling van de verdediging	remmend wijken + eventueel steun op buitenspel	individuele verovering van de bal + dekking verzekerd
vorm van markage	zone	zone individueel gemengd volgens opdracht
fysische inzet	twee middenveldspelers	puntspelers
afstand tussen de spelers in de zones	klein in verdediging in aanval	groot in de aanval
bezieling	zoeken van numerieke meerderheid overal op het terrein	numerieke meerderheid in middenveld en verdediging

Besluit

1. De afmetingen van het terrein blijven dezelfde
2. Voor de verdedigers zijn de zones dezelfde gebleven.
3. Voor de middenveldspelers worden de zones steeds kleiner.
4. De aanvallers krijgen de grootste zones toegewezen en zijn in numerieke minderheid.

Bijgevolg - zijn de voorspelers verplicht dicht bij elkaar aan te leunen
 - moeten zij in steun komen
 - verschijnen méér en méér stroken die onbezet blijven of vrijwillig geweigerd worden

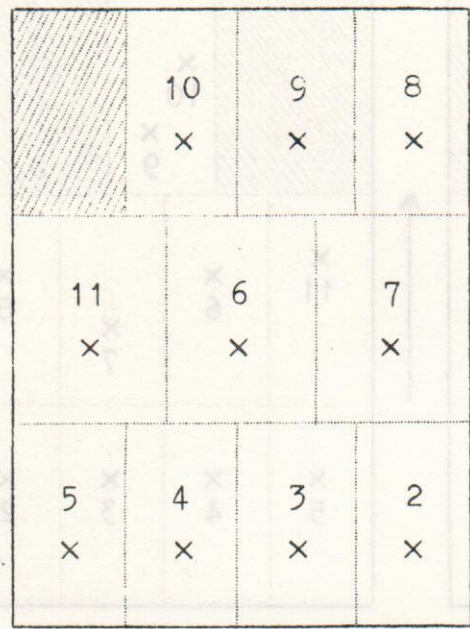
Vormen van geweigerde stroken

1. Bestendig links
2. Bestendig rechts
3. Alternatief
4. Centraal

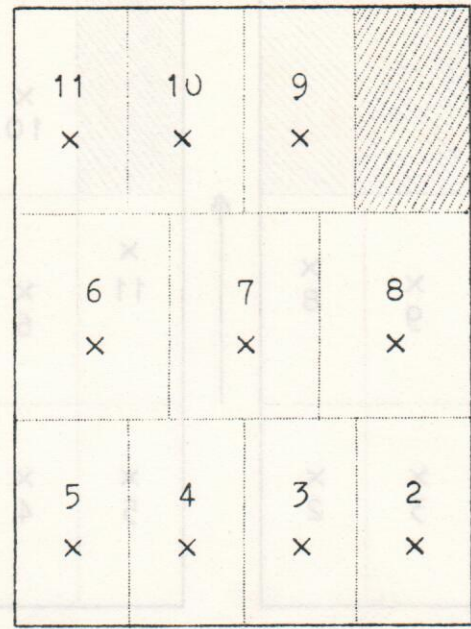
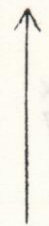
in functie van de speler(s) die teruggetrokken worden in het middenveld a) buitenspelers
 b) puntspelers

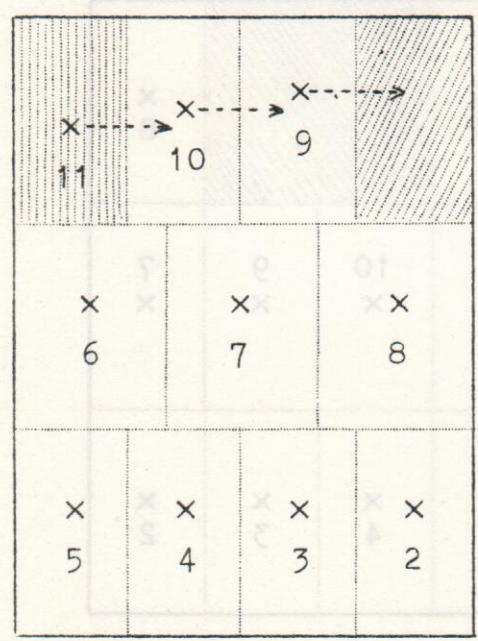
In 4 - 3 - 3

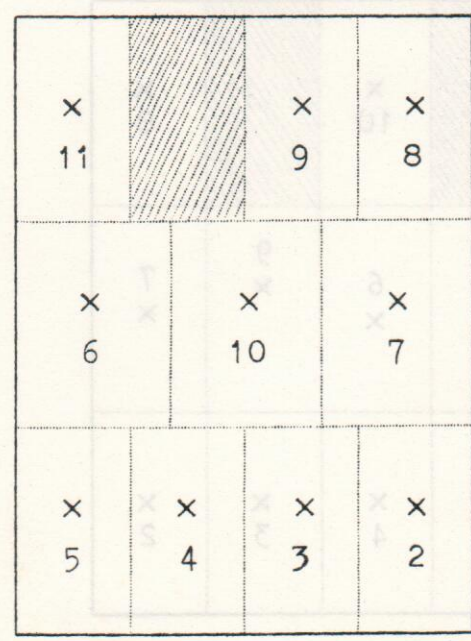
Bestendig links

Bestendig rechts

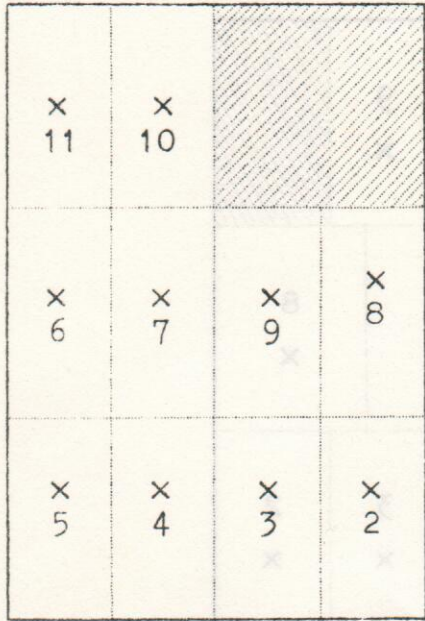

Alternatief

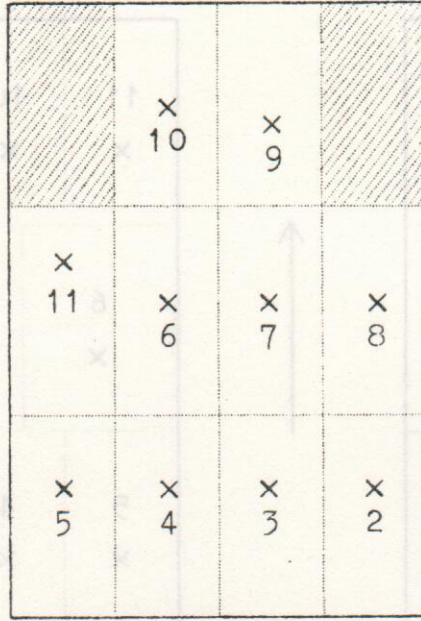

Centraal

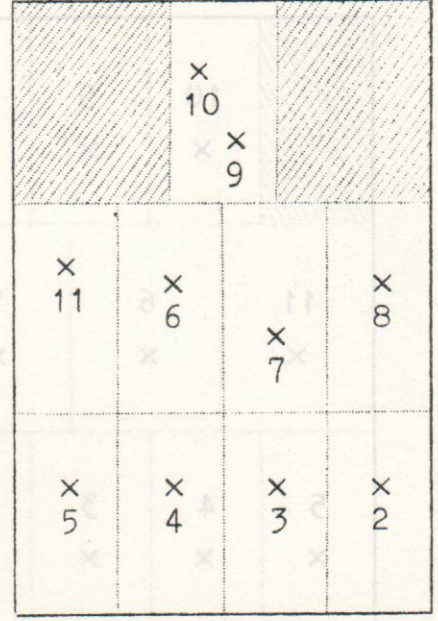
In 4 - 4 - 2

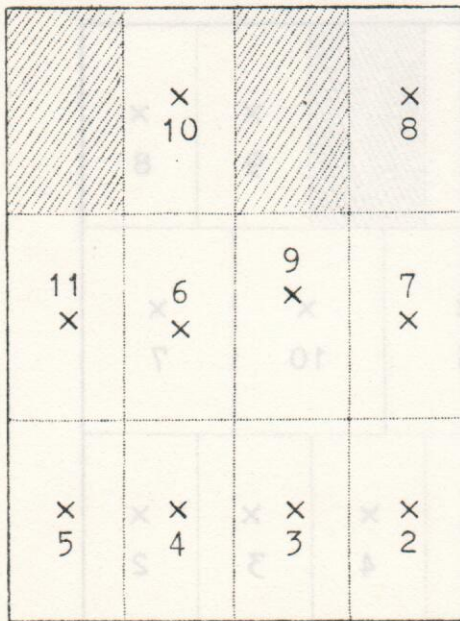
zeer breed - rechts
- links

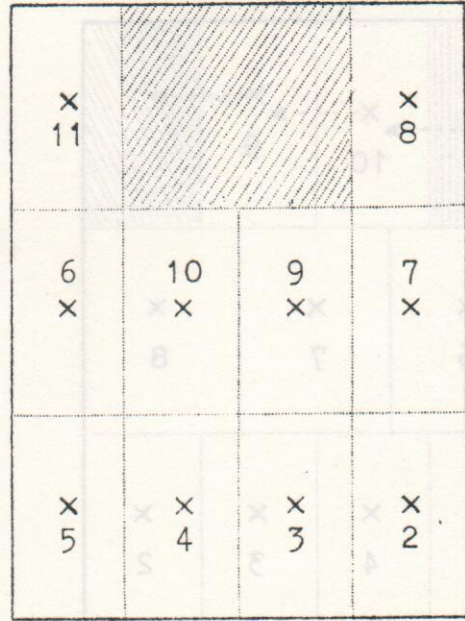
dubbele zijstrook

brede dubbele zijstrook

Een strook - lateraal
- centraal

Dubbele centrale strook

Zoals alle andere basisopstellingen kunnen de 4-3-3 en de 4-4-2 bezield worden volgens de opvattingen van de trainer. Zij worden dan "zijn" systeem. Zelfs de toepassing van de buitenspelval blijft nog mogelijk.

Waar in de 4-3-3 het onderscheid tussen de verschillende lijnen nog duidelijk merkbaar blijft, vorvagen in de 4-4-2 de huidige trappen méér en méér en vloeien de lijnen in elkaar : door een organisatorische aanpassing van de ploeg in haar geheel aan de moderne vereisten van het huidige voetbal, verwondert het ons niet meer dat een achterspeler een doelpunt aantekent, of dat een puntspeler op de doellijn een laatste dekkingsmaneuver uitvoert achter zijn eigen doelverdediger, om een "gemaakt" doelpunt te komen redden.

ALLE spelers stappen het veld op met dezelfde, welomlijnde, technische en tactische opdrachten :

- a) in balbezit : aanvallen als het kan (of .. als men wil)
- b) in balverlies : verdedigen omdat het moet !

A. In balbezit

Bezieling van de aanval volgens de principes van de geweigerde stroken :

1. Gebruik van de vrije zone door het oprukken van een middenveldspeler of een achterspeler (gebruik van de kruispas)

Omdat de eenzame aanvallers in de groep liggen van de verdediging, moeten de gevaarlijkste aanvallers wel komen van achteruit !

a. Ontleding van het spel van de vleugelback.

Vroeger : de bal bemachtigen en ontzetten = kamp zuiveren

N.B. De bal wordt meestal veroverd door hem te onderscheppen. Een beetje later : Paverick - Van Brandt = voorlopers van de opbouwende vleugelback : reeds zin voor opbouwende pas.

Later : Bal bemachtigen ofwel individueel, of collectief, opbouwende pas geven en blijven.

Nu : Bal bemachtigen - basispas geven + effectieve inschakeling in opbouw en aanvalswerk, met zelfs afwerking.

- bv. - Fachetti
- Backs van Celtic (winningdoelpunt Europabeker : Inter Milaan - Celtic)

Of van specifiek werk :

- tackling
- koppen naar
- traptetechniek

polyvalent werk :

- tackling
- kopspel
- traptetechniek (pas geven)
- panoramische visie met bal
zonder bal
- snelheid van uitvoering
- dribbling
- één-twee
- doelschot

b. Toepassing van de oprukkende half of achterspeler.

In 't begin : de speler uit het middenveld die teruggetrokken voorspeler was, komt terug in zijn vroegere zone.

Later : vorming van specifieke middenveldspelers voor de verbinding verdediging - aanval.

Snel oprukken van vleugelbacks (meestal oude voorspelers) en overname van de backplaats door middenveldspelers.

Nu : onverwacht oprukken in de verlaten zone.

- steeds van achter de bal
- in een strook die vooraf bezet was
- met gebruik van de kruispas

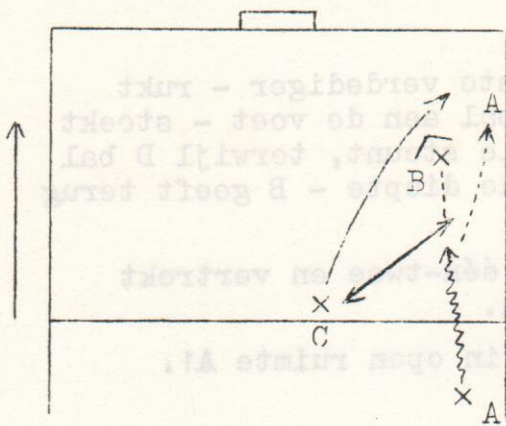
De bewegingen zijn gekend en het element verrassing is bijgevolg verdwenen. Vandaar de geboorte van een nieuwe vorm van oprukkende achterspeler :

- een middenveldspeler duikt plots op in een centrale geweigerde strook
- een centrale verdediger rukt op, bal aan de voet, en zoekt steun op één van zijn medespelers om een diepe 1/2 uit te voeren.

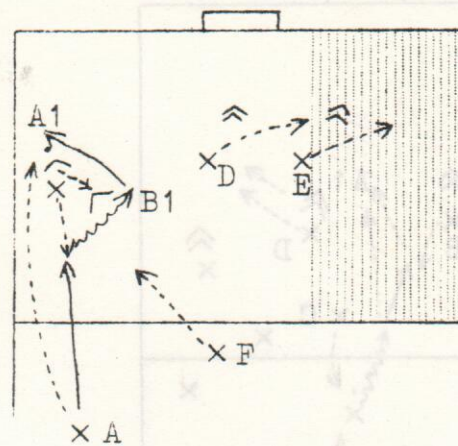
2. Gebruik van de bezette zone door een oprukkende middenveldspeler of achterspeler.

Voorbeelden :

1) Oprukken van vleugelback.

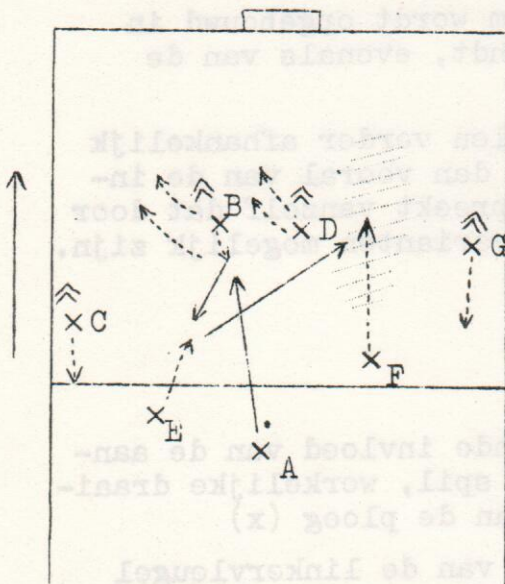

Back A in balbezit - Puntspeler B komt bal vragen - ankert tegenstrever. Overname AB-B geeft aan middenveldspeler C en blijft. A vertrekt - krijgt pas van C in diepte A1

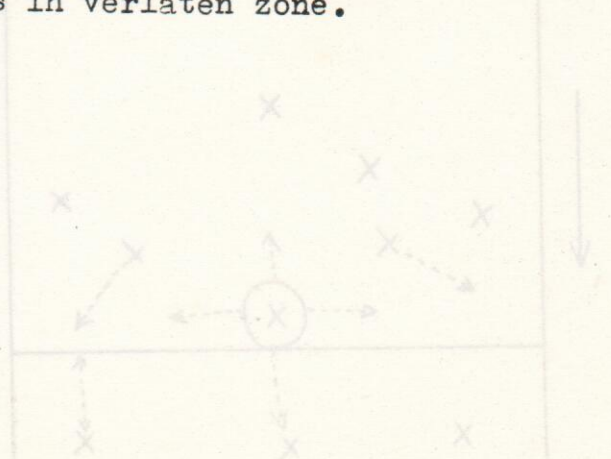
Back A in balbezit - B haakt los - pas AB - B wijkt uit naar midden, terwijl D en E bal vragen in ruimte - middenveldspeler F komt in steun - B geeft tegenvoetse pas in vrijgemaakte ruimte - Timing A !

2) Oprukken van middensspeler.

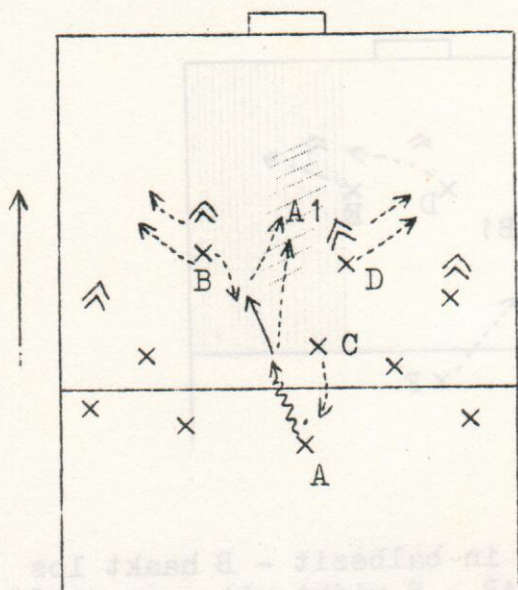

A : Centrale middenveldspeler in balbezit.
C en G ankeren rechtstreekse tegenstrever.
A pas op puntspeler B, die achterwaarts geeft aan steunende E en één-twee vraagt in de rug van vleugelback - D in dezelfde mening gaat hem reeds steunen - 2 centrale verdedigers dekken af.

F spurt in diepte en krijgt dieptepas in verlaten zone.

3) Oprukken van centrale verdediger.

A : middenste verdediger - rukt op met de bal aan de voet - steekt pas op B die steunt, terwijl D bal vraagt in de diepte - B geeft terug aan A.

B verwacht één-twee en vertrekt naar buiten.

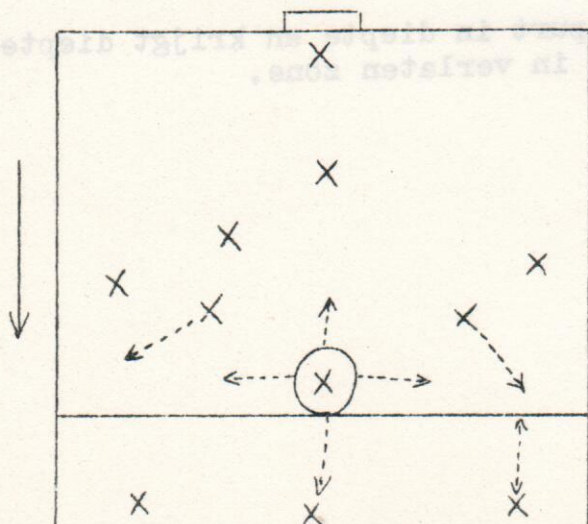
A ontvangt in open ruimte A1.

Uit de gegeven voorbeelden blijkt dat de bezieling van de verschillende aangehaalde opstellingen in 4-3-3 en in 4-4-2 een uiting zal zijn van de eigen aard van de trainer, gesproken uit zijn persoonlijke opvattingen.

Het blijft echter een feit dat het systeem wordt opgebouwd in functie van de zone waar de bal zich bevindt, evenals van de ploeg die in het bezit is van de bal.

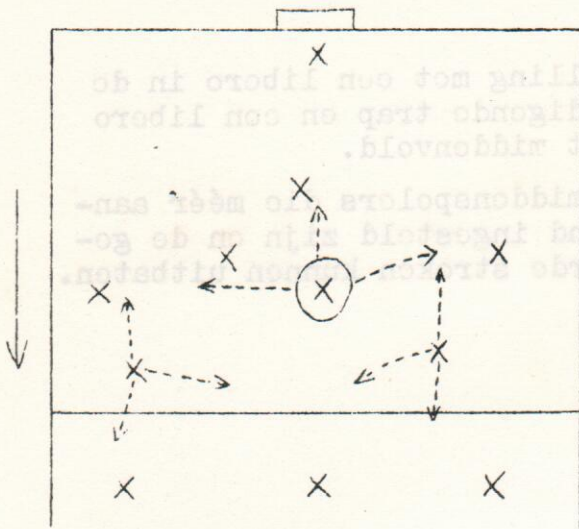
De aanvalsmogelijkheden van een ploeg zullen verder afhankelijk zijn van de volledige terreinbezetting en dan vooral van de ingenomen posities in het middenveld. Het spreekt vanzelf dat door de massieve bevolking hiervan, een roeks varianten mogelijk zijn.

Voorbeelden uit de praktijk.

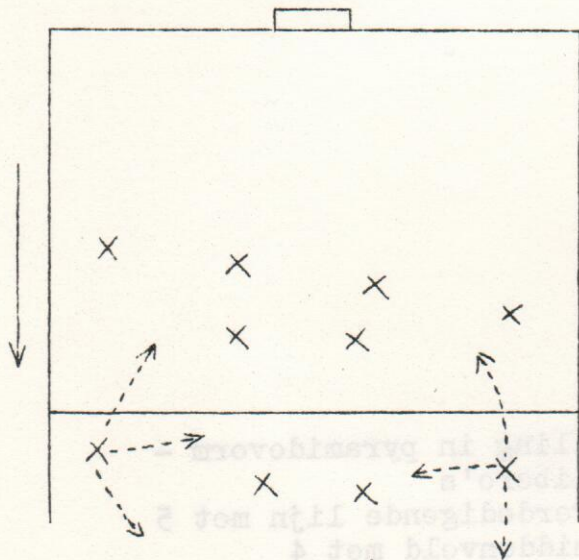

Overwegende invloed van de aanvallende spil, werkelijke draai-schijf van de ploeg (x)

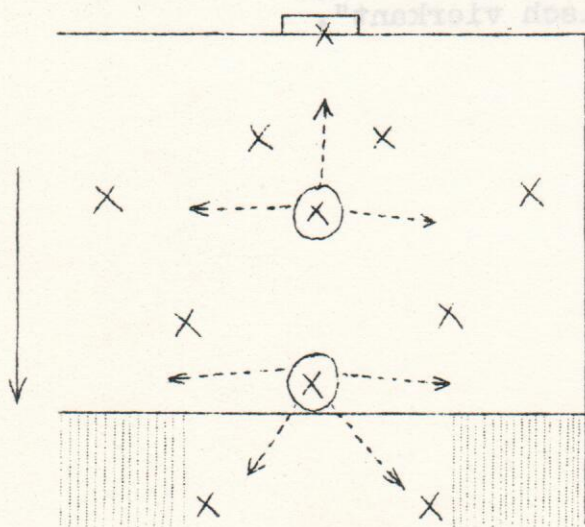
Loshaken van de linkervleugel om de geweigerde strook te creëren of om in steun te komen van de opbouwer (spil).

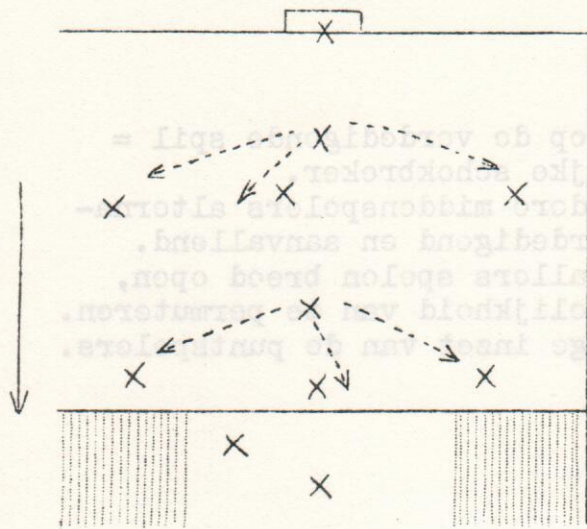
Accent op de verdedigende spil = werkelijke schokbreker. Twee andere middenspelers alternatief verdedigend en aanvallend. De aanvallers spelen breed open, noodzakelijkheid van te permuteren. Volledige inzet van de puntspelers.

Achterste 4 in schuine lijn. Alternatief of gelijktijdig losmaken of in de diepte gaan van de vleugels. In balverlies vormen zij een soort eerste verdedigingslijn in het middenveld.

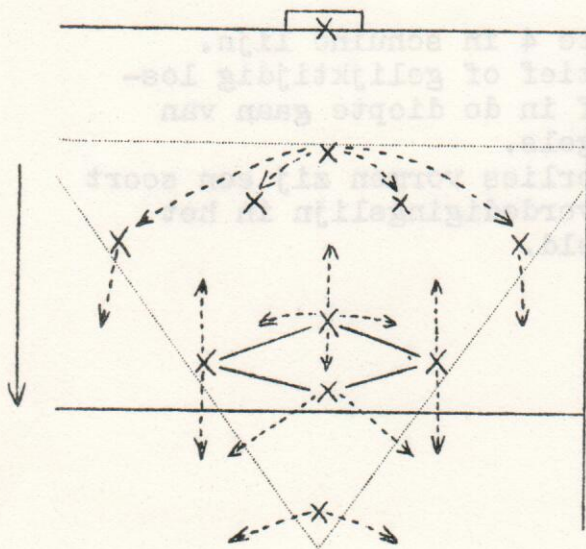
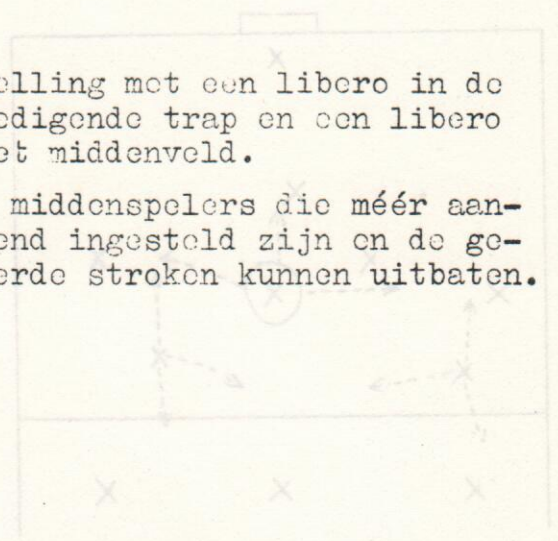

Twee spellen in de lengteas van het veld : de ene als schokbreker - de andere als offensieve draaischijf. Maximaal gebruik van de geweigerde stroken.

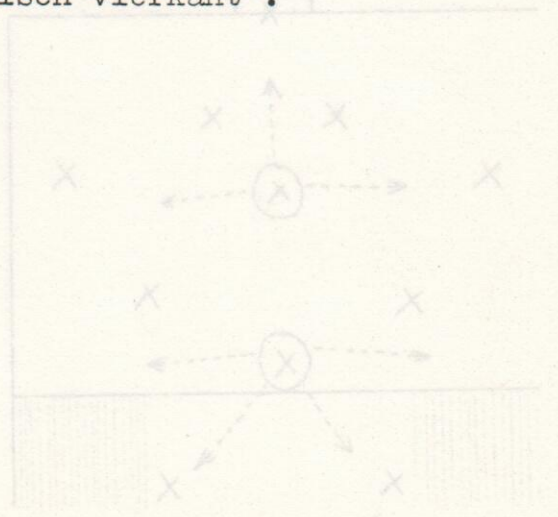
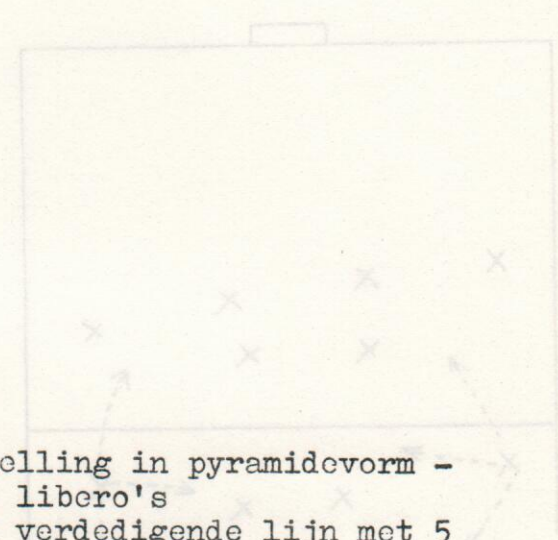
Opstelling met een libero in de verdedigende trap en een libero in het middenveld.

Drie middenspelers die méér aanvallend ingesteld zijn en de geweigerde stroken kunnen uitbaten.

Opstelling in pyramidevorm -
 twee libero's
 - in verdedigende lijn met 5
 - in middenveld met 4

Let op de "magische ruit" in het middenveld en de mogelijke kanteling tot "magisch vierkant".

Maximaal gebruik van de geweigerde stroken.
 twee spijlen in de lengte van het veld : de ene als schockbreker - de andere als offensieve draaischijf

Het spreekt vanzelf dat deze getoonde opstellingen geanimeerd worden volgens de persoonlijke opvattingen van de trainer samen met het tactisch en strategisch inzicht van de spelers.

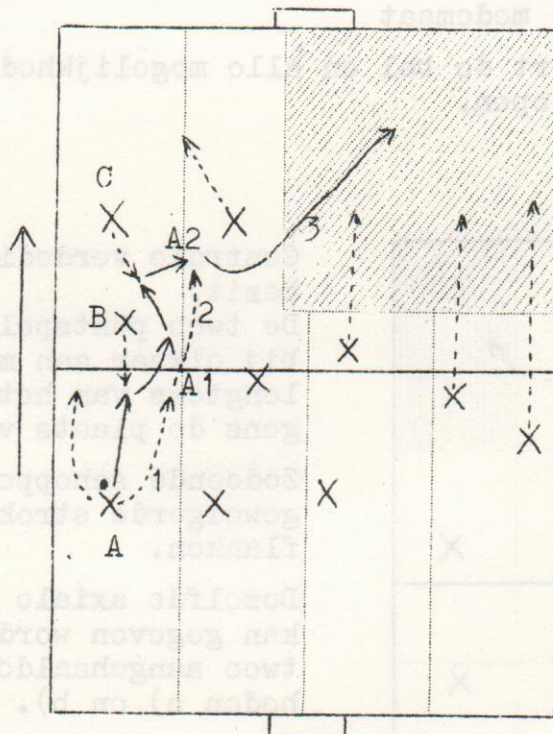
Indien men echter wil beweren een spelsysteem te bezitten, blijft het noodzakelijk enkele automatismen te scheppen, gebaseerd op typebewegingen of basisprincipes.

Zoniet verdrinkt men in de improvisatie (of geknoci?) van de spelers die een soort embryonaal voetbal opdissen.

Onnodig te zeggen dat het aantal mogelijkheden voor de vorming van collectieve automatismen niet te tellen is.

Voorbeeld van basisprincipe :

I)

- 1) Naargelang de vleugelback die in het bezit is van de bal, verplaatsen de twee puntspellers zich lateraal naar de evolutiezone van de bal. Daardoor scheppen ze een brede geweigerde strook langs de andere zijde.
- 2) Basispas in de lengteas van het spel op de middenspeler die zich komt aanbieden. Back A volgt de bal en steunt hetzij links, hetzij rechts.

Twee mogelijkheden blijven open :

- a) de tegenstrever volgt de zich aanbiedende B, deze devieert naar A.
- b) de tegenstrever volgt niet. B kan de bal controleren en zich omdraaien.

In beide gevallen kan de procedure voortgezet worden :

•ofwel: A heeft terug de bal in A 1 - speelt hem op een puntspeler en steunt opnieuw

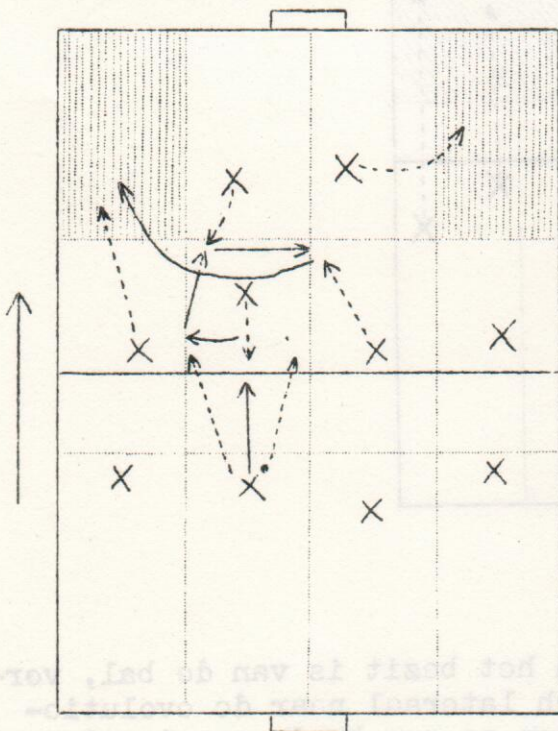
•ofwel: B blijft in balbezit, speelt hem op een puntspeler en steunt.

Voor puntspeler C blijven dezelfde twee mogelijkheden, ofwel a ofwel b.

In geval a) - devieert hij naar de in steun gekomen speler, die onmiddellijk kruist in vrije zone, voor een inkomende medemaat

In geval b) - controleert de bal en alle mogelijkheden blijven voor hem open.

2.

Centrale verdediger in balbezit.

De twee puntspelers sluiten bij elkaar aan maar in de lengteas van het veld, volgens de plaats van de bal.

Zodoende schoppen ze twee geweigerde stroken op de flanken.

Dezelfde axiale basispas kan gegeven worden met de twee aangehaalde mogelijkheden a) en b).

Het spreekt vanzelf dat in ieder geval de onderlinge dekking (zelfs in balbezit) absoluut noodzakelijk is.

Het is niet nodig erop te wijzen dat, vertrekkende van de basispas, vele andere oplossingen mogelijk zijn.

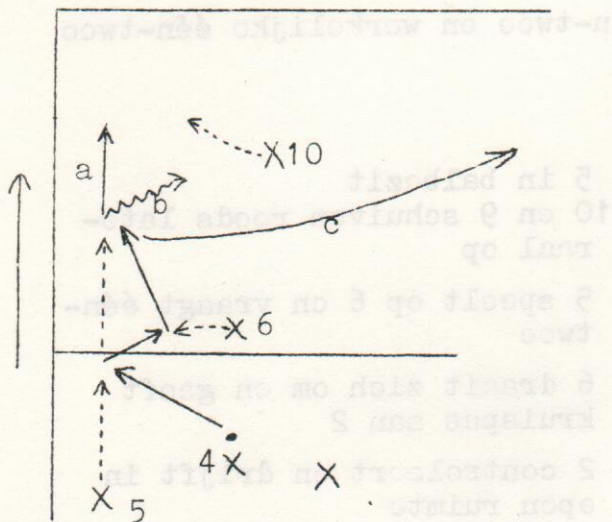
Steeds echter zal het verrassend element van uit de achterste of de middenlijn dienen te komen, in functie van de evolutie van de bal en de laterale verplaatsingen van de puntspelers.

Feit is het dat de massieve concentratie van spelers zich onbetwistbaar voordoet in de lengteas van het veld om het doelgevaar te bezweren.

Het is bijgevolg van belang te trachten deze versperringen te omzeilen.

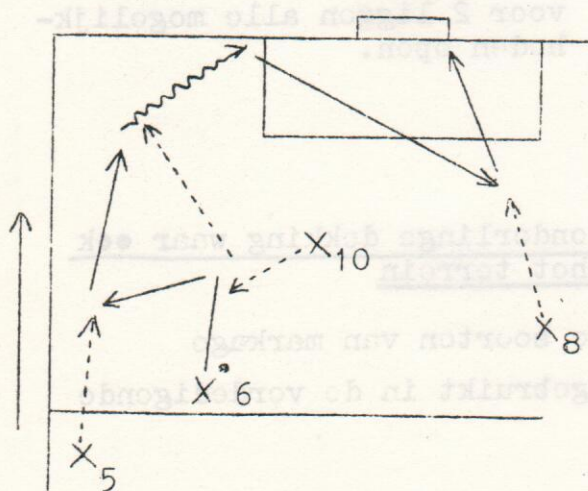
Vandaar : De herwaardering van de zijstroken op het veld en het nieuwe succes van de één-twee in deze zones.

Voorbeelden

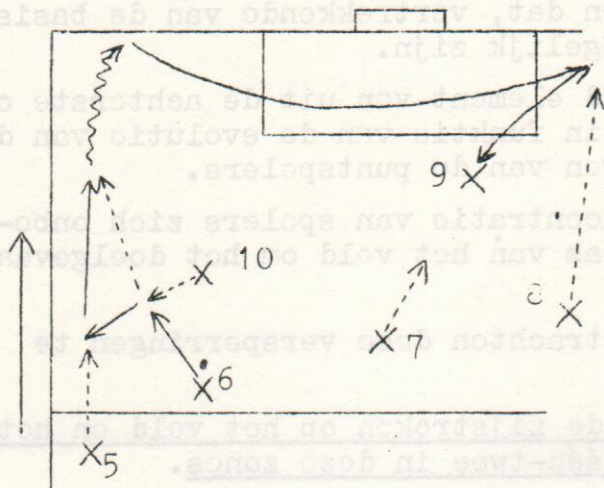
1) Opbouwende één-twee vanuit de verdediging :

- 4 in balbezit
- 5 steunt en ontvangt de bal
- 6 presenteert zich
- 5 speelt op 6 en ontvangt terug
- 10 vraagt langs de zijlijn
- 5 heeft alle mogelijkheden
  - a) dieptepas naar 10
  - b) bal houden en naar binnen zwenken
  - c) kruispas in rechtse geweigerde strook, voor oprukkende midden of achterspeler.

2) Voorbereidende één-twee langs de flank : 1ste mogelijkheid

- 6 in balbezit
- 10 komt in steun-ontvangt de bal
- 5 anticipeerde in het spel
- 10 speelt op 5 en vraagt diepte
- 10 drijft tot tegen de doellijn en geeft pas sterk achteruit voor 8 die inloopt en afwerkt.

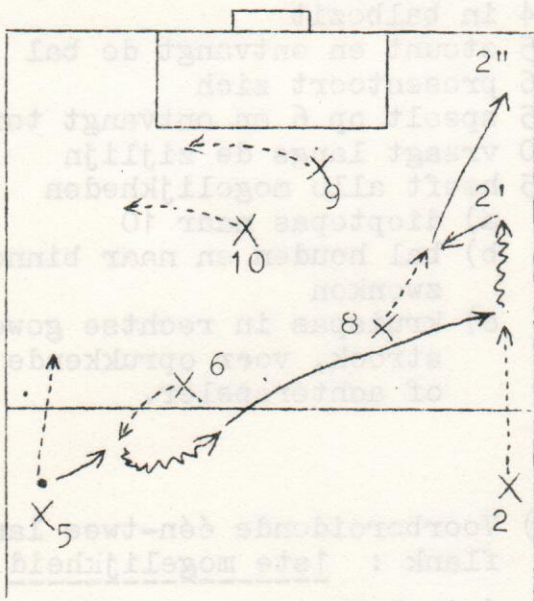
2de mogelijkheid

10 drijft langs de zijlijn - geeft pas voorbij de 2de paal (en lichtjes achteruit)

8 heeft reeds geanticipeerd en ontvangt over gans de verdediging

8 achteruit in bereik van 9 of zelfs van 7, die besluit.

3) Voorbereidende actie met valse één-twee en werkelijke één-twee in de tegengestelde strook.

5 in balbezit

10 en 9 schuiven reeds lateraal op

5 speelt op 6 en vraagt één-twee

6 draait zich om en geeft kruispas aan 2

2 controleert en drijft in open ruimte

8 steunt - vóór tegenstrevor - één-twee met 2

voor 2 liggen alle mogelijkheden open.

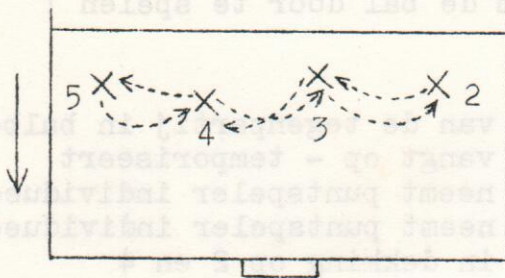
B. In balverlies

Spelen zonder bal : de onderlinge dekking waar ook op het terrein

1. Individueel : zie de verschillende soorten van markage
2. Al deze aangemaakte vormen worden gebruikt in de verdedigende trap.

Door de ontwikkeling van het voetbalspel wordt méér en méér de leuze gchuldigd : Iedereen verdedigt, iedereen valt aan (Constance van het voetbal).

Vroeger werd de onderlinge dekking in verdediging toegepast. In de opstelling in schuine lijn mag men als algemene regel nemen :

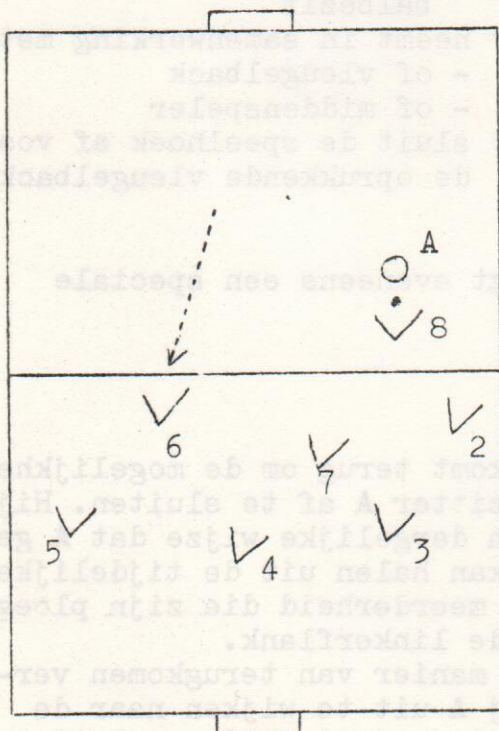

- 2 dekt 3 - bij uitzondering 4
- 3 dekt 2 en 4 - bij uitzondering 5
- 4 dekt 3 en 5 - bij uitzondering 2
- 5 dekt 4 - bij uitzondering 3

Hoe de onderlinge dekking in verdediging verloopt hangt natuurlijk af van de richtlijnen van de trainer.

Het is echter een feit dat "elkaar dekken" in verdediging niet meer voldoende is !

Men begon dezelfde principes toe te passen in het middenveld, reeds in 4-2-4, maar vooral in 4-3-3 en in 4-4-2.

Speler A van de tegenpartij in balbezit - 8 valt aan, echter niet vooraleer hij weet gedekt te zijn door 7 en door 2, die op hun beurt gecoverd worden door 3 en 4.

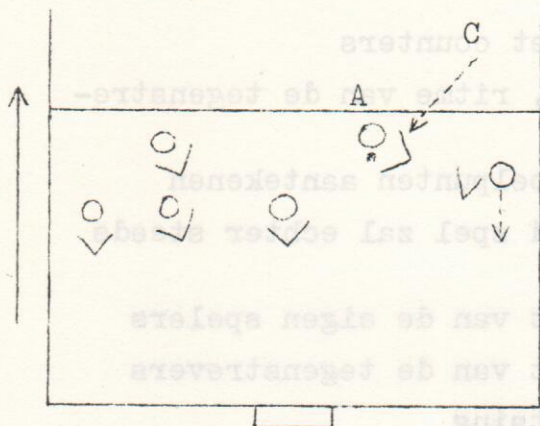
6 is reeds teruggekomen om een verdedigende stelling in te nemen en eventueel 7 te kunnen dekken wanneer die de tegenstrevener A opvangt die 8 verslagen heeft.

Het terugplooiën van 6 is van kapitaal belang vermits gans het verdedigend mechanisme afhankelijk is van zijn houding.

In 4-3-3

Voorbeeld 2

Hier handelt C juist in tegenovergestelde zin, en duwt balbezitter A naar de binnenzijde van het veld, waar alle tegenstrevers gedekt zijn.

Door zijn lichaamshoek verhindert hij A de mogelijkheid te zien en de schuine dieptepas uit te voeren naar zijn medespeler die vertrokken is in de diepte.

Het spreekt vanzelf dat de onderlinge dekking eveneens in balbezit bestaat of minstens wordt voorbereid : bij een oprukken van een achterspeler of een middenspeler in de aanvalslinie bv., zal in een goed georganiseerd geheel, zijn plaats worden ingenomen door het inschuiven van andere pionnen.

De onderlinge dekking met de doelverdediger.

Gewoonlijk zegt men dat de doelverdediger de laatste man is van de ploeg. Dat is ontegensprekelijk voorbijgestreefd door de huidige spelopvattingen. (zie "Doelverdediger" en "Strategie")

Bij spelfasen in beweging is het vooral bij een ver uitlopen van de doelverdediger dat zijn dekking moet verzekerd zijn.

In ieder geval is een volmaakte coördinatie en synchronisatie tussen de keeper en zijn achterspelers noodzakelijk, want indien de keeper zeer dikwijls de rol speelt van laatste dekker en zelfs van laatste hinderpaal, dan moet hij op zijn beurt bij tal van spelmomenten gedekt worden door zijn medemaats.

We moeten zelfs zeggen dat het geen "toeval" mag heten, wanneer een verdediger "redt" op de doellijn en zijn kamp ontzet. In de meeste gevallen is dat de apotheose van een volmaakte synchronisatie in de onderlinge dekking van de ploeg.

C. Overschakeling.

=====

Uit deze ontleding blijkt dat, méér dan ooit, het cruciale ogenblik van het voetbalspel gelegen is in de snelheid van overschakeling van verdedigende bewegingen naar aanvallende bewegingen (of omgekeerd) :

- om de ontstane open ruimten uit te baten
- om de tegenstrevers niet toe te laten tijdig terug te komen om de spelhoeken af te sluiten
- om een plaatselijke numerieke meerderheid te verwerven, die langs de andere flank kan uitgebaat worden (zie kruispas)
- om door een persoonlijke actie (verandering van ritme, bal aan de voet) de eerste verdedigingsgordel te doorbreken. (zie les "doorbreken" en penetratievermogen)

Die snelheid van overschakeling zal echter afhankelijk zijn van het doel dat men beoogt :

- 1° verdedigende speelwijze, met counters
- 2° bal in eigen rangen houden, ritme van de tegenstrever breken
- 3° aanvallende speelwijze : doelpunten aantekenen

De verhouding aanvallend spel - verdedigend spel zal echter steeds functie zijn van :

- 1° de kwaliteiten en de kracht van de eigen spelers
- 2° de kwaliteiten en de kracht van de tegenstrevers
- 3° thuis spelen of op verplaatsing
- 4° de weers- en terreingesteltenis
- 5° de stand op de ranglijst

D. Besluit.

=====

De verplichting voor iedere speler zijn dubbele rol te vervullen (aanvallend - verdedigend en vice-versa) eist van hem enorme inspanningen en concentratie gedurende 90'.

Werkkracht (fighting spirit), bereidheid tot helpen, onderlinge samenwerking, een voorbeeldige ploeggeest en technische en tactische veelzijdigheid zijn de noodzakelijke vereisten om tot dergelijke ploegorganisatie te komen.

*

*

*

5. Overschakeling.

Uit deze ontleding blijkt dat, w6er dan ooit, het cruciale ogenblik van het voetbalspel gelegen is in de snelheid van overschakeling van verdedigende bewegingen naar aanvallende bewegingen (of omge-

- om de ontstane open ruimten uit te baten
- om de tegenstrevers niet toe te laten tijdig terug te komen om de spelhoeken af te sluiten
- om een plaatselijke numerieke meerderheid te verwerven
- die langs de andere flank kan uitgebaat worden (zie kruispas)
- om door een persoonlijke actie (verandering van ritme, bal aan de voet) de eerste verdedigingsgordel te doorbreken.
- (zie les "doorbreken" en perstrategie)

De 5 - 5

1. Vergelijk de verschillende manieren van terreinbezetting in
  - a. klassiek of orthodox
  - b. Engels 3de backspel
  - c. continentale W-M
  - d. van 4-2-4 over 4-3-3 naar 4-4-2
of van 2-3-5 naar 5-3-2
2. Teruggaan naar de bezetting van 5 zones zonder rekening te houden met het aantal trappen.
3. In 5 - 5 slechts twee trappen
  - geen middenveld
  - de spelers hebben een basis van vertrek - een thuishaven in hun geest behoren ze tot - aanvallers
- verdedigers
4. Bezieling : In principe trachten steeds de 5 stroken te bezetten in functie van
  - a. de aanval
  - b. de verdediging
  - c. de positie van de bal op het terrein (balbezit)
  - d. de positie van de tegenstrevers (balverlies)
  - e. geen vaste gebondenheid van spelers aan een bepaalde plaats (zie veelzijdigheid)

Dat vereist :

1. Intellectuele kwaliteiten (zien-oordelen)
  2. Morele kwaliteiten : solidariteit - samenhorigheid - kameraadschap - toewijding - wilskracht ..
  3. Technische en tactische kwaliteiten - met bal
- zonder bal
  4. Fysische kwaliteiten : weerstand - uithoudingsvermogen - beweeglijkheid - ritmeverandering ...
5. Voordelen : Rationele terreinbezetting, numerieke meerderheid, collectief voetbal. Alle systemen zijn mogelijk, hetzij aanvallend gericht hetzij verdedigend.

De verdedigers : - nemen steeds weer hun plaats in
*****
- demarkeren zich - spelen vrij in steun
- spelen in eigen strook : zekerheid en scheppen van automatismen
- scheppen beweging door vertrek van basis=element verrassing !

- De aanvallers : - zijn de eerste verdedigers : laten de
***** tegenstrevende verdediger niet oprukken
- hebben de wil om eerste verbindingsman te zijn
  - zijn solidair om afwisselend in de diepte te gaan
  - maken plaatsverwisselingen mogelijk
  - nemen elkaars rol over

6. Nadelen : Het is noodzakelijk over spelers te beschikken die het begrijpen en willen spelen.

Wanneer één radertje ontbreekt : gedoemd tot failliet!

Basisvereiste = veelzijdige spelers hebben, hoogstens enkele specialisten, die met bijzonder werk worden belast :

- Voorbeeld
- een goede puntspeler
  - een snelle vleugelspeler
  - een uitstekend middenhalf
- enz.....

*

*

N.B.

Verschillende varianten van deze basisopstellingen kunnen op punt gesteld worden. De scheppende inspiratie van de trainer is hier van doorslaggevende aard.

Het is vooral van belang rekening te houden met de kwaliteiten en gebreken van de eigen spelers, evenals met de sterke en zwakke punten bij de tegenstander.

(Zie bv. gemengde markage - strikt individueel op 1 speler ...)

Voor wat betreft de bezieling en het mechanisme van de verschillende opstellingen, zijn de meest voorkomende situaties :

- 1) Uitschakeling van een back door een vleugelspeler.
- 2) Doorbraak van een middenste puntaanvaller.
- 3) Oprukken van een tegenstrevende verdediger :
  - Individueel, bal aan de voet.
  - Collectief : steunend op een middenspeler of een aanvaller.
- 4) Oprukken van een tegenstrevende halfspeler :
  - Individueel, bal aan de voet.
  - Collectief : steunend op een aanvaller.

Op te merken valt dat het probleem van de rationele terreinbezetting blijft bestaan : een initiatief dat vandaag wordt genomen en succesvol blijkt te zijn, kan men morgen soms reeds opbergen in de archieven.

De opeenvolgende verschillende wijzigingen, aangebracht aan de versterkte verdedigingen met "5" laten ontegensprekelijk achter de horizon vooruitstrevende ideeën vermoeden, waarvan de basiskarakteristieken aanwijzen dat de volgende stap in de spelevolutie in het middenveld zal liggen.

DE WEG TERUG ?

De grote concentratie van spelers in de achterste lijn en de overbevolking van het middenveld had vanzelfsprekend een verminderde aanvalskracht voor gevolg.

Eén of hoogstens twee aanvallers werden geneutraliseerd door 4 of 5 verdedigers.

Langzamerhand kwam men tot de overtuiging dat een dergelijke numerieke meerderheid in verdediging overbodig werd.

In plaats van de achterste trap te versterken, ging men veeleer een dichtere bezetting van het middenveld nastreven :

4 - 4 - 2 als terreinbezetting wordt algemeen !

Tegenover de twee aanvalsspitsen van de tegenpartij - die zich bewegen over gans de breedte van het veld - wordt teruggegrepen naar de individuele mandekking, terwijl de "libero" uit de verdediging met 5 behouden blijft.

Men keert bijgevolg terug naar de verdediging met 4, waarvan één optreedt als vrije verdediger.

Vooruitstrevende ploegen gaan echter nog een stap verder : wanneer de tegenpartij slechts met 2 spitsen opereert, zal hun achterste trap slechts uit 3 spelers bestaan : 2 die de integrale mandekking toepassen + de libero. De vierde man schuift op naar het middenveld om daar zijn rechtstreekse tegenstrever op te zoeken.

Immers, de ontbrekende aanvalskracht moet aangevuld worden door oprukkende spelers uit het middenveld of uit de achterste lijn. Het wordt bijgevolg bijna vanzelfsprekend dat, om deze spelers onder controle te houden, hierop eveneens de individuele mandekking wordt toegepast.

Lijnen vloeien in elkaar, plaatsen in het elftal vervagen méér en méér. **ALLE** spelers moeten kunnen aanvallen, maar ook kunnen verdedigen. Veelzijdigheid in de functie wordt geëist !

Staan we in de evolutie van de cijferdans op het keerpunt van ..... de weg terug ??

BROOSHEID VAN ELK SYSTEEM.

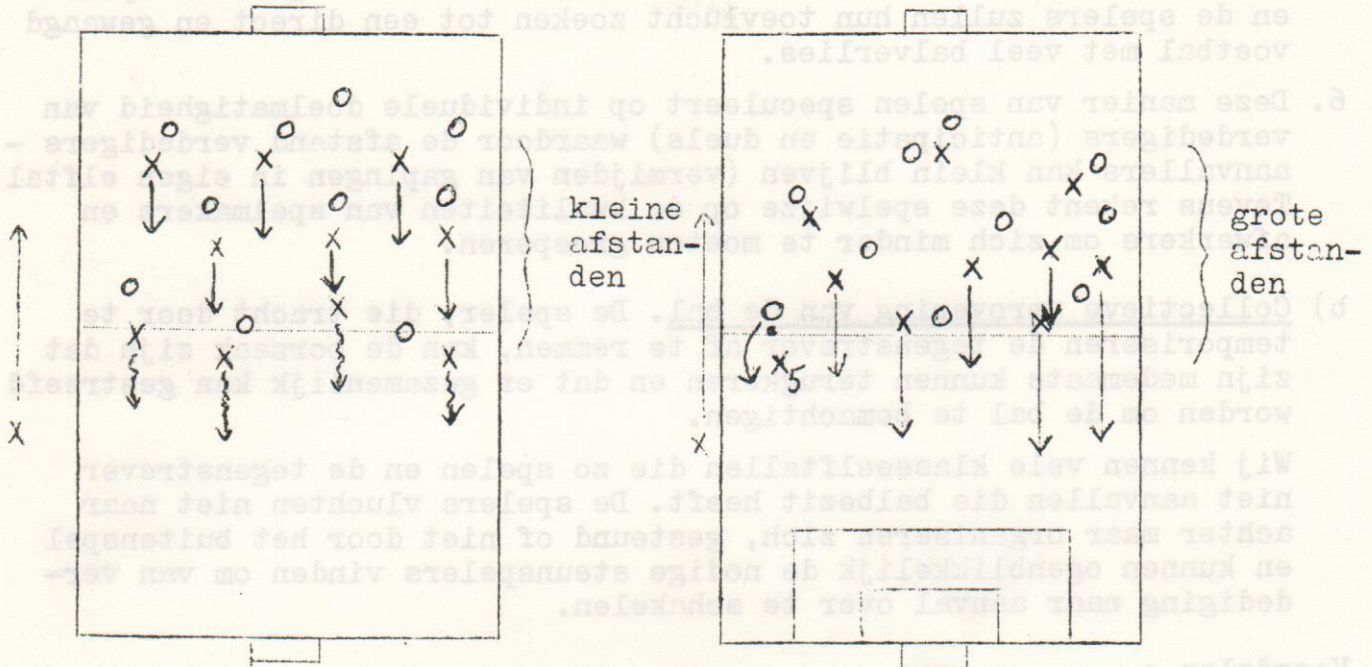
Elk systeem heeft zijn voordelen, maar ook zijn nadelen. Wij zeggen gelukkig maar want de techniekers-tactici zullen steeds wachten de nadelen van het systeem van de tegenstander uit te baten om een wedstrijd te winnen.

1. Overzicht van de systemen met voor- en nadelen.

SPELSYSTEEM	VOORDELEN	NADELEN
DERDE BACK	"slinger"dekking van de uitgeschakelde verdediger	de niet spelende vleugel is minder bewaakt (1 tegen 2)
INTEGRALE INDIVIDUELE MARKAGE	strengere individuele markage van al de aanvallers van de tegenpartij iedere verdediger heeft een welomlijnde opdracht	a) de numerieke meerderheid van de verdedigers kan onmogelijk tot stand gebracht worden op de brandpunten (iedereen 1 tegen 1) b) de tourbillon (het wervelen) van de aanvallers verwekt verwarring en een technisch onbehagen bij de verdedigers c) het dekken van de achterste lijn is denkbeeldig
INDIVIDUELE MARKAGE IN EEN ZONE	aan de verdedigers verwarring en technisch onbehagen besparen	a) de afbakening van elke zone is niet strak en aan hun grenzen kan, op beperkte schaal, verwarring ontstaan door de tourbillon. b) als de aanvalslijn van de tegenstrever zich opstelt in "inspringende diagonaal" is de dekking door de niet-betrokken achterspeler onmogelijk (de verdediging wordt teruggebracht tot de individuele markage)
ZONEVERDEDIGING IN LIJN, GESTEUND OP BUITENSPEL (met maximale terugdrijving)	bezorgt aan de verdedigers een reglementaire dekking (met XI) en schept de ongunstigste voorwaarden voor het ontwikkelen van de aanval van de tegenpartij (maximale samen-trekking van de verdedigers op een beperkte oppervlakte voor lijn)	- moeilijkheden voor de in actie zijnde spelers om voortdurend over het buitenspel te oordelen - bijzondere aard van het spel van de doelverdediger (anticipaties ver van het doel)

SPELSYSTEEM	VOORDELEN	NADELEN
<p>ZONEVERDEDIGING IN LIJN, GESTEUND OP HET BUITENSPEL MET WIJKEN AL REMMEND</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brengt onmiddellijk en gelijktijdig de verdedigende voorwaarden tot stand van de gezamenlijke recuperatie van de bal door de verdedigers (numerieke meerderheid) van opgebouwde tegenaanvallen van de tegenstrever - vlugge omschakeling verdediging naar aanval - ontmoedigt de aanvallers die dikwijls in buitenspel lopen 	<ul style="list-style-type: none"> - moeilijkheden om in lijn te blijven - verkeerd beoordelen door eigen verdedigers van het buitenspel plaatsen - geconcentreerde aanvallers of aanvallers uit de 2de en zelfs 3de lijn die tijdig voorbij de lijn lopen - ontbreken van een organisator in de verdediging
<p>VERDEDIGING MET LIBERO</p>	<ul style="list-style-type: none"> - de tegenstrevende aanvallers zijn gemarkeerd - verdedigers worden in de rug gedekt door libero - minder verstandige verdedigers kunnen hun opdracht aan 	<ul style="list-style-type: none"> - een der trappen aanval (meestal) of middenveld heeft een speler minder - opbouwen van aanval - afstanden tussen spelers zijn groot (fysieke inspanningen vereist).
<p>VERDEDIGING MET LIBERO SOEPEL TOEGEPAST</p>	<ul style="list-style-type: none"> - meer aandacht aan offensieve bedoelingen (steun spitsspelers) - iedereen kan aanvaller worden - men kan occasioneel lijnverdediging toepassen - collectiever ploegspel 	<ul style="list-style-type: none"> - taken niet steeds gepast overgenomen - geen economisch voetbal
<p>VEELZIJDIGHEID MET OCCASIONELE STEUN OP BUITENSPEL ?</p>		

2. Vluchten of opvangen

opvangen
kleine afstanden
tussen de ver-
schillende trappen

vluchten
grote afstanden
tussen de verschil-
lende trappen

Wijze van optreden van bijna alle spelers.

- a) Individuele verovering van de bal. De speler, die tracht de bal man tegen man te bemachtigen, kan oorzaak zijn, als hij uitgeschakeld wordt, van een algemene vlucht van het elftal.

Wij kennen nog verschillende elftallen die op deze wijze spelen en zich trachten te organiseren aan het strafschopgebied.

Wanneer een verdediger uitgeschakeld wordt, volgt een massale overhaaste terugkeer omdat men vreest in numerieke minderheid te komen op bepaalde stroken van het veld.

Nadelen :

1. Tegenstrevende aanvallers krijgen belangrijke ruimten om in te bewegen en de bal te spelen.
2. De verdediging wordt onmiddellijk afgesneden van haar aanvalslijn.
3. De af te leggen terugweg voor het tegenoffensief is zeer groot (afgelegde weg, duur)
4. Dikwijls moet de balbezitter de bal dragen om een steunspeler te vinden.

Verdediging of verovering

5. Zeer uitputtend en niet vol te houden gedurende een ganse competitie en de spelers zullen hun toevlucht zoeken tot een direct en gewaagd voetbal met veel balverlies.
  6. Deze manier van spelen speculeert op individuele doelmatigheid van verdedigers (anticipatie en duels) waardoor de afstand verdedigers - aanvallers kan klein blijven (vermijden van gapingen in eigen elftal). Tevens rekent deze spelwijze op de kwaliteiten van spelmakers en afwerkers om zich minder te moeten groeperen.
- b) Collectieve verovering van de bal. De speler, die tracht door te temporiseren de tegenstrever af te remmen, kan de oorzaak zijn dat zijn medemaats kunnen terugkeren en dat er gezamenlijk kan gestreefd worden om de bal te bemachtigen.

Wij kennen vele klasseelftallen die zo spelen en de tegenstrever niet aanvallen die balbezit heeft. De spelers vluchten niet naar achter maar organiseren zich, gesteund of niet door het buitenspel en kunnen ogenblikkelijk de nodige steunspelers vinden om van verdediging naar aanval over te schakelen.

Voordelen :

1. Remming van de offensieve vooruitgang van de tegenstrever door het onmiddellijk duel te weigeren.
  2. Schept de gunstige collectieve voorwaarden (dekking, hergroepering) om de bal te veroveren.
  3. Ontwikkeling van de collectieve tegenaanval op gemakkelijke wijze (steunpunten).
  4. Verdediging blijft in contact met haar aanval.
  5. Het axiale gaan en komen van de spelers is minder belangrijk.
  6. Zonder de individuele kwaliteiten van elke speler te verwaarlozen is de spelopvatting toch meer gesteund op de collectiviteit van het elftal.
  7. De verdediging wijkt rustig en behoudt voortdurend de controle van de toestand die zich vóór haar ontwikkelt in tegenstelling met de verdediging in het directe voetbal die verplicht is tot massale vlucht en de bal niet kan zien.
- c) Bij de behandeling van deze totaal verschillende manieren om terug tot balbezit te komen kan men besluiten dat de tweede wijze de meeste voordelen biedt, vooral bij technisch sterke spelers.

Wanneer we nochtans tegenover minder goede technische spelers staan kan de individuele verovering van de bal voordelen bieden. Dit principe wordt trouwens ook toegepast in pressing-voetbal.

Bemerkingen.

1. Het overwicht in het middenveld blijft steeds zeer belangrijk.

2. Het terugkomen na een aanval van de aanvallers om hun verdedigende functie te vervullen en tevens aanspeelbaar te zijn bij de opbouw van een tegenaanval is een automatisme waarop steeds moet worden en geoefend worden. De aanvallers worden ook te gemakkelijk buitenspel geplaatst wanneer de tegenstrevende verdedigers plots aansluiten als ze balbezit hebben. De mentale ingesteldheid moet zijn : achter de bal komen.

Het is eveneens mogelijk dat bepaalde aanvallers geen verdedigende taak opgelegd krijgen en een zogenaamde vrije rol toebedeeld krijgen.

3. Het is uitermate belangrijk collectief uit de verdediging te komen om het balbezit te behouden en de tegenaanval doelmatig op te zetten. Niet blind wegtrappen.

Het overschakelen van de verdediging naar de aanval moet zo vlug mogelijk gebeuren maar zonder balverlies. De progressie kan soms traag schijnen. Deze opmerking bevat een deeltje direct voetbal.

4. Opdrachten kunnen gegeven worden om vooral in de rug te spelen van bepaalde spelmakers, zonder verdedigende taak of oprukkende verdedigers.
5. Steeds vermijden dat de tegenstrevende aanvallers in numerieke gelijkheid voor de middelste verdedigers verschijnen (met of zonder libero).
6. Aanvallers met een verdedigende taak kunnen beletten dat oprukkende verdedigers hun automatismen uitvoeren.
7. Indien een elftal buitenspel speelt met wijkend remmen dan moet de verdediging opletten voor terugkomende middenvelders, die het buitenspel breken.
8. Men heeft verschillende keren deze twee opvattingen gelijkgesteld met het gebruik van de korte pas (opvangen) en van de lange pas (vluchten). Alhoewel bij opvangen meestal kort kan gespeeld worden na de collectieve verovering van de bal en bij het vluchten meestal lang moet gespeeld worden om een medespeler te bereiken, zijn deze soorten van passen te gebruiken in beide opvattingen.
9. De beslissing over buitenspel hangt af van de scheidsrechter en de grensrechters en niet van de verdedigers. Het is dus gemakkelijker, indien men voor buitenspel-spelen gekozen heeft, het besluit in de verdediging aan één speler toe te vertrouwen. Hij bepaalt wanneer en op welke wijze de bal voor de aanvallers opgesteld wordt.
10. De gepaste kruispas is gevaarlijk voor dit verdedigend systeem (geen tussenkomst van de doelverdediger mogelijk). Traptechniek van bepaalde spelers kan het omzeilen van dit systeem vergemakkelijken.
11. Men moet geloof hebben in een spelopvatting. Dit geloof moet groeien samen met :
  - a) bewust worden van eigen mogelijkheden
  - b) vertrouwen in zichzelf en in zekere spelprincipes

- c) zekerheid verwerven
- d) koelbloedigheid
- e) rijpheid en intelligentie, onafhankelijk van burgerlijke leeftijd

12. Offensief moet een spelopvatting rekening houden met het drieluik snelheid, nauwkeurigheid en kracht.

Lateraal spelen wanneer het moet, in diepte wanneer het kan.

HET PROBLEEM VAN DE TERREINBEZETTING

1. In het huidig voetbal speelt men meestal een 3-3-3-1-1 of een 2-4-3-1-1 als terreinbezetting met ongetwijfeld de noodzakelijke occasionele aanpassingen.

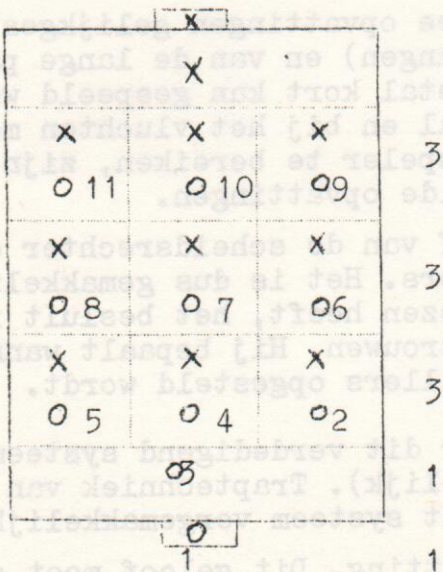
Wij weten dat het collectieve voetbal een enge groepering van spelers eist. Deze groepering kan vergemakkelijkt worden naarmate een systeem toelaat de totale oppervlakte te verdelen in het grootst mogelijk aantal kleine zones.

Maar ... het aantal spelers en het aantal zones zijn vastgesteld op 10

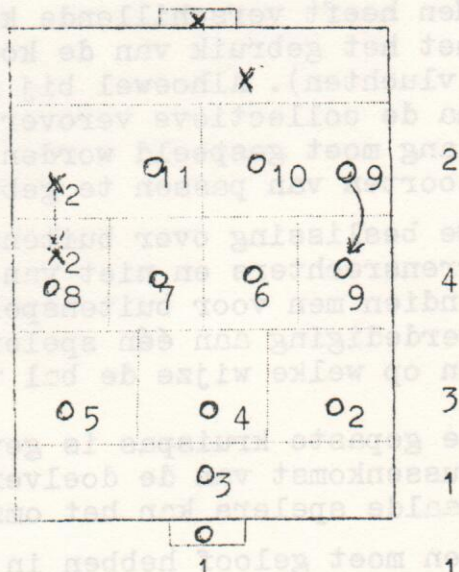
... de totale te bestrijken oppervlakte blijft standvastig : $\pm 6.000 \text{ M}^2$

Men kan dus de oppervlakte van sommige zones slechts verkleinen door de oppervlakte van andere te vergroten.

1.

2.

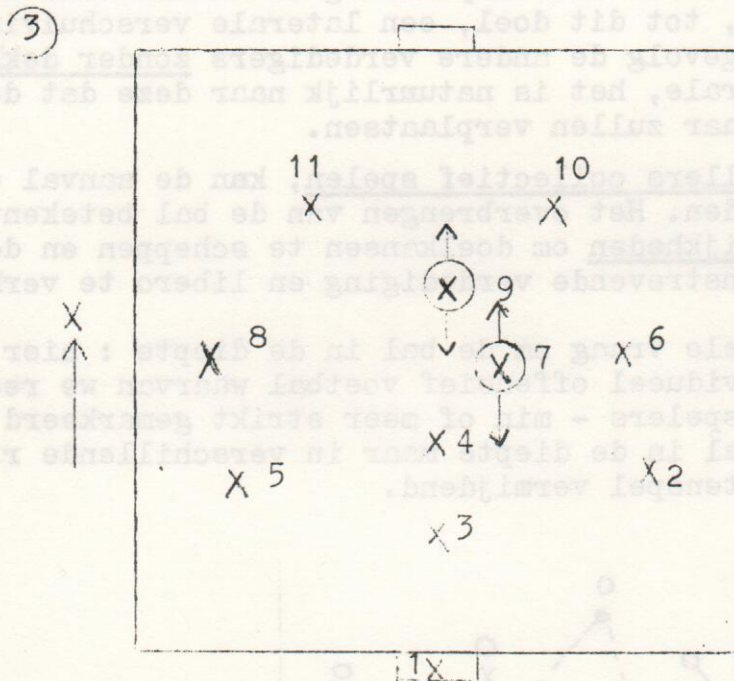
Vergelijking

- Aanval beter gestoffeerd; 3 aanvallers noodzakelijk aandacht van 4 verdedigers
- Nadruk op overheersing in middenveld met 4 spelers

- Wanneer 1 middenvelder zich in aanval mengt, heeft het elftal slechts 2 verdedigende middenvelders over de hele breedte van het terrein
- Risico's in verdediging omdat het middenveld niet steeds de nodige steun kan verlenen
- Integratie van middenvelders in aanval is gemakkelijker, deze kunnen meer beweging en verrassing brengen
- Verdediging kan vlugger steun verwachten van middenvelders.
- Verdedigende middenvelder vermijdt dat de tegenstrevende aanvallers rechtstreeks voor de middelste verdedigers komen

2. Aanpassingen in een terreinbezetting.

Het kan zijn dat een elftal in normale opstelling 3-3-3-1-1 tegenover een opstelling van het tegenstrevende elftal zich aanpast (tek.2) aan deze terreinbezetting (zie x2 naar x2 of o9 naar o9) naargelang de meer aanvallende of de meer defensieve instelling van het elftal.

Door de rol van enkele spelers te bepalen voor de wedstrijd (zie tek. 3) moet men niet veel automatismen wijzigen en is het mogelijk over te schakelen met alle mogelijke schakeringen van 3-3-3-1-1 naar 2-3-4-1-1 of naar 2-4-3-1-1.

Ook de terreinbezetting van tek. 2 geeft aanleiding tot aanpassingen. Het is wel begrepen dat er natuurlijk enkele functies lichtjes wijzigen bij elke aanpassing alsook de rollen van de belangrijkste spelers, maar aan de spelopvatting dient niet gesleuteld te worden.

Tot de terreinbezetting en de spelopvatting behoren eveneens de bewegingen van spelers 10 en 11, de steun uit het middenveld, de rol van de spelers 2 en 5 en de taak van de doelverdediger.

De kritieke situatie voor de libero.

a) Het spel langs de vleugels : de libero is vooral hinderend wanneer hij de centrale toegangsweg naar het doel verspert (nochtans slechts hinderend voor een aanvaller die alleen opereert)

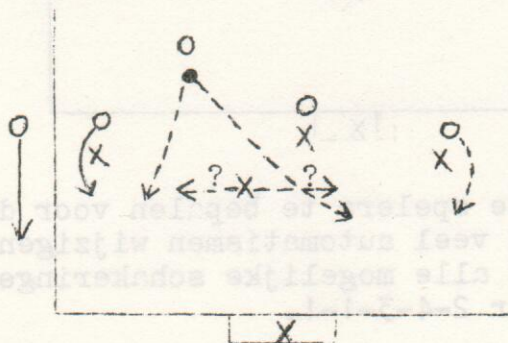
- Indien om één of andere reden de aanval niet collectief is, is het geraadzaam, tactisch gezien, de libero te verplichten de lengte-as van het veld zo dikwijls mogelijk te verlaten, hem aldus dwingend zeer dikwijls zijn laterale achterspelers te dekken, waarop de aanval met volle gewicht drukt.

Opmerking : Het is niet zonder belang voor de vleugels om de aanvallen te doen vertrekken vanuit een achteruitgeschoven positie, indien de tegenstrevende achterspelers er hen vergezellen en trachten individueel de bal te veroveren, zonder remmend te wijken.

Deze verslagen laterale achterspelers gaan automatisch de hulp krijgen van de libero die, tot dit doel, een laterale verschuiving gaat uitvoeren en ... bijgevolg de andere verdedigers zonder dekking laat, bijzonder de centrale, het is natuurlijk naar deze dat de aanvallers de bal en het gevaar zullen verplaatsen.

- Indien de aanvallers collectief spelen, kan de aanval op dezelfde wijze ingezet worden. Het overbrengen van de bal betekent een overbrengen van mogelijkheden om doelkansen te scheppen en de moeilijkheden van de tegenstrevende verdediging en libero te verhogen.

b) Gezamenlijke dubbele vraag om de bal in de diepte : hier betreft het eveneens individueel offensief voetbal waarvan we reeds gesproken hebben; twee voorspelers - min of meer strikt gemarkeerd - vragen gelijktijdig de bal in de diepte maar in verschillende richtingen en tevens het buitenspel vermijgend.

- de libero is in twijfel gebracht en weet niet welke buitenspeler hij moet dekken

- de voorzet moet snel vertrekken van het ogenblik dat de libero zijn besluit getroffen heeft en moet gaan naar de kant die hij niet gekozen heeft (tegenvoets)

- indien de voorzet is gegeven naar de gekozen kant van de libero behoudt hij goede kansen om eerst bij de medespeler te belanden voor de libero kan ingrijpen (traptechniek).

- c) Het spelen met libero kan aanleiding geven tot defensief spel als
1. de individuele dekking slechts verdedigend wordt toegepast en geen aanvallende alternatieven biedt.
  2. het buitenspel niet kan aangewend worden door de opstelling van de verdedigers en de spelopvatting van het elftal.
  3. de voorspelers afgezonderd blijven en het elftal een langgerekt geheel wordt zonder opbouwend voetbal met felle inspanningen.

3. Rol van Automatismen in de terreinbezetting en de spelopvatting

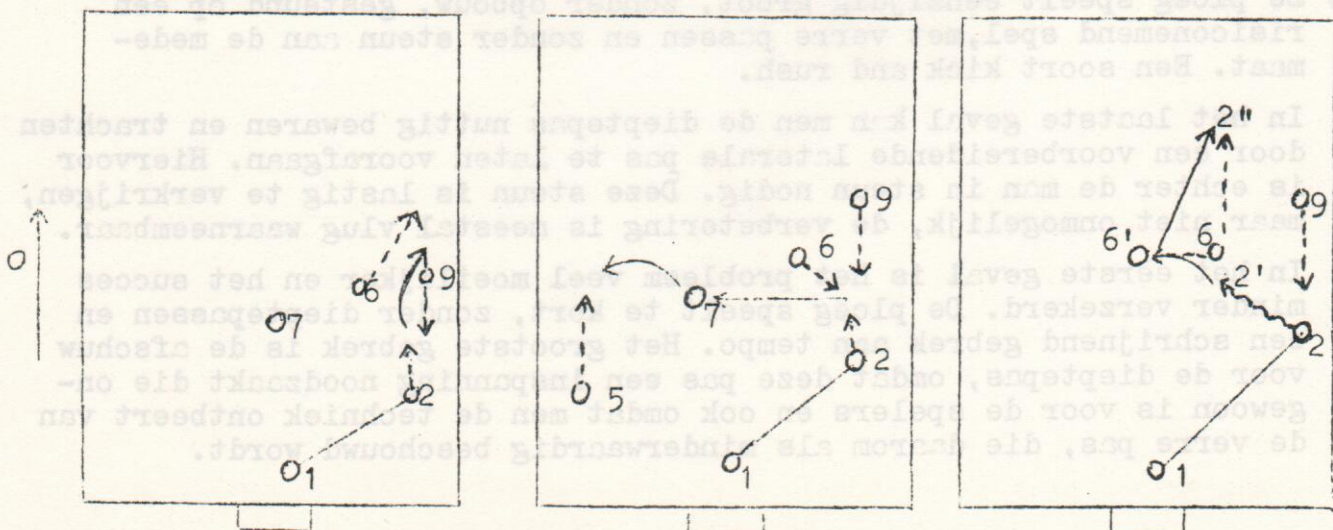
Er zijn aanvallende en verdedigende collectieve automatismen. De verdedigende automatismen beogen het verhinderen van doelpunten door het veroveren van de bal vooraleer een doelmkans kan ontstaan en door aanvallende automatismen tracht het elftal doelmkansen te scheppen.

Er zijn minstens 2 spelers bij een collectief automatische betrokken en als het niet spontaan ontstaat zal de oefenmeester trachten de spelers er vatbaar voor te maken.

Een collectief automatische mag niet te pas en te onpas toegepast worden want het verrassend element spruit voort uit het verleggen van het ogenblik waarop het automatische kan beginnen. Deze improvisatie, afhankelijk van de plaatsing van de tegenstrevers, verhoogt fel de waarde van het automatische (bv. 1-2 beweging, zoeken van de 3de man).

Minder verstandelijk begaafde spelers zullen deze bewegingen wel eens laten mislukken, maar het is juist aan de topspeler, het tijdstip te bepalen dat zulke beweging kan en moet worden ingezet; hij geeft de leiding aan het geheel. De topspeler wordt dan pas productief, als zijn improvisatie gecombineerd wordt met de bewust aangeleerde uitvoering van zijn minder begaafde teamgenoten.

Voorbeeld van 3 eenvoudige aanvallende collectieve automatismen vertrekkend bij de doelverdediger.

Voorbeelden van verdedigende collectieve automatismen.

- a) Do, D1, D2
- b) De taak van de libero. De geklopte verdediger, die gedekt wordt, neemt de plaats in van de libero.
- c) Overnemen van de taken van de oprukkende verdedigers.
- d) Collectieve verovering van de bal.

Hoe ongeschikte of verouderde automatismen aanpassen.

Het grote probleem voor een oefenmeester is, hoe de bestaande aanvallende collectieve automatismen, die ongeschikt of verouderd blijken te zijn, aanpassen aan zijn eigen visie. Het komt er niet op neer de oude automatismen uit te roeien maar men moet ze vervangen door andere. Meestal gaat het over een wijziging van een stijl, die tientallen jaren aangekweekt werd, en diep ingeworteld is bij spelers.

Om tot een aanpassing te komen zijn er eerst twee opdrachten die nauw met mekaar aansluiten.

- a) De bewegingen die te gebruiken zijn, behouden en ze later aanvullen met nieuwe onderdelen.
- b) Terugkeren naar de voorbereidende fase, reeds eerder aangehaald, het conditioneren van de spelers, ze vatbaar maken voor automatismen.

De basisbegrippen zijn hier ook weer :

- a) De steun aan de medemaat, drager van de bal.
- b) De aard van de te gebruiken passen.
- c) Het uitschakelen van tijden, meestal het afschaffen van de controle van de bal, dus het spelen in één of twee tijden.

In de meeste ploegen, om niet te zeggen alle, ligt de eerste opdracht in het vergroten van de aanvalsmogelijkheden en het verhogen van de doelmogelijkheden.

Hier kunnen we twee uitersten bestuderen :

- a) De ploeg speelt te eenzijdig kort en verstroopt het spel in een massa tegenstanders : dus gebrek aan ruimte.
- b) De ploeg speelt eenzijdig groot, zonder opbouw, gesteund op een risiconemend spel, met verre passen en zonder steun aan de medemaat. Een soort kick and rush.

In het laatste geval kan men de dieptepas nuttig bewaren en trachten door een voorbereidende laterale pas te laten voorafgaan. Hiervoor is echter de man in steun nodig. Deze steun is lastig te verkrijgen, maar niet onmogelijk, de verbetering is meestal vlug waarneembaar.

In het eerste geval is het probleem veel moeilijker en het succes minder verzekerd. De ploeg speelt te kort, zonder dieptepassen en een schrijnend gebrek aan tempo. Het grootste gebrek is de afschuw voor de dieptepas, omdat deze pas een inspanning noodzaakt die ongewoon is voor de spelers en ook omdat men de techniek ontbeert van de verre pas, die daarom als minderwaardig beschouwd wordt.

Ogenschijnlijk speelt de ploeg goed voetbal met volgende gebreken :

- a) De collectieve bewegingen zijn uitsluitend gesteund op de laterale korte pas. De bal wordt gedragen en men speelt zelden zonder bal.
- b) Geen ritmewijzigingen en geen snelheid van uitvoering. Wel voldoende behendigheid op de korte ruimte.
- c) Opvallend weinig gebruik van de deviatie. Een uiting van de liefde voor de bal.
- d) Geen hardheid in de contacten. Geen karakter.

Op welke wijze de veranderingen bijbrengen.

- a) Aan de spelers doen inzien dat hun automatismen onvolmaakt zijn en geen uitslagen verzekeren.

- Wij loven de goede spelwijze : hun opbouwend spel
de behendigheid op de kleine ruimte
het goed aansluiten van de trappen

- Wij onderzoeken de nadelen van hun spel :
het traag vorderen, zonder uitschakelen van de tegenstander
het vele balverlies
het gebrek aan ruimte
weinig doelkansen en geen uitslagen

- Dan pas stellen wij de tekortkomingen vast :
het gebrek aan fysiek om in de diepte te gaan
het ontbreken van dieptepassen
het gebrek aan ritmewijzigingen en ruimte
gebrek aan moreel om door te zetten

- b) Dan zullen wij een andere spelwijze uiteenzetten en een voorbeeld van automatisatie zoals wij het zien demonstreren. Wij laten de afwisseling in de passen duidelijk uitkomen. Wij tonen meermaals het geven van de steun en wijzen op de nuttigheid van de deviatie, door de aandacht te trekken op de volledig uitgeschakelde tegenstander.

Wij tonen hoe men een numerieke meerderheid in een beperkte zone bekomt en ze maximaal kan uitbaten door een schot met inzet.

- c) De trainingen worden er op gericht :
  - De fysieke conditie zo op te bouwen dat de angst om in de diepte te gaan uitgeschakeld wordt.
  - Dat de steun aan de drager van de bal in alle omstandigheden verzekerd is.
  - Het gebruik van de harde maar nauwkeurige pas.
  - Dat de deviatie regelmatig gebruikt wordt.
  - Plaatsen van ritmewijzigingen, ook negatieve, zowel individueel als collectief.

Het scheppen van open ruimten door automatismen.

- a) door verplaatsingen van spelers zonder bal : het zogenaamde ankeren van tegenstrevers zowel in het middenveld als in aanval. Dit betekent ruimten scheppen voor medespelers.

- b) Door het voortdurend uitschakelen van tegenstrevers individueel of collectief zonder veel lateraal spel. Dit betekent ruimten scheppen voor de spelers bij de bal.

Nut van automatismen :

- a) Vervangen van ontbrekend intellect van bepaalde spelers.
b) Men blijft één fase voor op de tegenstander. De partners weten wat gaat gebeuren.

De lijnverdediging.

1. De talrijke ervaren moeilijkheden in dit automatisme :

- a) De bijzondere moeilijkheid van de taak van de scheidsrechters en de grensrechters in zulke omstandigheden leidt ongetwijfeld tot betwiste beslissingen.
- b) Te statische verdediging, geen gebruik makend van het wijken : inderdaad indien een tegenstrever in de opening spurt, zonder bal, moet de verdediging deze aanvaller laten vertrekken, maar indien de bal in de diepte wordt gespeeld, moet de verdediging lopen en niet onbeweeglijk blijven met de armen geheven. Om te kunnen lopen moet men zich klaar houden en niet inslapen (Belangrijkheid van fysische en psychische houding van "klaar zijn" bij de verdedigers).
- c) De verdediging laat te veel vrijheid aan de tegenstrever. De verdediging moeten zich niet altijd "lijnen" met betrekking tot de bal. Zoals wij hebben aangetoond in het vorige hoofdstuk, wanneer de bal in het tegenstrevend kamp is, moeten de verdedigers individuele bewakingen toepassen, met als opdracht de aanvallers te beletten hun aanval vrij te organiseren.
- d) Achterwaartse dekking van vooruitgesnelde medespelers (overblijfsels van oude automatismen).
- e) Ontbreken van de laterale dekking (=opschuiven)
- f) Ontbreken van remmen (scherm door wijkend remmen) voor de opeenvolgende baldragers. Te talrijke pogingen van individuele herovering van de bal.
- g) Ontbreken van de aanvallende plaatsing van de doelwachter (moet een zeer vooruitgeschoven plaats innemen, steun voor opbouwende tegenacties).
Er zullen altijd doelwachters blijven die zich niet kunnen aanpassen.
2. De aanvallers hebben een neiging tot het verliezen van persoonlijkheid
- a) Vermijden van de verantwoordelijkheid van het eindschot (bijna onvermijdelijk gevolg van het collectief spelen in het aanvallend voetbal).
- b) Overdrijven in de opbouw = vergeten van het schot. De persoonlijkheid van de goed geplaatste aanvaller moet tot uiting komen door het risico van een schot.

- c) De noodzakelijkheid van de dribbling blijft daar waar de tegenstrever een pas verwacht (De dribbling laat toe de bal te behouden en tegenstrevers uit te schakelen; het is een collectieve daad door haar doel, alhoewel technisch individueel).
- d) Wanneer het elftal "niet draait" geeft de gezamenlijke verantwoordelijkheid een uitvlucht tot een individuele verzwakking; in deze omstandigheden moet de meest begaafde, de meest zelfbewuste speler gedurende enkele minuten het elftal optrekken.

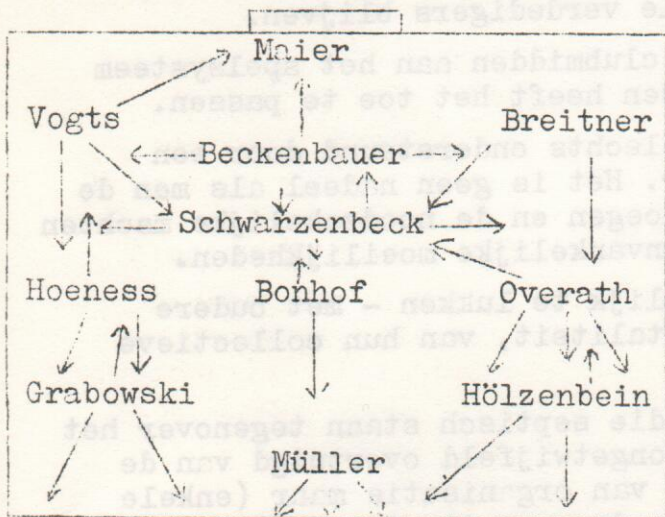
De tegenstrevende verdedigers met individuele stijl zien in deze ondoeltreffendheid een bekenenis van onmacht, een weigering om risico's te nemen en een vlucht voor de individuele verantwoordelijkheid waardoor ze vertrouwen herwinnen.

De 1-2 is naamloos: hij beïnvloedt minder dan een dribbling die persoonlijk is. De gedribbelde speler wordt aangetast in zijn individuele mogelijkheden en krijgt een morele opstopper, die tot inzinking leiden kan. De dribbling zal noodzakelijk blijven (occasioneel) zolang er individuele verdedigers blijven.

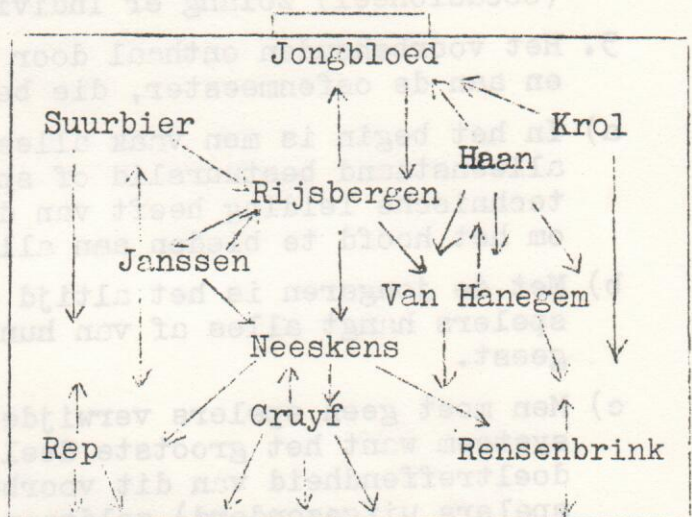
- 3. Het voorbehouden onthaal door het clubmidden aan het spelsysteem en aan de oefenmeester, die besloten heeft het toe te passen.
  - a) In het begin is men vaak alleen, slechts ondersteund door een alleenstaand bestuurslid of speler. Het is geen nadeel als men de technische leiding heeft van de ploegen en de noodzakelijke machten om het hoofd te bieden aan alle aanvankelijke moeilijkheden.
  - b) Met de jongeren is het altijd mogelijk te lukken - met oudere spelers hangt alles af van hun mentaliteit, van hun collectieve geest.
  - c) Men moet geen spelers verwijderen die septisch staan tegenover het systeem want het grootste deel is ongetwijfeld overtuigd van de doeltreffendheid van dit voorbeeld van organisatie maar (enkele spelers uitgezonderd) zeldzaam zijn degenen die de collectieve basis van de verdediging in lijn begrijpen.
  - d) Het schijnt dat enkele spelers zich niet kunnen aanpassen, niet voldoende kunnen evolueren om zich in de vooruitgang te mengen, zich niet kunnen of willen de nodige inspanningen getroosten op verschillende gebieden (intellectueel, moreel, fysiek) om zich de algemene opvatting eigen te maken.
  - e) Men moet een kans geven aan de septici om te begrijpen en te evolueren. Wij moeten onze methode uitleggen aan onze omgeving en ons niet insluiten in een ivoren toren van misprijzen. Er bestaan natuurlijk ook mensen en spelers die vijandig staan tegenover ons spel; deze zullen uit zichzelf verdwijnen.
  - f) Men moet de methode concreet uitleggen aan de bestuursleden met een analyse voor de vorige ontmoetingen en antwoorden op de vragen die gesteld worden. De spelers zelf zetten de samenspraak met hun omgeving voort in de week, met als onderwerp de gespeelde ontmoetingen.

- g) De eerste resultaten zijn in 't algemeen weinig vleidend maar zoals bij elke evolutie moet men er niet bij stilstaan.
  - h) Het is de samenspraak met de zagezegde realisten. Vechten, blijk geven van kordaatheid in de principes, het kompromis aanvaarden .... zonder schipperen, zich steunen op een geheel van spelers met goede wil kunnen een totaal succes toelaten.
  - i) De vlugheid van het geloof in het nieuwe bij spelers en bestuursleden (al zijn ze weinig talrijk maar stevig) is een bepalende factor.
4. Occasioneel gebruik. Op het huidig ogenblik wordt het buitenspel als verrassingsmiddel gebruikt met zuiver defensieve bedoelingen op bevel van de leider in de verdediging.

4. Ontleding van de terreinbezetting en de spelopvatting van de tegenstrever.

West-Duitsland (Wereldbeker '74)

Nederland (Wereldbeker '74)

Deze beoordeling werd overgenomen uit de voordracht van Nikolai Aladjov (Sofia) op de 6de cursus voor nationale oefenmeesters en directeurs te Civerciano (Florentië) van 13 tot 17.1.1975.

Om het elftal van de tegenstrever te ontleden moet men oog hebben voor de opstelling, de takenverdeling, de organisatie van en in het elftal alsook de spelopvatting van de tegenstrever.

De kwetsbaarheid van het tegenstrevend elftal moet opgespoord worden : vrije ruimten waarin onze spelers kunnen opereren en waardoor meer kansen tot overwinning ontstaan.

Gebreken en kwaliteiten van de tegenstrevende spelers ontdekken : bevreesd voor tackling, loopsnelheid, techniek, kopspel, optreden van doelverdediger, enz.

Met welke voet spelen de tegenstrevers ? Het vooraf weten van dit feit kan nuttig zijn voor zigen spelers. Welke verplaatsingen worden door de tegenstrevende veldspelers uitgevoerd ? Aanvallende en verdedigende functies van bepaalde spelers, die voor verrassingen kunnen zorgen.

Organisatie bij rechtstreekse en onrechtstreekse vrijschoppen, rechtstreekse en onrechtstreekse hoekschoppen van de tegenstrever in 't oog houden.

Wie is de strafschnopnemer en waar wordt de bal geplaatst ?

SPELOPVATTING GESTEUND OP VEELZIJDIGHEID.

---

1. De selectie van het elftal in functie van de aanpassing aan het totale collectieve spel is het toekomstig beeld van de spelopvattingen op hoog niveau, waarvan we reeds enkele voorbeelden meegemaakt hebben (Nederland en West-Duitsland in de wereldkampioenschappen te München 1974).

Het moeten spelers zijn, die een bepaalde individuele waarde hebben, maar waarvan geen enkele voetballer te veel ingewortelde individuele of anticollectieve automatismen heeft bewaard en die allen bekwaam zijn, op ieder ogenblik en op iedere plaats, zich aan te passen aan een collectieve combinatie. Ze kunnen er een voorname rol in spelen vermits de spelopvatting niet wijzigt, enkel het ritme verandert.

De alomtegenwoordigheid van de spelers en de voortzetting van dergelijke spelwijze maken dat de spelers, overal en altijd, wisselende functies kunnen uitvoeren als ze de omstandigheden, de opdrachten, de bewegingen en het spelritme de baas zijn op alle trappen, want deze zijn veranderlijk naargelang welke rol men vertolkt in het elftal (veelzijdigheid).

2. Het balbezit is een dringende noodzaak om dit systeem maximum te laten renderen en deze spelopvatting kan gesteund zijn op het buitenspel met wijkend remmen (Nederland 1974) of op de individuele dekking (West-Duitsland 1974).

Beide elftallen spelen op balbezit maar toch is hun systeem verschillend.

Als we deze 2 systemen vergelijken zien we dat Nederland de defensieve en de offensieve voordelen geniet van de lijnverdediging in zone, gesteund op het buitenspel, met maximaal terugdrijven van de tegenstrever, met remmend wijken en collectieve verovering van de bal.

Integendeel steunt West-Duitsland met op de individuele dekking met aanvallende libero.

Hierbij moeten we wel opmerken dat deze Duitse spelers een volmaakte fysische conditie moeten bezitten, die toelaat lange spurten met of zonder bal te doen. Er wordt gerekend op de volledige fysische inzet van elk lid van het elftal, daarbij gesteund op een vechtersmoreel om zich in te spannen tot het uiterste.

Tactisch betekent dit veel bewegen met en zonder bal en gebruik maken van de vlugge tegenaanval met weinig risico (zonder balverlies). Nederland opteerde voor een tragere voortschrijding of progressie, met een aaneengesloten geheel in tegenstelling met de Duitsers, die grotere ruimten tussen de verschillende trappen hadden. De Duitsers organiseerden zich meer op eigen spelhelft, achter de bal.

Wat de techniek betreft, werd er gebruik gemaakt van allerlei trap-technieken met korte en lange passen zoals klassespelers het behoren uit te voeren.

3. Zoals we dus opmerken zal het klassevoetbal van vandaag moeten steunen op de veelzijdigheid van alle spelers met als hoofdthema :iedereen verdedigt, iedereen valt aan met als doel, meer doelen scoren dan de tegenstrever.

Door deze opvattingen te huldigen zullen we het publiek op onze voetbalvelden behouden.

4. Middelen :

- a) Het voortdurend scheppen van de numerieke meerderheid op alle plaatsen van het veld door demarkage in de vrije ruimten (liefst in de dode hoek van de tegenstrever) en door steun te verlenen aan de medespelers.
- b) Het is eigen aan grote ploegen de spelkadans te kunnen verhogen
- zonder de juistheid van de bewegingen (spelen) in het gedrang te brengen
  - zonder de collectieve betekenis en de tactische nuttigheid van deze bewegingen uit het oog te verliezen (zien - denken)
  - terwijl de synchronisatie van het drieluik

ZIEN - DENKEN - SPELEN wordt bewaard.

Tegelijkertijd beroep doende op het "verstand" en op de "behendigheid" is deze spelvorm het voetbal met grote klasse.

- c) Met lijnverdediging met remmend wijken of met aanvallende libero.
- d) Vlugge overgang van verdediging naar aanval en omgekeerd maar steeds aangesloten in beide richtingen.
- e) Afwisselende taken van de 10 veldspelers met overname van de functies van oprukkende verdedigers.
- f) Voortdurend wisselen van de terreinbezettingen naargelang men in balbezit of in balverlies is.
- g) Het verkrijgen van een rationeler verdeling der krachten.

5. Moeilijkheden :

- a) Elke rol is een geheel van activiteiten, dat gelijktijdig de oplossing van bijzondere spelsituaties, de uitvoering van speciale handelingen in bepaalde voorwaarden en de ontwikkeling van een eigen actieritme omvat.

Met welke voet spelen de tegenstrevers ? Het vooraf weten van dit feit kan nuttig zijn voor zigen spelers. Welke verplaatsingen worden door de tegenstrevende veldspelers uitgevoerd ? Aanvallende en verdedigende functies van bepaalde spelers, die voor verrassingen kunnen zorgen.

Organisatie bij rechtstreekse en onrechtstreekse vrijschoppen, rechtstreekse en onrechtstreekse hoekschoppen van de tegenstrever in 't oog houden.

Wie is de strafschnopnemer en waar wordt de bal geplaatst ?

SPELOPVATTING GESTEUND OP VEELZIJDIGHEID.

---

1. De selectie van het elftal in functie van de aanpassing aan het totale collectieve spel is het toekomstig beeld van de spelopvattingen op hoog niveau, waarvan we reeds enkele voorbeelden meegemaakt hebben (Nederland en West-Duitsland in de wereldkampioenschappen te München 1974).

Het moeten spelers zijn, die een bepaalde individuele waarde hebben, maar waarvan geen enkele voetballer te veel ingewortelde individuele of anticollectieve automatismen heeft bewaard en die allen bekwaam zijn, op ieder ogenblik en op iedere plaats, zich aan te passen aan een collectieve combinatie. Ze kunnen er een voorname rol in spelen vermits de spelopvatting niet wijzigt, enkel het ritme verandert.

De alomtegenwoordigheid van de spelers en de voortzetting van dergelijke spelwijze maken dat de spelers, overal en altijd, wisselende functies kunnen uitvoeren als ze de omstandigheden, de opdrachten, de bewegingen en het spelritme de baas zijn op alle trappen, want deze zijn veranderlijk naargelang welke rol men vertolkt in het elftal (veelzijdigheid).

2. Het balbezit is een dringende noodzaak om dit systeem maximum te laten renderen en deze spelopvatting kan gesteund zijn op het buitenspel met wijkend remmen (Nederland 1974) of op de individuele dekking (West-Duitsland 1974).

Beide elftallen spelen op balbezit maar toch is hun systeem verschillend.

Als we deze 2 systemen vergelijken zien we dat Nederland de defensieve en de offensieve voordelen geniet van de lijnverdediging in zone, gesteund op het buitenspel, met maximaal terugdrijven van de tegenstrever, met remmend wijken en collectieve verovering van de bal.

Integendeel steunt West-Duitsland met op de individuele dekking met aanvallende libero.

Hierbij moeten we wel opmerken dat deze Duitse spelers een volmaakte fysische conditie moeten bezitten, die toelaat lange spurten met of zonder bal te doen. Er wordt gerekend op de volledige fysische inzet van elk lid van het elftal, daarbij gesteund op een vechtersmoreel om zich in te spannen tot het uiterste.

Om aan deze drievoudige eis te voldoen beschikt de speler over bepaalde basiskwaliteiten alsook over gemengde en bijzondere kwaliteiten.

- b) Als veelzijdige speler moet men eveneens de toevallige veranderingen de baas kunnen zoals het klimaat, de toestand van het terrein, het gewicht van de bal, het moreel klimaat van de wedstrijd (thuis of op verplaatsing in kampioenschap-, beker- of landenwedstrijden met alle soorten van inzet), de collectieve en individuele stijl van de tegenstrever.
- c) Het is een vaststaand feit dat de speler een gedeelte van zijn doeltreffendheid verliest op de plaats waarvoor hij zich eerst gespecialiseerd had (eenzijdige speler).
- d) Zoals reeds vermeld is er een aanpassing nodig aan het steeds wisselend ritme en aan de tactische noodwendigheden naargelang welke plaats de speler op het terrein inneemt.
- e) Het omwisselen der taken is een dwingende noodzaak.

* * *

* * *

6. Vrijwelcombinaties met plaatsverwisselingen inselven. Verschillende variaties mogelijk.

7. Centrale combinaties om rusten te scheppen.

8. Een ontleding van het hedendaags spel met de menigvuldige plaatsverwisselingen. Bejagen van de voorbidschoten van de spelers en de doelvastlegging van de training mogelijk vastleggen, voor a) verbeding a) middenveld of overgangzone c) aanval b) afwerking

9. Driehoeken gericht op de ontwikkeling van de technieken verzet bij plaatsverwisseling en combinatiepel.

10. Het belang van het spreken in het spel.

11. Automatismen voor aanval zeer wenselijk.

12. Het ideale elftal vormen.

Dere samenwerking komt uit "Soccer" van Eric Barry "Coaching the modern way". Dit tevens bewijst dat er bij de Engelsen naar nieuwe oefenmethoden gezocht wordt.

De moderne manier van oefenen, die betrekking moet hebben tot de eisen van het spel en de belangrijkheid van een correcte psychologische benadering zal trachten :

1. De P.V. van de spelers ontwikkelen ZIEN
2. De kundigheid van een situatie te overzien en er ook op te anticipeeren DENKEN
3. De bedrevenheid ontwikkelen om de bal op de eerste tijd te spelen. SPELEN
4. De zin voor ploegspel in hoge mate ontwikkelen.

Enkele bemerkingen in verband met modern oefenen :

1. Voetbal als ploegspel leunt aan bij de verdediging en de verdedigende stelling is de dominant waarvan de zwakheden moeten uitgebaat worden.
2. Het toepassen van de moderne tactieken heeft nieuwe rollen toebedeeld en daardoor worden ook andere plichten en verantwoordelijkheden in het elftal gevraagd.
3. Rekening houden met de tactieken van de verdedigers met betrekking tot de open ruimten in het middenveld en tot de schietruimten in het strafschopgebied.
4. Ruimten scheppen in aanval en deze ruimten uitbaten komende van achteraan
5. Strengere markage maken "passeren en lopen" een verouderde spelopvatting. De deviaties moeten ingeschakeld worden om over te schakelen naar moderne spelopvatting en toepassing van de werveling (tourbillon).
6. Vleugelcombinaties met plaatsverwisselingen inoefenen. Verschillende variaties mogelijk.
7. Centrale combinaties om ruimten te scheppen.
8. Een ontleding van het hedendaags spel met de menigvuldige plaatsverwisselingen. Bepalen van de vaardigheden van de spelers en de doelstellingen van de training degelijk vastleggen, voor a) verdediging
b) middenveld of overgangszone c) aanval d) afwerking
9. Drilloefeningen gericht op de ontwikkeling van de technieken vereist bij plaatsverwisseling en combinatiespel.
10. Het belang van het spreken in het spel.
11. Automatismen voor aanval zeer wenselijk.
12. Het ideale elftal vormen.

Deze samenvatting komt uit "Soccer" van Eric Batty "Coaching the modern way", wat tevens bewijst dat er bij de Engelsen naar nieuwe oefenmethoden gezocht wordt.

